

klmnop*

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 29 nummer 4
oktober - november - december 2019

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

I N H O U D

OPSTAPJES -----	5	TRAGE WEGEN -----	29
STANDPUNT -----	6	Dag van de trage weg -----	29
dringend: beleidskader windmolens -----	6	Langs de Lijsternestweg en verder (8 km) -----	29
BELEID -----	9	Op stap met Streuvels -----	32
Er zit weer vis in de Leie -----	9	PADDENSTOELENWERKGROEP -----	36
DIE VORTE GROENE TOCH! -----	12	Paddenstoelen in het Patrijzenbos -----	36
Reus op lemen voeten -----	12	PLANTENWERKGROEP -----	38
SOL SUFFIT -----	14	Bissegem krijgt meer natuur -----	38
Focus op Faja Lobi -----	14	LANDSCHAP IN BEELD -----	40
MILIEU EN BEDRIJVEN -----	16	Ons landschap in beeld -----	40
Deltagroep: maakt inderdaad een verschil -----	16	UIT DE VERENIGINGEN -----	40
KLIMATERATUUR -----	19	Natuurpunt Gaverstreke -----	40
Drawdown -----	19	Natuurpunt Wevelgem -----	43
WAT RUIST ER DOOR HET STRUIKGEWAS? -	20	Dag van de natuur -----	44
hulst -----	20	Natuurpunt De Buizerd -----	47
DE NATUUR IN MET KINDEREN -----	22	Natuurpunt De Vlasbek -----	48
VOGELWERKGROEP -----	23	Natuurpunt Krekel Anzegem -----	51
Vogels in onze streek - Hersfst 2018 -----	23	Velt -----	53
Klimaatgasten -----	24	ACTIVITEITEN -----	55
FOTOGRAAF IN BEELD -----	27	COLOFON -----	59
Anne Braet -----	27		

✿ EVEN VOORSTELLEN / HANS COUCKE //

Sommige mensen zijn bijzonder omwille van hun tomeloze inzet. Hans Coucke is al vele jaren vrijwilliger bij Natuurpunt Wevelgem en Natuurkoepel vzw en is zo'n

bijzondere man. Steeds bescheiden, maar ongelooflijk gemotiveerd voor de natuur. Positief en verrassend uit de hoek blijven komen is zijn kenmerk.

Met een simpele vraag - "Kende gij diene veugel?" - geraakt hij met iedereen aan de praat. Zijn vroegere werk als postbode was blijkbaar een ideale scholing. En zelfs zonder het volgen van een cursus marketing weet hij perfect hoe hij mensen moet overtuigen om lid te worden van Natuurpunt. Tientallen nieuwe leden staan op zijn naam. Hans kan je ook zowat overal in de regio terugvinden om een handje te helpen bij beheerwerken: natuur heeft geen gemeentegrenzen voor hem. Zo'n mensen zetten we graag eens in de bloemetjes. Soms is hij onvindbaar. Maar dan is hij gegarandeerd aan het genieten van de rust in één of ander bos. Gelijk heeft hij. Bedankt voor je inzet, Hans!

OP DE COVER

Van alle knaagdieren heeft de eekhoorn ongetwijfeld de grootste aantrekkingsfactor. Natuurfotografe Anne Braet wist met engelengeduld het vertrouwen te winnen van dit beestje en het prachtig vast te leggen... in onze regio dan nog wel en vooral dat laatste is geen sinecure.

© Anne Braet

VOORWOORD KLIMOP

Na het derde jaar met hete en droge lente én zomer voel ik me soms knock-out. Als dit het nieuwe normaal moet worden... de mens kreunt en de natuur gaat voor onze ogen kapot. Tel er dan nog de dagelijkse bagger bij die je kan lezen op sociale media van mensen die er plezier aan beleven om te schelden, te verzuren, te ontkennen dat er iets aan de hand is en dan wordt het echt moeilijk om positief te blijven denken. Maar dan zijn er die kleine en grotere dingen die weer hoop geven.

Begin september resulteerden de eerste regenbuien tot volop kikkeractiviteit in de straat. Kleinzoon Silas (7) had dat meteen opgemerkt en alert als hij is, zag hij ook 2 kikkers die in het rioolputje gevallen waren en er niet meer uit geraakten. Zonder één seconde twifelen begon hij aan zijn eigen reddingsactie: platliggend op straat, met de mouwen opgesloofd, graaiend in dat rioolputje zou hij kost wat kost die kikkers bevrijden! Een mooi voorbeeld hoe kinderen vanuit een spontane liefde voor de natuur reageren. Een kwaliteit om zorgvuldig te koesteren. Diezelfde empathie zullen we de komende maanden terug wereldwijd zien opkomen in jongerenacties rond de klimaatverandering. Als we daar nu gewoon eens allemaal aan meededen?

Ondertussen doen onze vrijwilligers van Natuurpunt in de regio hard hun best: we kochten de laatste maanden 7,5 ha om als nieuw natuurgebied te worden ingericht. Dit kost ons handenvol geld want subsidies zijn er maar met mondjesmaat. Met ons grote netwerk van vrijwilligers willen wij een grote meerwaarde bieden voor onze regio, maar het minste waar we recht op hebben is voldoende steun en erkenning door de verschillende overheden! Hier ligt een serieuze kans voor de nieuwe gemeentebesturen: in het kader van de beleidsplannen voor de volgende 5 jaar moeten zij nu keuzes maken. We

zullen de komende maanden zien of zij kiezen voor of tegen meer natuur en groen in de streek. Onze geëngageerde vrijwilligers in de milieuraden en/of de gemeentelijke commissies van ruimtelijke ordening zitten in ieder geval klaar om projecten voor duurzame energie, meer groen en betere mobiliteit te ondersteunen. Bedankt voor jullie inzet!

Goed nieuws is ook dat toch enkele van onze gemeentebesturen in de regio nu wel écht willen gaan voor een ambitieus Klimaatplan. In Zwevegem wordt ter promotie zelfs een heus Klimaatfestival ingericht. Bij Intercommunale Leiedal is dan weer een equipe bezig aan de uitbouw van een goed onderbouwd energieplan voor de regio. Hopelijk nemen ook de politici op Vlaams en federaal niveau eindelijk hun verantwoordelijkheid op.

In Wallonië wil de nieuwe regering 4.000 km hagen aanplanten. Zouden we de Vlaamse overheid ook kunnen warm krijgen voor zo'n actieplan voor ons platteland? Onze jaarlijkse actie "Maak het groener" zal hier opnieuw een steentje aan bijdragen. En ook elders begint het licht te schijnen: begin september kregen we van Toerisme Leiestreek vzw, de voorstelling van het strategisch beleidsplan voor toerisme en recreatie in de Leiestreek 2019 -2025. Ook hierin staat duidelijk dat versterken van het groen-blauwe netwerk als recreatieve ruggengraat van de Leiestreek belangrijk is. Enig minpunt: er staat geen enkele verwijzing in het plan naar het lang beloofde Rivierherstelplan Leie. Blijkbaar ligt dit politiek nog steeds te gevoelig? Benieuwd of de komende Vlaamse regering hier voluit zal durven voor gaan, zo niet zijn we weer vertrokken voor 5 jaar op de barricaden staan voor de Leienatuur.

Maar dat ga ik dan ook wel doen, want anders kan ik Silas niet meer recht in de ogen kijken.

Veel leesplezier met deze nieuwe Klimop!

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

Maak het groener
in Zuid-West-Vlaanderen

Verkoopactie van inheemse bomen, struiken, fruitbomen en klimplanten

www.maakhetgroener.be

JOUW
Advertentie
HIER?

Contacteer
info@natuurkoepel.be

We helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving. De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector

- natuurinrichtingsplannen
- natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- MER-deskundige fauna & flora

Milieucounselant Jan Feryn bvba
Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
056/72.46.79 | info@ferynjan.be
WWW.FERYNJAN.BE

Masschelein
golf / park / tuinmachines

Keiberg 121/A - 8551 Zwevegem
www.masscheleinvbba.be
info@masscheleinvbba.be

STIHL

VIKING

OPSTAPJES

MARIJKE DECOSTER uit Kortrijk is nieuwsgierig naar hoe alles in de natuur met elkaar te maken heeft. Maar doordat ze graag leert via boeken en de excellente knowhow van vele vogelaars, blijft haar fascinatie voor de schoonheid en de levenswijze van vogels alsmaar groeien.

SUBIRDIA

Wederzijds opgeschrikt, vliegt een koppel houtduiven klapwiekend op vanuit onze kleine stadsvoorstuin van zodra ik de voordeur open doe. Ik installeer me er in de schaduw en het briesje wind geeft me een heerlijk gevoel na de warmste dag én nacht van onze zomer.

Ik zie huismussen, kool- en pimpelmezen op en af vliegen om hun bedelende jongen te voeden terwijl kauwen resten wegruimen tussen de straatstenen. Bij de buurvrouw rechtover worden de eerste rijpe vijgen verorberd door een groepje spreeuwen. Op de smalle richel van de gevel naast ons huis zit een Turkse tortel te broeden. Een mild merellied weerklinkt vanop ons dak versterkt door de rauwe kreten van een overvliegende blauwe reiger.

Maar... vooral het "gieren" van de jonge gierzwaluwen die in de straat zwieren, ronden voor mij het zomergevoel af. Het doet mij denken aan de titel van een boek van J. M Marzluff: "Welcome to Subirdia".

HOOPVOL

We worden van alle kanten bestookt met onheilsberichten. Plastic in het zuiverste ijs van de Noordpool, de oerbossen staan in lichterlaaie en miljoenen jaren evolutie verdwijnen in enkele mensengeneraties. Kunnen we even onze oogkleppen opzetten en in eigen omgeving bekijken wat wél de goeie kant opgaat? We moeten opgezet blijven met de kleine wonderpjes die mogelijk worden dankzij de inzet van mensen van wie de natuur hen nauw aan het hart ligt. Een prachtig voorbeeld daarvan is de Rotersmeers, een natte weide langs de Leie in Bissegem die we aankochten begin 2016. Het is verbluffend hoe snel een gebied opgewaardeerd wordt door de aanwezigheid van zuiver water. Fantastische waarnemingen zoals een ijsvogel die over de volledige lengte van de vijver en gracht vliegt en daarna het brugje gebruikt als uitkijkpost. Een idyllisch beeld met tientallen libellen die cirkelen boven het water, kikkers die massaal zegevieren, watervogels en steltlopers die het gebied ontdekt hebben. Het water krioelt van het leven! Zalig genieten! Zo blijven de kleine verwezenlijkingen van wezenlijk belang in tijden waarin hoop niet verloren mag gaan.

LIV

HUYSENTRUYT

uit Heule houdt van buiten en binnen. Ze is vrijwilliger bij Natuurpunt Kortrijk en volgt de cursus Natuurgids om haar hart voor de natuur over te brengen.

TOM BEIRLAEN

uit Avelgem, Ardennenliefhebber en hobbyfotograaf, heeft samen met zijn vrouw Lien de fotopagina en blog 'Tom en Lien natuurfotografie'. Tom is vrijwilliger bij Natuurpunt Avelgem.

HERFSTVERLOF

Elke natuurfotograaf kijkt uit naar het seizoen waarin de vogeltrek volop uit zijn voegen barst, landschappen weer rood en oranje kleuren, en bosgronden worden gevuld met een verscheidenheid aan paddenstoelen. En terwijl u deze Klimop leest, is de kans reëel dat ik samen met Lien naar het - door merg en been gaande - burlen van het edelhert luister in de Ardennen. De tientallen everzwijnen die rond onze uitkijkpost de net gevallen kastanjes en eikels verorberen, nemen we er met alle plezier bij.

DRINGEND: BELEIDSKADER WINDMOLENS

GROTE AMBITIES MAAR WEINIG REALISATIES

Onder de noemer 'Windkracht 2020' lanceerde de Vlaamse regering eind 2016 haar doelstelling rond windenergie. Er zouden 280 extra windmolens komen tegen 2020, dat was alvast de ambitie. Helaas hoorde daar geen degelijke strategie bij. Geen plan over hoe en waar die windmolens moesten komen. Er volgde een wildgroei van ad hoc aanvragen, heel wat protest en dus een moeizaam traject voor nieuwe windmolens. In 2017 werden er in Vlaanderen 80 windmolens gebouwd, in 2018 slechts 36. België moet volgens de afspraken binnen Europa tegen 2020 13% hernieuwbare energie produceren en in 2030 al 25%. Met het huidige tempo aan verwezenlijkingen op het terrein halen we dat nooit. Naast deze Europese verplichtingen is er nog een andere reden waarom de tijd dringt: de eerste kerncentrale gaat dicht in 2022 en er is nog nauwelijks vervangingscapaciteit. Grootschalige uitbouw van windenergie op korte termijn is daarom voor ons land één van de sleutels om de energiebevoorrading te verzekeren en de Europese klimaatdoelstellingen te halen.

West-Vlaanderen is de windrijkste provincie maar blijft schromelijk achter ten opzichte van de andere Vlaamse provincies: in 2017 werden 0 nieuwe windmolens gebouwd in onze provincie, in 2018 slechts 3. Hoog tijd dus voor een echt windbeleid.

VOORSTANDER VAN WINDENERGIE

Natuur.koepel vzw is absoluut voorstander van de uitbouw van windenergie. In 2013 brachten we een 'regionale visie windenergie' uit voor Zuid-West-Vlaanderen. Met dit standpunt reikten we overheden de hand om samen werk te maken van een gedragen visie op basis van een positieve kaart. We baseerden ons hiervoor in de eerste plaats op de risicoatlas vogels-windturbines (INBO, 2011). Over de interactie met vleermuizen waren er op dat moment nog te weinig gegevens voorhanden. Daarnaast werden nog een aantal specifieke gebieden gevrijwaard, omdat ze be-

langrijk zijn voor de instandhouding van de biodiversiteit (bv. de provinciale domeinen De Gavers en Bergelen) of omdat het om waardevolle open landschappen gaat bvb. de open ruimtecluster in Zwevegem en Anzegem. Zo kwamen we tot een kaart met ingekleurde gebieden die geschikt zijn voor de inplanting van windmolens in Zuid-West-Vlaanderen, waarbij we rekening hielden met leefbaarheid, landschap en natuur.

WINDMOLENS OP DE GRENS VAN ZWEVEGEM EN AVELGEM?

Binnenkort wordt een omgevingsvergunningsaanvraag ingediend voor minstens 6 windturbines op de grens van Zwevegem en Avelgem, tussen de deelgemeenten Sint-Denijs, Moen, Bossuit, en Helkijn. Natuur.koepel vzw gaat niet akkoord met de plaatsing van windmolens in dit gebied omwille van volgende redenen:

- Het gaat hier om één van de laatste open ruimte gebieden van Zuid-West-Vlaanderen. Open ruimte in de regio is schaars en dient maximaal beschermd te worden. Er zijn in Zuid-West-Vlaanderen voldoende locaties die meer geschikt zijn voor de inplanting van windmolens. Hiervoor verwijzen we naar onze regionale visie uit 2013.
- De nieuwe risicoatlas vogels en vleermuizen met betrekking tot windturbines (INBO, 2015) geeft voor het gebied een risicoklasse 2, dit betekent risicovol voor vogels. Het gebied maakt deel uit van het beheergebied voor akkervogels Sint-Denijs. In dit gebied worden door verschillende instanties beschermingsmaatregelen voor akkervogels genomen. Hoewel de impact van windturbines op akkervogels nog onvoldoende onderzocht werd, is Natuur.koepel vzw van mening dat verstoring in dit akkervogelgebied zoveel mogelijk vermeden dient te worden.

WINDMOLENS OP DE JUISTE PLAATS

Met de huidige aanpak wordt niet de beste zone voor windmolens vastgelegd maar wordt de windmolenlocatie vastgelegd volgens de voorkeur van de belanghebbenden: het grootste deel van het financieel gewin gaat immers naar de eigenaar van de gronden. Deze eigenaar krijgt een grote vergoeding voor de plaatsing van de windmolens, het opstalrecht, wat een vorm is van grondspeculatie. Wij pleiten steeds voor directe inspraak en mogelijkheid voor financiële participatie van omwonenden op geschikte locaties. Dit is noodzakelijk om het draagvlak voor windenergie te vergroten.

TIJD VOOR NIEUWE SPELREGELS

Natuur.koepel vzw roept de Vlaamse overheid en het nieuw provinciebestuur op om dringend werk te maken van een ambitieus windplan en een strategie om draagvlak te bekomen onder de bevolking en komaf te maken met het huidige ad hoc beleid. Volgende stappen zijn nodig:

OP VLAAMS NIVEAU:

- 1) De Vlaamse overheid moet doelstellingen voor hernieuwbare energie vastleggen met tijdshorizon 2030 en specifiek voor windenergie een verdeling van de mogelijke inspanningen per provincie uitwerken.
- 2) De bestaande Vlaamse regels die de hinder beperken moeten behouden blijven.
- 3) Vlaanderen moet regels opleggen voor het opstalrecht: de vergoeding voor de eigenaars moet begrensd worden tot aanvaardbare bedragen die rekening houden met de normale opbrengst van deze terreinen. Het huidige opbod tussen projectontwikkelaars moet gestopt worden. Dit is ook in het belang van de initiatiefnemers voor windenergieprojecten. Daar waar contracten voor opstalrecht al werden afgesloten, kan een nieuwe overeenkomst voorgesteld worden aan de eigenaar van de grond. Maar in geval geen overeenkomst wordt bekomen, dient een onteigening ten openbaar nut te gebeuren om de realisatie van een windmolenproject mogelijk te maken.
- 4) Naast het opstalrecht wordt per locatie een windrecht vastgelegd door de overheid: dit wordt toegekend voor de exploitatieperiode op voorwaarde dat een deel van het investeringskapitaal (minimum 25%) kan ingebracht worden door omwonenden en lokale overheden binnen een te bepalen perimeter. Bij voorkeur gebeurt dit via een coöperatief model zodat naast financiële inbreng ook rechtstreekse inspraak mogelijk is in de verdere exploitatie.
- 5) Een vastgelegd deel van de opbrengst van een windproject wordt gestort in een landschapsfonds. De omwonenden krijgen inspraak in initiatieven voor verfraaiing van het landschap vanuit dit fonds.
- 6) De verschillende overheden voeren een positieve, langdurige communicatiecampagne naar de bevolking als onderdeel van het klimaatbeleid.

OP PROVINCIAAL NIVEAU:

- 1) De eerste noodzakelijke stap in West-Vlaanderen is de aanwijzing van zones geschikt voor windenergie door een participatief proces op te zetten met de bevolking. Dit kan georganiseerd worden op niveau van regio's, gemeentelijke samenwerkingsverbanden, individuele steden en gemeenten. De provincie moet het initiatief op gang brengen en sturen.
- 2) De principes van clustering van windmolens en preferentiële uitbouw volgens lijninfrastructuur moeten worden aangevuld met aanduiding van nieuwe mogelijke zones voor energielandschappen. Daarnaast zijn exclusiezones nodig, vooral gebaseerd op onverenigbaarheid met natuur- en landschapswaarden.
- 3) Een aantal gekende conflictsituaties waar een technische oplossing voor bestaat moeten prioritair worden aangepakt. We denken hier in de eerste plaats aan de zones in de buurt van militaire installaties waar nu geen windmolens kunnen komen wegens interferentie met radarsystemen. Daarnaast moet nagedacht worden over het verlies aan potentiële oppervlakte in de buurt van luchthavens wegens de hoogtebeperking.
- 4) De aandacht van de provincie moet in de eerste plaats gaan naar een beleidskader voor de grote en middelgrote windmolens. De vergunningverlening voor kleine windmolens kan aan het gemeentelijk niveau worden toevertrouwd.

De provincie Oost-Vlaanderen heeft al in 2009 haar beleidskader vastgelegd. Dit kan inspirerend en tijdsbesparend werken voor onze provincie, zodat alle aandacht kan gaan naar het belangrijkste thema, dat van de locatiekeuzes. Ongetwijfeld kan er ook veel geleerd worden uit de ervaring van de voorbije 10 jaar in Oost-Vlaanderen.

Tegelijk is er ook veel veranderd: de ernst van de klimaatproblematiek en de noodzakelijke energietransitie dwingen onszelf om dit thema met een vernieuwde, open blik te bekijken en hier een prioriteit van te maken. Het Vlaams beleid heeft hier al op ingespeeld door te beslissen dat windenergieprojecten mogelijk zijn in alle gewestplanbestemmingen. Dit opent de deur naar nieuwe energielandschappen, bvb. in landbouwgebied.

Tot slot willen we wijzen op de steeds toenemende urgentie van projectuitvoering. We worden dagelijks geconfronteerd met nieuwe wetenschappelijke gegevens en weerfenomenen die aantonen dat de klimaatverandering veel sneller verloopt dan werd gedacht.

NATUUR.KOEPEL VZW,
SEPTEMBER 2019

Windmolenlandschap
in Henegouwen
© Kristina Naeyaert

De Boot & de Zonne-arc gaan Stroomop

Zaterdag 12 oktober van 10 tot 18u

Demo- en inspiratiedag voor iedereen. Met creatieve workshops en lezingen omtrent hernieuwbare energie, living off-grid, duurzaam wonen, E-mobiliteit en puur food.

Voor de liefhebbers is er een **heerlijke veggie-BBQ**, reserveer tijdig je plaats.

StroomopKattestraat 81, 8520 Kuurne

Een toplocatie die bulkt van de energiezuinige en hernieuwbare technieken.

INFO EN RESERVATIE

www.152035.be

ER ZIT WEER VIS IN DE LEIE

In de 19de eeuw werd de Leiestreek op de wereldkaart gezet door haar vlasseelt. Voor deze economische bedrijvigheid werd het vlas in de Leie gelegd (het zogenaamde roten van het vlas) opdat de vezels zouden loskomen. Door de massale vlasproductie kreeg het water van de Leie een gouden kleur, vandaar de bijnaam "de Golden River". Met de vlasproductie daalde de waterkwaliteit en verdween heel wat leven uit de Leie, waaronder de vis. Wijlen Johny Turbo heeft er in 1995 zelfs een liedje over gemaakt. Maar, door het streven naar een betere waterkwaliteit (vb. via waterzuiveringsinstallaties) en het verdwijnen van de vervuilende vlasindustrie is de waterkwaliteit van de Leie in die mate verbeterd dat er wel degelijk opnieuw vis rondzwemt. Tegenwoordig komen in de Leie in West-Vlaanderen een 26-tal vissoorten voor. Al deze soorten kunnen samenleven, doordat ze zodanig zijn aangepast om elk een specifiek deel van de Leie te bezetten. Net zoals een eekhoorn in het bos de bomen benut en konijnen de grond.

DRIEDOORNIGE STEKELBAARS

Eerst keerden pionierssoorten terug, zoals de driedoornige stekelbaars. Dit kleine visje wordt niet veel groter dan 7 cm en heeft, zoals de naam doet vermoeden, 3 stekels op de rug die hem beschermen tegen roofdieren zoals de fuut, reiger, maar ook de snoek en baars. Opmerkelijk aan dit visje is dat het een nestje maakt om zich voort te planten. Jawel, niet enkel vogels maken een nest! Tijdens de voortplantingsperiode krijgt het mannetje een magnifieke roodgekleurde borst en blauwe ogen. Vervolgens gaat die een vrouwtje zoeken en probeert haar te overtuigen om met hem mee naar het nest te gaan. Indien het vrouwtje overtuigd is, zet ze de eitjes af in het nest en vervolgens lost het mannetje zijn zaad over die eitjes. Vanaf dan zal het mannetje het nest bewaken totdat de jongen uitkomen. Stekelbaarzen zijn vaak in grote aantallen terug te vinden in kleine poelen (denk maar aan drinkpoelen voor koeien) en beekjes. De Leie is sinds de betere waterkwaliteit al wat verder ontwikkeld door een grotere aanwezigheid van waterplanten en ongewervelde dieren, waardoor andere vissoorten de overhand hebben genomen.

BLANKVOORN

Een van de meest abundante vissoorten in de Leie (en trouwens ook in andere kanalen en rivieren in België) is de blankvoorn. Niet alleen in de Leie zelf, maar ook in veel Leie-armen komt deze soort in grote getale voor. De blankvoorn heeft een kenmerkende zilverblauwe glans met rode vinnen en een rode iris. De soort is zo algemeen omdat ze weinig eisen stelt aan haar habitat. Blankvoorns bewegen in scholen en komen voor in stilstaand tot snelstromend water waar ze allerhande voedsel eten zoals plankton, wormen, vlokreeftjes, slakjes en insectenlarven, die ze uit alle waterlagen weten te halen.

BRASEM

Een andere veelvoorkomende vissoort in de Leie is de brasem. Deze bronskleurige vis is net als de blankvoorn een scholenvis, maar zoekt zijn voedsel eerder op de bodem. Hiervoor heeft de brasem een uitstulpbare bek, waarmee hij de bodem als het ware "stofzuigt".

Zand, slib en ander sediment wordt opgezogen en terug uitgespuwd, maar het voedsel gaat richting maag. Brasems worden gekenmerkt door een zijdelings afgeplat lichaam en kunnen gemakkelijk 50 cm lang worden. Wie deze vissen wil zien zonder nat te worden, moet bij de eerste voorjaarswarmte (rond mei)

zeker eens een kijkje nemen langs de Leieboorden in Wervik aan de Balokken. Daar zwemmen scholen van tientallen individuen langs de waterkant op zoek naar een plek om hun eieren af te zetten.

ZEELT

Een tweede vissoort die de bodem opzoekt om te eten, is de zeelt. Echter, in tegenstelling tot de brasem hecht deze soort heel wat belang aan voldoende waterplanten en stilstaand water. Bijgevolg is deze olijfgroene vis met zijn rode ogen vooral in Leiemanders te vinden. Nog een opmerkelijk verschil met de brasem is het feit dat de zeelt beschikt over baarddraden. Dit zijn tastorganen waarmee de vis voedsel kan opsporen.

PIETERJAN VERHELST
VISSEERBIOLLOOG
VRIJWILLIGER BIJ
NATUURPUNT WEVELGEM

- ↖ driedoornige stekelbaars
© Yves Adams
- ↖ Blankvoorn en ruisvoorn
© Pieterjan Verhelst
- ↑ Brasem
© Piet Spaans
- ← Zeelt
© Pieterjan Verhelst

KARPER

Een vis van een iets groter kaliber, die eveneens nabij de bodem foerageert van zowel de Leie als de Leiemeanders, is de karper. Vissen van meer dan 10 kg (+/- 1

meter) zijn geen uitzondering. Hoewel veel mensen de mooi gekleurde koi kennen uit tuinvijvers, bestaat er ook een wilde variant met een meer bruine kleur. Net als de zeelt maakt de karper gebruik van baarddraden om zijn voedsel te vinden.

ALVER

Een specifieke vissoort, de alver, benut echter het wateroppervlak om zijn voedsel te vinden. Dit is een klein, zilverachtig visje waarvan de bek naar boven gericht staat. Hierdoor kan de vis gemakkelijk voedsel van het wateroppervlak plukken, zoals insecten die in het water zijn gevallen. De alver voelt zich vooral goed in groot, open water zoals de Leie. In Leiemeanders of plaatsen met meer waterplanten zal de ruisvoorn de plaats van de alver innemen. Ook deze soort wordt gekenmerkt door een naar boven gerichte bek, maar heeft een eerder gouden kleur met helderrode vinnen. Deze vissen zijn dan ook vaak goed te spotten vanaf de oever van een Leie-arm.

↑↑ Karper
© Pieterjan Verhelst

↑ Alver
© Piet Spaans

↗ Baars

↗ Snoekbaars
© Piet Spaans

BAARS

Alle vissen die tot nu toe werden voorgesteld leven van kleine ongewervelde dieren en plantaardig materiaal, maar natuurlijk komen er in de Leie ook roofvissen voor. Een veelvoorkomende soort en tevens een pionierssoort, is de baars (niet te verwarren met de stekelbaars). Dit is een roofvis zonder tanden, die zijn prooi naar binnen zuigt. Nu is het zo dat kleine baarsen (tot ca. 15 cm) vooral ongewervelde dieren eten, maar eens ze groter worden, schakelen ze over op vis.

SNOEKBAARS

Een andere roofvis is de snoekbaars. In tegenstelling tot de baars heeft deze vis wel tanden. De snoekbaars wordt gekenmerkt door een langwerpige lichaamsvorm en is uitstekend aangepast aan het troebele water om zijn prooi te vinden. Net als katten heeft de snoekbaars namelijk een speciaal membraan in de ogen om in het donker te jagen: het zogenaamde "tapetum lucidum".

SNOEK

Een bekendere roofvis is de snoek. Hoewel deze vis rondzwemt in de Leie voelt hij zich meer in zijn element in de Leiemeanders omwille van de waterplanten en het stilstaand water. Met een bek vol tanden en grote ogen is de snoek uitstekend uitgerust om zijn prooi te zien en te grijpen. Die prooi bestaat niet alleen uit vis, maar ook uit kleine zoogdieren en vogels. De snoek is een echte hinderlaagjager. Met zijn groenbruine kleur valt hij niet op tussen de waterplanten en wanneer een prooi passeert, schiet de snoek aan een enorme snelheid vooruit om die te pakken.

Zijn lichaamsbouw is perfect aangepast aan dit gedrag: zowel de rug- als anaalvin staan vrij dicht bij de staart, wat het voortstuwingsvermogen van de snoek enorm vergroot.

PALING

Hoewel de meeste bovenstaande vissen onbekend zullen zijn bij veel lezers, komt er ook een heel bekende vis voor in de Leie: de paling. De paling is een vrij bijzondere soort omdat ze duizenden kilometers aflegt om haar levenscyclus te voltooien. Voortplanting in het wild werd nog nooit waargenomen, maar men vermoedt dat dit gebeurt in de Sargassozee, een gebied in het westen van de Atlantische Oceaan op meer dan 6000 km van België. De jonge palingen, glasalen genaamd (vanwege hun doorzichtige uiterlijk), bereiken Europa door mee te liften op de Golfstroom en zwemmen vervolgens de vele rivieren en kanalen op. Eens ze groot genoeg zijn (en dus genoeg vet en energie hebben verzameld), keren ze terug naar zee om zich voort te planten en te sterven. Jammer genoeg gaat het slecht met de paling. De soort werd als ernstig bedreigde diersoort opgenomen in de Rode Lijst omdat het aantal glasalen dat de rivieren optrekt nog maar een paar procent is van wat het 50

jaar geleden was. Het is niet duidelijk wat de exacte oorzaak is en vermoedelijk is het een samenloop van omstandigheden: achteruitgang van geschikt leefgebied, migratiebarrières die palingen belemmeren om zo'n gebied te koloniseren en te verlaten (vb. sluizen, dammen, pompstations, waterkrachtcentrales...), overbevissing, vervuiling en klimaatverandering. Uiteraard wordt er veel werk gemaakt om deze problemen aan te pakken. Ook is men er nog niet in geslaagd om paling in gevangenschap te kweken. Zogenaamde palingkwekerijen kopen namelijk wildgevangen glasalen om die vet te mesten voor verkoop. Eén van de vele

maatregelen om de palingpopulatie in stand te houden, is het uitzetten van glasalen. Ze worden afgevangen op plaatsen waar er nog relatief veel zijn, en vervolgens in rivieren vrijgelaten waar het aantal de afgelopen jaren sterk is teruggelopen. Zo wordt er elk jaar in de Leie in West-Vlaanderen 4 kg glasaal ($\pm$ 13000 stuks) uitgezet eind februari of begin maart. Indien u dit eens wenst mee te maken, neem gerust contact op met Natuurpunt afdeling Wevelgem of hou de activiteitenkalender in de gaten.

WATERKWALITEIT EN CALAMITEITEN

De bovenvermelde vissoorten zijn slechts een kleine selectie van wat er rondzwemt in de Leie. Willen we deze soorten behouden en zelfs ernaar streven om een nog groter aantal te verwelkomen in onze streek, dan zullen verschillende zaken in acht genomen moeten worden. Ondanks een sterke verbetering van de algemene waterkwaliteit in de Leie de afgelopen jaren, komen calamiteiten in de vorm van verontreinigingen nog te frequent voor. Denk maar aan het verontreinigde bluswater na een brand in chemiebedrijf Matco in Waregem, of de lozing van kleurstoffen door Venator in Frankrijk. Ook is de waterkwaliteit van bepaalde zijbeken van de Leie nog van heel slechte kwaliteit, zoals de Neerbeek.

TOEKOMST VOOR DE VIS IN DE LEIE?

De intensievere scheepvaart na afloop van het Schelde-Seineproject, waarbinnen de Leie structureel wordt aangepast, zal ook een impact hebben op de visstand. Om deze impact te minimaliseren, zetelt Natuurpunt in de stuurgroep van dit project, die geleid wordt door De Vlaamse Waterweg NV. Tijdens de vergaderingen wordt naar constructieve oplossingen gezocht om van de Leie een betere thuis voor vis (maar ook voor andere flora en fauna) te maken. Een van de structurele aanpassingen is om zones te creëren langs de oever waar de vis beschut zit voor de scheepvaart. Ook de toegankelijkheid van zijbeken wordt bekeken, want deze zullen in de toekomst een mogelijk toevluchtsoord vormen voor vis of zelfs als potentiële paaigebieden kunnen gaan fungeren.

↖ Snoek
© Georg Mittenecker

↖ Paling
© Pieterjan Verhelst

← Glasalen die uitgezet zullen worden in de Leie
© Pieterjan Verhelst

REUS OP LEMEN VOETEN

Irma's café, hier al talrijke keren beschreven, ligt aan de Bovenschelde, want dat vraagt iedereen altijd. Het is een plaats die bestaat, een merkpunt, een geolocaliteit die zal opgenomen worden in de stafkaarten. Een brief, gepost in Argentinië bijvoorbeeld, met als adres "Irma's Café, Belgium" komt hier aan. Mijn hoofd op het hakblok.

Wat hier immer ontbrak is een goede omschrijving van het landschap: we bevinden ons aan de voet van de Vlaamse Ardennen. Eén welgemikte schop van die voet en het café ligt in de Schelde. Duidelijk zo? Maar verder kijken we op naar de hellingen van een Vlaamse Heuvel, kalm beginnend, om te eindigen in een flamboyant donkergroene, steile, beboste top. U raadt het al, beste lezer, de hellingen zijn dus eerder bleekgroen. We beschrijven een potpourri van hoofdzakelijk maïs en aardappelen, met een vleugje diverse, dit in alle afwisselingen die men kan dromen. U slaat de teelten gerust dooreen in deze zin en je legt er een jaartal naast. Altijd juist.

We noteren een loeihete septembervormiddag, de zoveelste hittegolf en -hopelijk- de laatste stui-prekking van een veel te warme zomer. De aardappelteelt is gaan 'zanten' en de helling ligt er fris lichtbruin bij, beetje okerkleurig ook. Een bruine kiekendief, net een chocoladestreek met bleke top, zweeft over het lege woestijnveld, zoekend naar wat?

Leemwoestijn zover het oog reikt, met verspreide patatten en wat loofresten. Er hangt een onaardse, dreigend vochtige windstilte. Aan de einder cumuleerden snel donkere bloemkoolwolken tot duizelingwekkende hoogte. Het laatste oordeel in aantocht of gewoon onweer vanaf de Franse grens. Dat is ongeveer hetzelfde. De eerste druppels vallen maar verdampen meteen. De regen steekt een tandje of 5 bij en gaat over van getik naar geplens. Twee seconden nadien openden de sluizen zich. We hadden het kunnen denken. In gestrekte draf richting café, maar in de luttele 50 m werden we zo ongeveer doornat. Met drie tegelijk probeerden we ons om ter snelst door de voordeur te wringen, vergezeld van een plotse windvlaag. Pjwuh! Wat was me dat voor iets? Een just-in-time escape from hell. De vensterruiten werden buiten overspoeld met liters water. Precies of we zaten in een zinkende onderzeeër. De cypressen langs de oprit zwiepten in ware doodsstrijd met de razende wind. Vanaf het golfplaten dak van het koerke daverde plots een fortissimo drumsolo los door de achterdeur. Hagelstenen!

Het werd aardedonker binnen. Irma stak het licht aan. Een aantal donkere contouren werden ingekleurd. De meest opvallende stond onverstoort aan den toeg, blond Leffeke voor zijn neus. Pierre, aannemer afbraak- en grondwerken, is de naam. Vaste klant bij Irma. Pierre had een eenvoudige levensfilosofie en deelde alles in twee: of je zat er warmpjes in of je was een sukkelaar. Een huis was nieuw of juist nog goed om af te gooien. Een nieuwe, grote auto – liefst een SUV – of krot en co dat door zijn wielen zakt. Zelf reed ie met een gestroomlijnde, zwarte Porsche Cayenne, die buiten geparkeerd stond. Hij keek verwonderd naar een kwetterend bendeke van een vijftal dames aan de tafel langs zij en hoorde hoe ze net op tijd vollen bak tot hier konden fietsen nog vóór de wolken hun lading verloren. En goh ja, ze waren toch ietwat nat, maar gelukkig zaten ze nu toch veilig en droog... KRAAAAK! Ging er buiten een witte schicht. De drummer op het WC-dak stak nog een tandje bij. Het niet-alcoholische gedeelte van de kaart werd deftig bestudeerd en dat was Pierre niet ontgaan. Veel ging hem dat hier niet kosten en zijn lokaal imago van niets ontziende geldvretende bullebak mocht gerust wat opgekalefaterd worden... 't Is van mij gebaarde hij naar Irma, met één vingergebaar. Irma ging zedig met een bierkaartje en stylo de bestelling opnemen. De dames vielen even stil. Een tractatie van Pierre? Min of meer een foute gast, aannemer zijnde? Maar met 5 kom je niet direct in een scene terecht van 'Indecent Proposal'. Solidariteit, zeker vrouwelijke, is oersterk. In een hik en een hijg stonden daar 2 Cola's, 1 spabruis, een Fristi en warempel een blonde Leffe, besteld in een reflex vanuit een geplande Schweppes.

De wolkbreuk stabiliseerde zich van zeer extreem naar extreem. Hoe lang ze duurde kunnen wij in geen tijden zeggen, maar ik moest denken aan de eindeloze regen in één van Gabriel Garcia's Marquez's romans, waarin de hemelsluizen openstaan van zaterdagmiddag tot de donderdag erop. Tot iedereen er volledig apatisch bijzit en tracht te overleven bij het grote lawaai en uitzichtloosheid van de zondvloed buiten en waar een volwassen koe naar het middelpunt der aarde wegzakt in de tuin, gewoon los door de modder.

De dames vertelden Pierre honderduit van hun fiets-tochtjes in een samenwerking tussen Natuurpunt en OKRA, als middel om trage wegen te herontdekken. Waardoor Pierre ze direct klasseerde in het vakje 'onnuttig tot compleet zinloos'. In het hokje 'ongevaarlijk' zaten ze al sedert ze binnen gekomen waren.

Eensklaps werd er een nuance hoorbaar in de eindeloze, monotone drumsolo. Wij ontwaakten langzaam uit onze – naar ons gevoel - urenlange lethargie. Het werd doodstil in het café. Dat duurde tot de nacht buiten voorzichtig plaats maakte voor een voorzichtige zonovergoten, supernat aquarel.

Een roodborstroofje steeg op uit het bosje aan Irma's terras, startschot voor actie! De regen was voorbij. Genoeg tijd verloren, zag je Pierre denken, tijd voor wat snelheid. Zonder veel plichtplegingen schoot hij van zijn barkruk naar de deur, richting zwarte Cayenne. Weg wezen, vóór die Okra-tantes de km-lange landweg versperden met hun slome, roestige fietsen. De glimmende, wegstuivende SUV was meer zijn ding, 4x4 door de talloze plassen met rondspattende modder...Etc etc.

Helaas zagen wij zijn arme gestalte verstarren net buiten het deurgat, om zich vervolgens langzaam strompelend richting parking te begeven. Precies de maanwandeling van deze zomer op de VRT, 50 jaar na Merckx, of was het Apollo 11? Wij stormden met zijn allen richting buiten en stonden aan de grond genageld. Van de heuvelflank was een

gigantische modderbrij naar beneden gekomen, halve meter dik, dwars over de parking. De enige auto stond tot over de helft van zijn wielen in een lichtbruine pap doorspekt met kleine aardappeltjes. Van de flank kwam nog meer afgezakt. Langzaam verdwenen de onderste portierkieren van de zwarte Cayenne uit zicht. Met de nodige ooh's en aagh's, movéntochs en hoe-ist-in-godsname-mogelijks verdwenen onze dames te vierklauwens met de fiets vóór de stroom de landweg bereikte. Wij waren te voet en konden overal heen, maar Pierre stond 100 % geïmmobiliseerd. Hij viste een GSM uit zijn broekzak om iemand te bellen. De roodborststrofe sloeg om in een alarm. Achter ons werd verwoed op de ruite getikt. Irma trok grimassen terwijl ze verwoed een bierkaartje tegen de ruit hield en beurtelings hiernaar en naar Pierre wees. Die rondde zijn zeer korte gesprek af en tjokte berustend terug richting kroeg. Wij hielden buiten de wacht, bij een SUV met versneld hellend dak nu en twee linkerwielen die een seconde of 5 geleden het grondoppervlak hadden verlaten...

lefte & zoon (Grondwerken)

Modder
© Radio 2

HERMAN NACHTERGAELE

FOCUS OP FAJA LOBI

HERBEBOSSING IN DR CONGO DOOR WEST-VLAAMS ONDERNEMERSCHAP

Bescherming van onze bossen is één van de sleutelelementen in de strijd tegen de klimaatproblematiek, in het boek "Drawdown" zie blz. 19 in deze Klimop. op plaats 5 van de belangrijkste klimaatacties - zie elders in deze Klimop. De branden in onder meer het Amazonegebied, maar evengoed in Afrika en de Taiga in Rusland gaan hier regelrecht tegenin. Terecht krijgt dit veel aandacht in de media. Minder bekend is dat in het kader van de klimaatakkoorden ook op grote schaal ambities zijn uitgesproken voor herbebossing o.m. in de Bonn Challenge in 2011: doel 150 miljoen hectare gedegradeerd land herstellen en herbebossen. Nadien werd dit uitgebreid in 2014 bij de New York Declaration on Forests naar een mondiale doelstelling voor herbebossing van 350 miljoen hectaren tegen 2030. Een land als DR Congo heeft zich bijvoorbeeld uitgesproken om 8 miljoen ha te herbebossen. Geen kleinigheid voor een arm land met sterke bevolkingsgroei dat gebukt gaat onder verregaande corruptie en een niet functionerende overheid. De kans op realisatie van deze ambities lijkt dus

klein en veel van deze herbebossingsprojecten, al dan niet in kader van CO₂-compensatie, worden met enige argwaan bekeken. Al moeten we daar zelf niet op neerkijken: onze Vlaamse overheid belooft al 20 jaar amper 10.000 ha nieuw bos aan te leggen en is daar nooit in geslaagd. Hier en daar is iemand het wachten beu en schiet dan zelf in gang. En dan gebeurt er soms een wonder. Focus op Faja Lobi.

Distel". Hij woont nu in Gent maar eind september vertrek hij definitief naar Idiofa, DR Congo. Hij is urbanist, landschapsarchitect, restauranthouder, maar vooral een man met passie. Zo besloot hij een initiatief op te starten voor herbebossing in Congo. Jurgen werkte een eigen methodiek uit waarbij eerst in dialoog wordt getreden met lokale dorpsgemeenschappen om gebieden uit te kiezen die gedegradeerd zijn door vroeger landbouwgebruik of die vroeger ontbost werden. Deze gronden zijn niet meer in actief gebruik. Het gebruiksrecht wordt voor 25 jaar afgekocht van lokale clans om discussie over communitygronden te voorkomen. Dit gebruiksrecht is na 25 jaar automatisch verlengbaar, maar de gronden blijven steeds eigendom van de overheid. In een eerste fase werd geëxperimenteerd met diverse aanplanttechnieken en diverse soorten inheemse boomsoorten die worden opgekweekt in lokale boomkwekerijen (enkele soorten: Wenge, Acacia, Meopsis, Oil bean tree, Afrikan teak, Chéne africaine, Ebbenhout...). Snelgroeïende soorten zoals Acacia worden aangeplant in combinatie met traaggroeïende soorten. Deze laatste gaan na enkele jaren domineren waarbij de Acacia's gaan afsterven wat geen probleem is, want het is geen inheemse soort en het hout kan ook gebruikt worden om te koken. Uiteindelijk werd in deze periode van 2012-2018 succesvol meer dan 2000 ha terug bebost. Deze projecten worden volledig uitgevoerd met de lokale gemeenschappen: opkweek planten en onderhoud van bomen wordt met de hand gedaan waardoor veel mensen tewerkgesteld kunnen worden, actueel zo'n 580. De bedoeling van de aanplant is om een volledig bosecosysteem te herstellen dat in de toekomst duurzaam kan worden gebruikt om zo de échte primaire bossen te beschermen tegen overexploitatie. Er worden dan ook boomsoorten aangeplant die pas na 50 jaar of meer volwassen zullen zijn. De grote uitdaging is uiteraard te voorkomen dat na een aantal jaren deze nieuwe bossen ook zouden gekapt worden.

➤ Aangelegd jong bos in savannegebied
© Jurgen Heytens

↓ Jurgen Heytens
© Kristina Naeyaert

Het initiatief van Faja Lobi is in 2012 opgestart door Jurgen Heytens. Jurgen groeide op in Moorsele en ging naar school in Menen. Hij kreeg de liefde voor bomen mee van pa, die destijds mee werkten met "Den

DE BEVOLKING WORDT ER BETER VAN!

Daarom werd ervoor gekozen om behalve het bebossingsinitiatief nog een aantal andere projecten op te starten om de leefsituatie van de bevolking te verbeteren: een naaiatelier, een zaagatelier met opleiding voor timmerman, een informatica vormingscentrum met cybercafé en computerklas voor middelbare scholieren en studenten uit de stad. In elk dorp wordt ook per 1000 ha, 100 ha gereserveerd voor projecten van agroforestry met teelten zoals koffie, cacao en cashewnoten en ook groententuinten. Er zijn ook initiatieven rond bijenteelt, viskweek, een bar en restaurant, en een medisch centrum met polikliniek. Deze nevenprojecten zijn zeer belangrijk om het maatschappelijk kapitaal van Faja Lobi in Congo te verstevigen en het draagvlak te vergroten door de lokale voorzieningen te verbeteren.

Een mooi voorbeeld van deze interacties is bvb. de formule waarbij men in natura kan betalen voor medische zorg in het centrum als men niet in staat is om de rekening te betalen, door familie tijdelijk tewerk te stellen in het bebossingsproject. Door deze symbiose wordt de betrokken bevolking de beste beschermer van de herbebossingsprojecten en is het bebossingsinitiatief van Faja Lobi ook de motor voor tal van andere activiteiten op sociaal en economisch vlak.

Organisatorisch wordt de organisatie in Congo geleid door een vaste equipe van 12 personen, allen Congolezen. Al deze activiteiten werden door Faja Lobi met eigen middelen bekostigd. Initiatiefnemer Jurgen Heytens heeft ondermeer al jaren een B&B met café/Surinaams restaurant in Gent waarvan een deel van de opbrengsten naar het project gaan. Achter het project staat een groeiende groep van vrijwilligers in West- en Oost-Vlaanderen die hun steentje bijdragen. Steun komt van zeer verschillende kanten: de firma Transmare uit Antwerpen met wie we reeds vroeger samenwerkten in kader van ons Sol Suffitproject, verstuurt eerstdaags gratis 2 containers gevuld met materiaal voor het project naar Congo.

De sterkte van het Faja Lobi project ligt ondermeer in het feit dat er zeer efficiënt en transparant met de middelen wordt omgesprongen. Slechts 1% van het budget zijn werkmiddelen - 79% gaat naar lonen voor de betrokken bevolking voor de bosaanplant, 20% naar investeringen in infrastructuur zoals de gebouwen en uitrusting van het ziekenhuis.

VAN 2.000 NAAR 50.000 HA NIEUW BOS

Voortbouwend op deze ervaringen heeft Jurgen met Faja Lobi nu een nieuw doel om een veel groter bebossingsproject in de provincie Kwilu uit te werken met internationale financiering - schaalniveau 50.000 ha in 5 jaar. Ook de andere projecten zullen opgeschaald worden: het medisch centrum zal in een eerste fase worden uitgebreid met een operatiekwartier. Het succes van de uitbouw hangt af van het vinden van de nodige financies. Er is ondermeer een project ingediend bij de provincie West-Vlaanderen voor ondersteuning van de uitbouw van het operatiekwartier voor het medisch centrum.

Faja Lobi krijgt stilaan ook internationale erkenning: de nieuwe Congolese regering zal samenwerken met het project dat past in de engagementen om aan herbebossing te doen in Congo. Er is ook uitzicht op internationale fondsen via het REDD+ fonds van de Verenigde Naties bedoeld om ontbossing en bosdegradatie mondiaal tegen te gaan.

De all-in kostprijs van de herbebossing in het Faja Lobi project ligt momenteel op 500 euro per hectare met 3 jaar nazorg inbegrepen. Het budget voor dit grote project is dus zowat 25 miljoen euro, van een uitdaging gesproken! Maar dit zegt alles over de schaalgrootte van de problematiek en van de acties die nodig zijn. Gezien de lage kostprijs per hectare is dit soort herbebossingsprojecten zeker ook de goedkoopste manier om CO₂ op te slaan.

Dit project verdient veel aandacht en het lijkt ons een unieke kans voor overheden en grote ondernemingen van bij ons die een echte bijdrage willen leveren in de strijd tegen de klimaatveranderingen.

Wil je ook een bijdrage doen met fiscale aftrekbare giften? stort op de rekening van de koning boudewijnstichting: BE10 0000 0000 0404 met vermelding 01611810/00032
Volg Faja Lobi op www.fajalobi.org

↑ Nieuwe aanplant
↓ Boomkwekerij
© Jurgen Heytens

MAARTEN TAVERNIER

DELTA GROEP: MAAKT INDERDAAD EEN VERSCHIL

Deze keer is Klimop te gast bij zijn eigen huisbaas: de Deltagroep. De Deltagroep bestaat sinds 2014 en is een bundeling van een aantal sociale tewerkstellingsinitiatieven uit de regio Kortrijk. Klimop sprak met algemeen directeur Bart Vandenbussche.

↑ Bart Vandenbussche

↓ Team Groen van Constructief

Wat zijn de activiteiten van de Delta Groep?

Bart: 'Wij bundelen de activiteiten van 3 afzonderlijke vzw's. De grootste is Kringloopcentrum Zuid-West-Vlaanderen vzw, die door de meeste mensen wel gekend is van de Kringloopwinkels in verschillende gemeentes in de regio (eerst Kortrijk, Waregem en Menen, sinds 2003-2004 ook in Avelgem, Wevelgem en Zwevegem). Constructief vzw is vooral bekend van de afdeling Hout en Team Groen en werkt vooral voor openbare besturen in de regio. Vzw Mobiel bouwt allerhande fietsmobiliteitsdiensten uit in de regio. Onze leuze als maatwerkbedrijven is: "Werk

maakt verschil": de Griekse letter Delta staat voor verschil, verandering.

De eerste samenwerking tussen de Kringloopwinkel en Constructief dateert al van een 10-tal jaar geleden en was een gemeenschappelijke preventie-adviseur. En dat toont meteen al wat de grote meerwaarde is van samenwerking: opdrachten die niet je kernactiviteiten zijn, maar waarvoor toch gespecialiseerde kennis nodig is, pak je samen aan. Dat was een pragmatische start, die intensiever werd toen het maatwerkdecreet er aan kwam (wat de vroegere sociale werkplaatsen veranderde in maatwerkbedrijven, nvdr.). Er werd meer professionele ondersteuning van de medewerkers verwacht, en daarvoor was een grotere schaalgrootte nuttig. Er waren nog sociale tewerkstellingsinitiatieven uit de regio bij de voorbereiding van een gezamenlijke aanpak betrokken, maar uiteindelijk kozen de partners die hun zetel in Kortrijk hadden ervoor om samen te werken. Naast de Kringloopwinkel en Constructief, was dat ook vzw Mobiel (die in 2013 de Klimop.award won, en toen dus ook al eens in Klimop verscheen, nvdr.). Gemeenschappelijk zijn personeelsbeleid en -administratie (uiteraard belangrijk in de sociale economie), ICT, preventie en financiën.

Sinds 2017 zitten wij ook fysiek op 1 locatie. De vroegere site van de Kringloopwinkel in Marke was te klein geworden, en de site van het vroegere bedrijf Belgoflor in Heule bood de mogelijkheid om de zetel van de verschillende organisaties te bundelen op 1 site. Dat is natuurlijk een sterke stimulans om ons ook 1 organisatie te voelen en zo naar buiten te komen. En het heeft het werkcomfort van onze medewerkers sterk verbeterd. Omdat er voldoende ruimte was, kon ook Natuur.koepel, die vroeger onderdak vond bij Constructief, mee verhuizen. Er is trouwens nog ruimte beschikbaar voor andere organisatie met interesse.'

Hoe belangrijk zijn jullie voor milieu en natuur in onze regio?

Bart: 'Ik hoop dat jullie kunnen akkoord gaan als ik

Foto's: ©David Samyn en Deltragroep

op die vraag antwoord met 'heel belangrijk'. Voor de 3 vzw's geldt dat wij op het snijpunt zitten van sociaal en ecologisch. Wij creëren jobs voor mensen die extra begeleiding nodig hebben, maar werken ook in en voor natuur en milieu.

Bij de Kringloopwinkel is dat evident: onze kernactiviteit is om spullen die mensen niet meer nodig te hebben tweedehands te verkopen aan wie het wel nog kan gebruiken. Een heel belangrijke maatregel op vlak van afvalpreventie. Dat kan gaan over meubels, kledij, elektrische toestellen, boeken, huisraad,... We proberen daar ook zo ver mogelijk in te gaan. Spullen die we niet verkocht krijgen via de winkel, proberen we via magazijnverkoop nog een nuttige bestemming te geven. In de Hangaar kan je elke zaterdag meubels tegen spotprijs (per lopende meter) kopen, in de Bazaar kan je niet-verkochte kledij per gewicht opkopen. Alles beter dan dat het op de afvalberg terecht komt. En dat lukt, slechts 12% van wat we binnenkrijgen, moeten we nog afvoeren als afval. Vorig jaar zamelden we zo'n 5206 ton materiaal in en zorgden we voor een omzet van 4 miljoen euro. Dat zorgt voor werkgelegenheid voor 290 medewerkers.

Bij Constructief zijn vooral de activiteiten van het Team Groen ecologisch relevant, goed voor 30 mensen verdeeld over 5 werkploegen. Zij werken vooral voor openbare besturen: steden en gemeentes, maar ook provincie of Agentschap Natuur en Bos. In Kortrijk doen wij ook aan mechanisch onkruidbeheer en onderhoud van begraafplaatsen, maar de belangrijke specialisatie die we inzetten in de hele regio is werken aan natuurbeheer. We proberen niet alleen werken uit te voeren die ons gevraagd worden zoals aanplantingen, maaibeheer en bomen knotten, maar ook mee te denken met de klant om te werken aan een natuurgericht beheer. Met vragen als 'Hoe zorgen we dat hier een mooie bloemenweide komt?', kunnen gemeentes of anderen bij ons terecht. Ook gevelde bomen uit parken en tuinen geven we een tweede leven met de houtafdeling.

En Mobiel, de naam spreekt voor zich, spitst zich toe op het op allerlei manieren promoten van milieuvriendelijke mobiliteit met de fiets. Daar staan een 43-tal medewerkers voor in.

Maar ook in de manier waarop we werken willen we onze milieu-impact zo laag mogelijk houden. Zo hebben we sinds kort 700 zonnepanelen op ons dak. We hebben ook de keuze gemaakt om geen fleecedeeltjes dat die veroorzaken in ons afvalwater, en te kiezen voor katoen fair-trade kledij waar dat kan. We hebben vorig jaar voor de tweede keer het Charter duurzaam ondernemen behaald.'

Hebben jullie nog uitbreidingsplannen voor de toekomst?

Bart: 'Er is zeker nog potentieel. Voor de Kringloopwinkel wees een Vlaams onderzoek uit dat de inwoners in onze regio 20% minder open staan om tweedehands aan te kopen. In Kortrijk was die bereidheid 41%, tegenover 60% voor heel Vlaanderen. Een opmerkelijk verschil, en onze volgende promotiecampagne is er dan ook op gericht om die schroom voor tweedehands verder te verminderen. We willen ook nog een grotere rol spelen bij allerlei initiatieven rond materiaalhergebruik, denk bijvoorbeeld aan Repaircafés. Zo'n initiatieven draaien dikwijls rond vrijwilligers, maar zijn niet eenvoudig vol te houden. Wij kunnen onze expertise ter beschikking stellen aan partners en een professionele structuur bieden, onder de naam 'de RecupHub'.

↑ Het houtatelier van Constructief
↓ Mobiel aan het werk

↓ De kringloopwinkel van Kortrijk

↘ Carol Versluis, chauffeur bij de Kringloopwinkel

Bij vzw Constructief zouden we eigenlijk meteen een zesde groep aan het werk kunnen steken. Er is meer dan voldoende werk, we kunnen genoeg maatwerkmedewerkers vinden, maar er staat al meer dan een jaar een vacature open voor een begeleider, die maar niet ingevuld raakt. Bij deze: mocht iemand zich geroepen voelen, steeds welkom! Ook fietsen zit de

BEDRIJFSBEZOEK

17 OKTOBER 2019

9u - 13u30

WARANDE 7, 8501 MEULE-KORTRIJK

Symbiose tussen vzw Constructief en de Kringloopwinkel

Constructief

De Kringloopwinkel is meer dan een tweedehandswinkel. In hun magazijn zie je hoe de tonnen producten verwerkt worden, en op verschillende manier een tweede leven worden gegeven. Ze werken ook samen met VZW Constructief, die onder meer met resthout aan de slag gaat om uw interieur op maat in te richten. En dit alles via sociale tewerkstelling. Naast een bezoek aan de werkplaats, gaan we in dialoog over een uitdaging van de organisaties.

Programma

9u: onthaal
9u30: rondleiding
11u: 'De Nieuwe Samenwerkers'
11u30: duurzaamheidsdrempels: samen op zoek naar een oplossing
12u30: Veggies lunch

<http://www.arbetiden/milieu.be>

INSCHRIJVEN

<http://bit.ly/bedrijfsbezoek17oktober>

LEDEN: GRATIS
NIET-LEDEN: €5

laatste jaren in de lift, gelukkig maar. Het is daarom des te spijtiger dat Vlaanderen in de sector van de sociale economie nog altijd werkt met contingenten. De mensen die we kunnen tewerkstellen wordt beperkt, terwijl elke extra medewerker die bij ons aan de slag gaat, een winst is voor de samenleving. En dat niet alleen voor de persoon zelf, want een job is heel belangrijk om mensen een plaats te geven in de maatschappij. Maar wat de overheid betaalt aan subsidie, wordt dubbel en dik terugverdiend in de vorm van minder werkloosheidsuitkering, meer sociale bijdragen en belastingen. En er zijn nog voldoende mensen die in aanmerking zouden komen om bij ons te komen werken: mensen die laagopgeleid zijn, de taal niet vlot spreken, langdurig ziek geweest zijn, ... Maar het is een typisch Belgisch probleem: de lasten (subsidie) zijn voor de Vlaamse overheid, de lusten voor de federale overheid. En zo blijven we steken. Dat is vooral een probleem voor de Kringloopwinkel. Bij Constructief en Mobiel hebben we nog enigszins in de hand welke opdrachten we al dan niet aannemen of wanneer. Maar je kan aan mensen die beroep doen op pakweg de ophaaldienst van de Kringloopwinkel niet uitleggen dat je hun inboedel niet kunt ophalen wegens gebrek aan personeel. Gelukkig kunnen we door onze goede werking een 20-tal mensen tewerkstellen bovenop het toegekende contingent, die we dan wel zelf voor een groot deel moeten bekostigen. Maar wat ons betreft, mag die beperking zo snel mogelijk afgeschaft worden.' **Klimop: Gelukkig heeft de redactie 3 pagina's vrijgemaakt voor dit boeiende betoog!**

Meer info: www.deltagroep.be,
www.dekringloopwinkel.be, www.vzwconstructief.be,
www.mobiel.be

DRAWDOWN

HET ULTIEME KLIMAATACTIEBOEK NU VERTAALD

Dit boek uit 2017 is het resultaat van research en cijferwerk van honderden wetenschappers onder leiding van ondernemer-activist Paul Hawken, die samen op zoek gingen naar honderd oplossingen voor de klimaatverandering.

HERMAN NACHTERGAELE

Tachtig acties steunen op bestaande technologie en kennis. Twintig beschreven acties staan nog maar in de kinderschoenen. Bij elke voorgestelde oplossing werd berekend in welke mate deze vermoedelijk zal worden toegepast op mondiale schaal tegen 2050, wat de investeringskosten en de baten zullen zijn, en welke CO₂-uitstoot hiermee kan vermeden worden. Dit laatste bepaalt de rangorde.

De conclusie is hoopvol: als we de voorstellen op mondiale schaal toepassen, kan de opwarming van de aarde worden afgeremd en kan er zelfs een keerpunt bereikt worden waarbij de broeikasgassen in de atmosfeer weer dalen (het 'drawdown'-punt). Tegelijk leveren de maatregelen een hele reeks andere positieve effecten op qua gezondheid, welzijn, veiligheid,... Een win-winsituatie, dus.

Het boek geeft enkele verrassende nieuwe inzichten en toont duidelijk dat de klimaatverandering een wijziging vraagt op alle vlakken van de samenleving. Maar niet alle acties hebben evenveel impact. Hierbij alvast enkele voorbeelden.

ozonlaag. Verwachte CO₂-reductie: bijna 90 gigaton in de periode tot 2050. Ter vergelijking: de mondiale CO₂ uitstoot bedraagt nu 41 gigaton per jaar.

Op plaats 2 staan windturbines op zee. Het tegengaan van voedselverspilling staat op plaats 3, ver voor grootschalige installaties van zonnepanelen (plaats 10) of zelfs kernenergie (op 20). Onderwijs voor meisjes en vrouwen, wat op zijn beurt kan leiden tot betere geboortepanning, haalt plaats 6 en 7. Verder in de lijst volgen nog elektrische voertuigen en regeneratieve landbouw, wat neerkomt op het herstellen van gedegradeerde intensieve landbouwgrond door te stoppen met ploegen en met kunstmest of pesticiden.

Over elk van deze thema's wordt in korte, zeer leesbare teksten boeiende achtergrondinformatie gegeven in mondiaal perspectief. "Drawdown" is daarom geen gewoon leesboek, maar wel een uiterst belangrijke bron van informatie en een aanrader voor iedereen die mee wil doen aan het klimaatdebat op basis van wetenschap en feiten. Het geeft een venster op de maatschappij van de nabije toekomst die er op alle vlakken grondig anders zal uitzien. Maar het geeft vooral een hoopvol perspectief voor de wereld die we aan onze kinderen willen achterlaten.

RECHTZETTING SORTEEERREGELS PMD

In de vorige Klimop vond je de nieuwe sorteerregels voor PMD (blz. 15). Daarin stond vermeld dat alle plastic verpakkingen sinds kort in de PMD-zak mogen. Dat blijkt niet helemaal correct; we zouden niet in België leven mocht het zo eenvoudig in elkaar zitten. Mensen die wonen in het werkingsgebied van IMOG dienen verpakkingen in zacht plastic (zoals plastic folie en plastic zakken) in de transparante foliezak te stoppen. Mensen die wonen in het werkingsgebied van IVIO en MIROM stoppen dit gewoon in de PMD-zak. Aangezien de sorteerregels verschillen per afvalintercommunale raadpleeg je bij twijfel best de website van jouw intercommunale.

ERIK COOMAN

HULST

STRUIKJE-ROER-ME-NIET

EVEN VOORSTELLEN

De hulst is een bladhoudende struik. Hij kan tot een boom met indrukwekkende stamomtrek uitgroeien, maar daarvoor moet hij wel volop ruimte hebben. Er zijn honderden soorten in zowat alle werelddelen, met voorkeur voor tropisch tot subtropisch.

Bij ons is één soort inheems, eenvoudigweg Hulst genaamd. Inheems dus; mensen zijn soms wat in de war omdat het een groenblijvende struik is, wat ze associëren met niet-inheems. De hulst was al prominent aanwezig in de vroege Middeleeuwen in de uitgestrekte Europese eikenwouden. Hij komt van nature voor in de ondergroei en is schaduwtolerant. Zijn stekelig blad en de dichte bladbezetting bieden prima bescherming en een schuilplaats voor kleine en grotere zoogdieren en laag-broedende vogels.

De soort is niet kieskeurig over zijn standplaats, als het maar geen grond is waar water op blijft staan. Hij kan ook wat luchtverontreiniging hebben.

ALTIJD EEN GROENTJE

Het **blad** is leerachtig, golvend en omrand met scherpe stekels. De onderkant is dof, maar op de bovenkant ligt een glanzende waslaag. Die voorkomt dat de plant in de winter water verdampt. Zo blijft het sap circuleren. Als de grond bevroren is, en de boom geen water kan opzuigen, is dat van levensbelang. Die succesvolle aanpassing zorgt ervoor dat de hulst wintergroen kan blijven. Hij doet dus niet mee aan de jaarlijkse bladval in de herfst, en behoudt zijn bladeren soms langer dan twee jaar, voor hij ze gaat loslaten voor vernieuwing. Het afgevallen blad, beigebruin, verteert moeilijk.

De stekelige bladeren onderaan de boom zijn heel efficiënt tegen wildvraat. Bovenaan, buiten het bereik van herten en vee, ontbreken die soms.

Vaak hebben oude hulstemplaren bladeren die zachter zijn, en zo goed als ongetande randen! De leeftijd, nietwaar!

De larfjes van de hulstvliesg mineren op de bladeren die dat jaar uit de knoppen ontluiten, en creëren zo unieke dessins op het bladoppervlak. Ook het fraaie boomblauwtje legt zijn eitjes op hulst.

De hulst is **eenslachtig**. Je hebt dus of mannelijke of vrouwelijke planten. Enkel de vrouwelijke zijn vrucht- of bes-dragend. Zowel de mannelijke als de vrouwelijke **bloeien** in de meimaand. Allebei geuren ze en druipen ze van de nectar en worden dus druk door insecten bezocht, die voor de bestuiving zorgen.

De bloemen rijpen in november tot vierzadige **rode bessen**. Die kunnen heel lang aan de boom blijven hangen, want ze zijn niet erg in trek bij de vogels (zolang die betere smaken kunnen savoureren). Dus gebeurt het vaker dat ze overwinteren, maar het kan ook best dat de bessen aan je hulst na een nacht volledig verdwenen zijn. Daar zijn wellicht overvliegende koperwieken verantwoordelijk voor. Ze worden ook wel

door lijsters en kramsvogels opgegeten. De onverteerbare zaden worden door die vogels uitgepoept, wat nieuwe verbreiding meebrengt. In de lente verschijnt dan een piepklein plantje: eerst twee volmaakt gladde blaadjes, gevolgd door twee vlijmscherp gekartelde blaadjes!

MANUSJE-VAN-ALLES

- Het hout is witachtig met een heel fijne nerf. Het is zeer hard, én opvallend zwaar, moeilijk te splijten. Wel gemakkelijk te polijsten.
- Zwartgeverfd wordt hulsthout gebruikt als namaak-ebbenhout.
- Vroeger wikkelde men gezouten vlees in hulst-twijgen om ze te beschermen tegen de vraat van ratten.
- Uit de bast van hulst (bevat een zeker gehalte aan gom) maakte men vogellijm voor de lijm-stokken waarmee vogels werden gevangen.
- Wordt vaak in hagen aangeplant. Omdat het een trage groeier is, duurt het wel enkele jaren voor je een goed sluitende haag krijgt.
- Wintergroen en rode besjes, dat maakt hem tot een geliefkoosde soort om er kerstkransen mee te vlechten. Zo'n krans is een symbool van blijvende vriendschap en trouwe liefde. De bessen zijn braakopwekkend, zeg maar giftig. Dus oppassen met kinderen als je straks aan de kerstdis zit. Zo niet gegarandeerd een domper op de feestvreugde!

DE WILDE TAALTUIN

Het venijnig prikkende blad moet ook bij de wetenschappelijke naamgeving zijn opgevallen: "aquifolium" of "naaldblad".

Frans: houx

Duits: Hulst, gemeine Stechpalme (de benaming is op zichzelf al angstaanjagend)

Engels: holly, holly tree

En, zie je in Hollywood nog altijd die droomfabriek als je weet dat het gewoon "hulsthout" betekent? Daar doet onze West-Vlaamse gemeente Houthulst niet voor onder. En in onze eigen regio is er ook nog Hulste, bij Harelbeke.

Je hebt nogal wat mensen met de familienaam Dhulst of Verhulst: bijvoorbeeld Dimitri Verhulst, Vlaamse romanschrijver, en de onvermijdelijke Gert Verhulst, bekend van zijn hondje Samson.

PRIKKELS

- Lange tijd kende men in Engeland het gebruik om wintervoeten te slaan met hulsttakken. Dit is een mooie toepassing van "similia similibus curantur" of "het gelijke wordt door het gelijke genezen". In dit geval: stekelige bladeren

genezen stekende pijn. Tot in de 19de en zelfs 20ste eeuw was het de gewoonte wintervoe-ten te prikken met hulstbladeren en daarna in de sneeuw te wandelen.

- De jonge bladeren zouden een kalmerende en koortswerende werking hebben en werden ook gebruikt in een bitterdrank.
- Vroeger was hulst een van de belangrijkste geneesmiddelen bij waterpokken. Een aftreksel werd gebruikt tegen kolieken, spijsverteringsproblemen en tropische ziekten als malaria.

ZELFKASTIJDING EN DUIVELS

- In vroegchristelijke tijden was het gebruikelijk om je in de vastentijd ook nog lichamelijk te kastijden. Je hanteerde daarbij een "vasten-avondroede", gemaakt van de lange soepele maar taaie twijgen van hulst met de priemende bladeren. Heel geschikt als zelftuchtigingsmiddel; je kan het je levendig voorstellen.
- Bij zijn intrede in Jeruzalem strooide men voor Christus palmbaladeren op de weg. Toen de menigte "kruisig hem" begon te roepen, kreeg de palmboom plots doornen en zo ontstond de hulst. De hulst moest dan als straf zomer- én wintergroen blijven, getooid met doornige bladeren, en bessen die eruitzien als bloeddruppels van Christus.
- In de meeste christelijke legenden is de hulst een duivelsplant. Een kort verhaaltje maakt dat nog eens duidelijk. De duivel is verschrikkelijk jaloeers op Christus, omdat die in Jeruzalem triomfantelijk was ingehaald met wuivende palmtakken. Toen er een tijdje later in de hel een feestje voor de duivel gepland was, wou hij dan ook op dezelfde manier verwelkomd worden. De andere duivels deden hun best om hun meester voldoening te schenken maar vonden (o ramp) alleen hulstakken om hem te begroeten. Feestje in mineur dus, maar zo kreeg hulst ook de reputatie van duivelsplant.
- De Kelten en de Romeinen daarentegen vereerden de hulst als een heilige boom.

GEDICHT

Ik heb vruchteloos gezocht naar een gedichtje. Zelfs de anders - als het over planten gaat - zo bedrijvige Guido Gezelle liet het bij een paar losse flodders. Dan ik maar.

SCHERPE KANTJES

Hoe vaak heeft hij je vervloekt,
de wannabee tuinman
met zijn schrijvershandjes!
Dat blad van je, gecireerd,
opgetrokken uit leer,
met bijtgrage tandjes.
In de donkerste der tijden,
lang voor je in tuinen
goed humeur deed omslaan,
aardde je diep
in het onmetelijke kolenwoud,
omhulde je koningseiken.
Zo'n demon ben je niet;
wreder is homo sapiens
als hij je heidense
takken en twijgen
tot kerstkrans plooit.
En o ironie het lot
dat beiden ten langen leste
tandeloos achterlaat.

© Erik Cooman

© Vera Polfliet

De natuur in met kinderen

Graag willen we kinderen warm maken voor natuur door hen in contact te brengen met alles wat de natuur te bieden heeft. Naast de vele lokale activiteiten van afdelingen en werkgroepen, waar ook heel wat leuks voor kinderen tussen zit (zie kalender achteraan), zal er in 2019 in elke Klimop-editie één of meerdere kinderactiviteit(en) in de kijker worden gezet. Ook ouders en grootouders zijn zeker welkom. In deze editie: twee zinnenprikkelende herfstuitstappen!

#OKTOBER

© IVN Natuureducatie

GEZINSACTIVITEIT MET KRIEBELBEESTJES EN PADDENSTOELEN - ZWEVEGEM

Kriebelbeestjes en paddenstoelen ontdekken met kinderen onder leiding van Ignace Tanghe.

WANNEER Zondag 6 oktober van 14.00 u. tot 16.00 u.

WAAR Transfo, Blokellestraat 113b, Zwevegem

ORGANISATIE & BEGELEIDING Natuurpunt Zwevegem, JNM Kortrijk, Gezinsbond Zwevegem

INFO Ignace Tanghe (0487/48 40 26 of ignacetanghe@yahoo.com)

KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN Gratis deelname, inschrijven is niet nodig

PROEF DE DONKERSTE NACHT VAN HET JAAR! NACHT VAN DE DUISTERNIS - ZWEVEGEM

Tast je graag eens in het duister en ben je niet bang voor de duistere nacht? Kom dan naar de Nacht van de Duisternis in Zwevegem! Je kan kiezen tussen een wandeling van ongeveer 7 km en een kindvriendelijke wandeling van 3 km. Alle deelnemers krijgen een gratis drankje en een pannenkoek.

WANNEER Zaterdag 26 oktober van 19.15 u. tot 22.00 u.

WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint- Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegem

ORGANISATIE & BEGELEIDING Natuurpunt Zwevegem, gemeente Zwevegem en Stadlandschap Leie en Schelde

INFO Bavo De Clercq (056/75 40 79 of bavo.de.clercq@telenet.be)

KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN Inschrijven via woonenleefomgeving@zwevegem.be

THIJS CALU

Betekenis afkortingen:
ex. = exemplaar; kp =
koppel; m. = mannetje;
w. = wijfje; juv. = juveniel
of jong; NO = trek naar
noordoost; ZW = trek
naar zuidwest; r. = rich-
ting, tp = ter plaatse. De
ligging van de toponiemen
kan precies nagekeken
worden op www.vwgzw.waarnemingen.be. De
regio telt ook een aantal
actieve trektelposten
(Bavikhove, De Gavers
(Harelbeke) en de
Geitenberg (Kooigem)). De
resultaten vind je terug op
www.trektellen.nl.

waarnemers: zie www.vwgzw.waarnemingen.be

↖ ijseend
© Francis Pattyn
✓ smelleken - Geitenberg
© Emmanuel Desmet

VOGELS IN ONZE STREEK

HERFST 2018

DE HIGHLIGHTS VAN EEN SEIZOEN VOGELS KIJKEN IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

Dit artikel is een korte samenvatting van wat tijdens een seizoen werd gezien in onze streek. Het gaat hier enkel om zeldzaamheden of uitzonderlijke aantallen. De tekst heeft niet de ambitie volledig te zijn. Wie de volledige overzichten wil zien, kan terecht op ons eigen regioscherm van waarnemingen.be: vwgzw.waarnemingen.be. Zet gerust ook jouw waarnemingen op die website. Zowel opmerkelijke gegevens als waarnemingen van algemene soorten zijn er welkom, van aalscholver tot zwarte mees.

De eerste **topper** dook op 24/8 op op de Gaverplas, op 26/8 werden daar 2 w. gezien. Op de Bergelenplas zat een ex. op resp. 30/8 en 5/9. Van 18-21/11 lieten zich 2 **krooneenden** mooi bekijken op de Gaverplas. Daar liet zich ook een w. **grote zaagbek** zien op 19/10 en een ijseend verbleef er van 26/10 - 10/11. In augustus trokken in totaal 7 **zwarte ooievaars** over (max. 4 over Harelbeke op 25/7). Tussen 28/7 en 7/10 werden 4 **purperreigers** opgemerkt. 5 **kleine zilverreigers** foerageerden op 10 en 11/11 in de Avelgemse Scheldemeersen, op 14 en 25/9 trok telkens een ex. r. Z over resp. Gullegem en Harelbeke. Van 20/9 tot 7/10 trokken heel wat **lepelaars** over onze regio. Op 24/9 trok een groep van maar liefst 109 ex. over Kortrijk. Op 19/10 vlogen een dertigtal **kraanvogels** r. Z over Gullegem. Van half augustus tot half

september trokken 4 **visarenden** over Kooigem. Een **havik** werd in september regelmatig op dezelfde plek gespot. Ook in Kortrijk (4/10 en 17/11) en Sint-Denijs (14/11) dook de soort op. Op 3/9 vloog een m. **grauwe kiekendief** r.O over de Geitenberg (Kooigem). In totaal trokken maar liefst 26 **rode vrouwen** en 13 **smellekens** over. Op 30/9 werd een overtrekkende **slangenarend** genoteerd boven Sint-Denijs. Op 28/10 werd een overtrekkende **ruigpoot-**

buizerd gezien boven Bavikhove. Een vijftal **velduilen** werden gespot tussen 15/10 en 26/11. Een **kemphaan** werd op 13 en 14/7 genoteerd aan de Pluim (Zwevegem). In Waarmaarde trok een **bontbekplevier** r. ZW op 11/8. Tussen 12/8 en 16/9 werden aan de Geitenberg 8 overtrekkende of pleisterende **morinelplevieren** gezien. Een **bonte strandloper** werd r. ZW overtrekkend waargenomen op 7/10.

Er werden 11 **ortolanen** op trek gezien (max. 5 ex. over de Geitenberg op 2/9). Ook 14 **geelgorzen** trokken over de regio (max. 8 ex. samen over Kuurne op 25/9). Op 26/8 werden 2 draaihalzen genoteerd (in Deerlijk en Heestert). 10 **duinpiepers** lieten zich pleisterend of overtrekkend opmerken. Een **nachtegaal** werd op 26/9 gezien in Zwevegem. Op 28/9 trok een **grote pieper** r. ZO over Kooigem. Er werden 8 **beflijsters** en 7 **Europese kanaries** op trek genoteerd. Op 10/10 lieten 2 **buidelmezen** zich mooi bekijken in de Gavers. Op 13/10 werd een foeragerende **bladkoning** opgemerkt in Beveren-Leie, een ander ex. liet zich op 14/10 zien in de Gavers. Tussen 13/10 en 5/11 trokken 8 **ijsgorzen** over. Een **dweroggors** trok op 16/10 r.ZW over Kortrijk. Op 18/10 werd het sonogram van een overtrekkende **Siberische boompieper** vastgelegd. 2 **goudvinken** trokken op 21/10 over Kortrijk. ■

IGNAAS ROBBE

KLIMAATGASTEN

Niemand twijfelt er nog aan dat het klimaat wereldwijd verandert. Wetenschappers zijn het erover eens dat de mens en zijn levensstijl wellicht de grootste oorzaak zijn van deze verandering o.a. door onze CO₂-uitstoot en het landgebruik. We hebben er met de verstedelijking, de industrialisering en de industriële landbouw een gigantische woestijn bij gecreëerd. Voor de eerste keer in de geschiedenis is de mens de belangrijkste oorzaak van een klimaatverandering op aarde. Voor veel diersoorten is deze klimaatverandering nefast, maar sommige profiteren ook van de steeds warmere winters.

adulte bijeneter met libel
© Francis Pattyn

VOGELS EN KLIMAAT

Een recente studie in Engeland door The British Trust of Ornithology heeft aangetoond dat de klimaatverandering invloed heeft op het voorkomen van vele vogelsoorten in Groot-Brittannië. Omdat in Engeland vogelwaarnemingen al veel decennia gestandaardiseerd worden bijgehouden, kunnen conclusies worden getrokken.

De klimaatverandering zorgt duidelijk (nu nog) voor winnaars en verliezers in de Britse avifauna: 13 vogelsoorten hebben de populatie met meer dan 10% zien toenemen, van 3 vogelsoorten is de populatie er zwaar op achteruit gegaan. Van sommige vogelsoorten wordt verwacht dat ze zullen verdwijnen of toch dat ze minstens zullen verdwijnen als broedvogel. Niet alle veranderingen in de vogelpopulaties zijn te wijten aan de klimaatverandering, maar het is zeker een belangrijke factor.

TREKVOGELS VERSUS STANDVOGELS

Trekvogels zijn het meest kwetsbaar voor klimaatverandering: door de droogte is er minder voedsel voor bijvoorbeeld koekoeken die op trek zijn. Koekoeken leven voornamelijk van rupsen en er zijn bij een droger

klimaat gewoonweg minder rupsen te vinden. Vogels gaan hun trek en voortplanting organiseren door 'voedselimpulsen': ze gaan dus trek en voortplanting 'plannen' in functie van het voedselaanbod. Vogels die hier in de winter verblijven daarentegen, zouden eerder voordeel doen. Door de veel zachtere winters die we nu hebben, is de overlevingskans van vele vogelsoorten erop vooruitgegaan. Vogels die we de hele winter zien in onze tuinen zoals roodborstjes en pimpelmezen hebben hun populatie zien toenemen. Dit zou vooral te maken hebben met het feit dat ze winters gemakkelijker doorkomen doordat er in tuinen veel voedsel te vinden is. Ook de buizerd profiteert van de klimaatopwarming. Hij moet minder op trek en vindt steeds vaker genoeg voedsel het hele jaar rond in zijn broedgebied. Een najaar met goeie buizerdtrek bij ons dateert alweer van het najaar 2011. Door het minder ver of niet moeten wegtrekken uit het broedgebied vermijdt de buizerd bovendien veel risico's en dus groeit de populatie.

KLIMAATSOORTEN BIJ ONS

En ook bij ons is de klimaatverandering merkbaar bij de broedvogelpopulatie. Onze intussen enorme database aan gegevens en foto's, vwgzw.waarnemingen.be, maakt het ons iets gemakkelijker om conclusies te trekken.

cetti's zanger
© Luc Clarysse

Laat het ons bij een aantal frappante voorbeelden houden van een paar vogelsoorten die in onze regio duidelijk in opmars zijn.

De orpheusspotvogel is een soort die ontegensprekelijk toeneemt. De orpheussportvogel is net als zijn bekendere broertje de spotvogel een langeafstandstrekker. Hij overwintert in West-Afrika en broedt vooral in Zuidwest-Europa. Voor 2016 waren er nauwelijks waarnemingen van deze soort in onze regio, vanaf 2016 zijn er tientallen waarnemingen en zelfs broedgevallen zijn niet uitgesloten. De orpheusspotvogel houdt van warmere en drogere biotopen dan onze spotvogel. De verspreiding van beide soorten overlapt in Zuid-West-Vlaanderen en dat is redelijk uniek te noemen, maar zijn broedareaal breidt dus gestaag naar het noorden uit.

Een tweede klimaatmigrant is de cetti's zanger. In tegenstelling tot de orpheusspotvogel is de cetti's zanger een standvogel, wat eerder uitzondering dan regel is voor insectenetende vogels. Zijn voorkomen in Zuid-West-Vlaanderen is niet nieuw, maar sedert 2015 zien we een zeer sterke toename van het aantal waarnemingen. De soort broedt nu al op een 7-tal verschillende locaties in onze regio en is gemakkelijk te inventariseren dankzij zijn explosieve roep. De cetti's zanger is een typisch voorbeeld van een soort die profiteert van de zachte winters en het bijhorende aanbod aan insecten.

Soorten die dan weer harde klappen krijgen mede door de opwarming zijn vogels van vochtige en drassige weiden. Zo is de populatie van de Kievit, een eens zo algemene steltlopersoort op het platteland, in vrije val. Veranderend landgebruik, landbouwintensivering, maar zeker ook de droogte zorgt ervoor dat deze soort verdwijnt. Ook in de winter zien we veel minder Kieviten bij ons. De noordelijke populatie blijft liever noordelijk van ons overwinteren omdat door de zachtere winters, de overwinteringscondities daar verbeterd zijn.

In de inmiddels haast 40 jaar (slik...) waarin ik vogels kijk in onze regio hebben we enorme veranderingen vastgesteld: geen overwinterende goudplevieren meer, de overwinterende duikeenden als tafeleend en kuifeend zijn gedecimeerd in aantal. Aan de andere kant mogen we nieuwkomers als orpheusspotvogel, cetti's zanger maar ook bijeneter (vooralsnog eenmalig als broedvogel in 2015 in Harelbeke) verwelkomen. En wie weet ook de exotisch ogende hop. Deze warmteminnende vogel wordt steeds vaker in West-Vlaanderen en ook in onze regio gemeld.

KLIMAATFESTIVAL

ZWEVEGEM

“Een lokale stap naar globale verandering”

SAVE THE DATE

4-5-6 oktober 2019

Transfo zwevegem

Alle info en het volledig programma:

www.klimaatfestivalzwevegem.be

FOTOGRAAF IN BEELD

In de reeks in beeld, presenteren we u de eerste dame uit de natuurwerkgroep fotografie Zuid-West-Vlaanderen: Anne Braet, geen onbekende in het verenigingsleven van natuurlinnend Zuid-West-Vlaanderen. Geniet mee van de vier herfstbeelden uit onze regio die ze voor ons selecteerde.
(Beelden Anne Braet/teksten Emmanuel Desmet)

BLOEDMOOI

Van alle libellen blijven de heidelibellen het langst rondvliegen, zelfs tot de eerste nachtvorst. Omdat zowel steenrode, bruinrode als bloedrode heidelibel verschillende schakeringen van rood in hun lijf hebben, leidt de determinatie vaak tot gepieker en opzoekingswerk. Over dit exemplaar bestaat echter geen twijfel: volledig zwarte poten zijn kenmerkend voor de bloedrode heidelibel. De dieprode kleur verradt trouwens dat het om een mannetje gaat. Vrouwtjes zijn meer gelig van kleur. Een tip: heb je een goeie foto van een beestje kunnen nemen, gebruik dan eens de Identify-functie van waarnemingen.be. Gewoon je foto invoeren en de module doet je een voorstel om welke soort het gaat en met hoeveel procent zekerheid dat voorstel juist is.

ZOT VAN ZONNEBLOEMEN

De groenling, in de volksmond vlasvink genoemd, is met zijn stevige snavel een zaadeter bij uitstek die vooral gek is op zonnebloempitten. Wie groenlingen in de tuin wil, weet dus wat hem of haar te doen staat: in het voorjaar zonnebloemen zaaien en vanaf het najaar de feeder vullen met zonnebloempitten. Hebben ze je voederplaats eenmaal gevonden, dan mag je groenlingen dagelijks op de plank verwachten. In tegenstelling tot andere vinken en mezen, die vliegensvlug een zaadje nemen om het ergens rustig op te eten, blijven groenlingen zitten tot ze hun buikje gevuld hebben.

Een tip: neem eens een etende groenling in de verrekijker. Niet alleen zal je verbaasd zijn over de prachtige textuur van het verenkleed, ook zul je zijn bijzondere manier van zaden pellen kunnen bewonderen waarbij hij het zaadje rondraait in zijn bek tot de vrucht uit de schil is.

ROSSE PLUIMSTAART

De tijd dat je ver buiten onze regiogrenzen moest gaan om eekhoorntjes te zien, ligt gelukkig ver achter ons. Maar de agitatie die de plotse ontmoeting met dit beestje bij ons nog steeds opwekt, getuigt dat het allesbehalve een evidentie is om pluimstaart in onze eigen regio te zien. Anne moest dan ook vele uren geduldig doorbrengen in een schuilhut in een Waregems bos om deze rosse beauty zo mooi voor haar lens te krijgen. Wist je trouwens dat geen enkele eekhoorn hetzelfde patroon heeft in de vacht en ze zo gemakkelijk te identificeren zijn eenmaal je ze herkent?

BALEINEN

Wie herfst zegt, denkt ongetwijfeld aan de weeë geur van zompige bosgrond en zwammen die overal...ja, als paddenstoelen uit de grond schieten. Vooral de snelheid waarmee ze verschijnen, groeien, bloeien en weer verdwijnen heeft iets melancholisch en vergankelijk. Onder de hoed schuilt vaak een wonderbaarlijk patroon van frêle sporen dat op deze foto veel weg heeft van de baleinen van een walvis.

DAG VAN DE TRAGE WEG

Duizenden wandelaars, fietsers, ruiters, kinderen en buitenmensen gaan op de Dag van de Trage weg wandelen langs authentieke verkeersvrije landweggetjes, doorsteekjes en paadjes in het groen en buiten de stad. Dit is een campagnedag om veilige en aangename trage wegen te promoten. Wandel mee met ons op verschillende plaatsen in Zuid-West-Vlaanderen en verken je streek op een verrassende manier. Er wordt gezamenlijk gewandeld (behalve in Kortrijk), zorg dus dat je op tijd bent. En zorg voor aangepast, stevig schoeisel.

ANZEGEM (TIEGEM)

Wanneer: zondag 20 oktober om 14:30 u.
Waar: Parking Sint-Arnolduskerk Tiegem
Wat: Wandeling door de kouters, tussen Tiegem en Waarmaarde. We starten meteen via de gecontesteerde Hamweg die een aloude verbinding vormt tussen de Neerstraat en Oostdorp. De Hamweg is eigendom van de gemeente, maar het middenstuk, bekend op De Atlas der Buurtwegen als 'sentier nr. 45', werd echter al enkele jaren omgeploegd! Het huidige gemeentebestuur maakt er werk van om de Hamweg weer volledig open te stellen. Gratis deelname.

Organisatie: Natuurpunt Krekel-Anzegem
Contact: Pol Ostyn (Pol.Ostyn@telenet.be)

AVELGEM

Wanneer: zondag 20 oktober om 14:00 u.
Waar: Kerk Waarmaarde, Onze-Lieve-Vrouwstraat, Waarmaarde
Wat: Op stap langs oude paden herontdekken we het Waarmaardse platteland op een verrassende en veilige manier. Een oude verbinding wordt opnieuw in gebruik genomen en officieel heringewandeld. We starten om 14.00 u. voor deze gezamenlijke wandeling van 7 km. Achteraf houden we een traktaat met toast op de toekomst van de Avelgemse trage wegen. Gratis deelname.

Organisatie: Natuurpunt Avelgem en de gemeente Avelgem
Contact: Bart De Clercq (dcbart@hotmail.com)

INGELMUNSTER

Wanneer: zaterdag 19 oktober om 13:30 u.
Waar: NEC Het Schuttershuisje, Waterstraat 6, Ingelmunster
Wat: Na een korte inleiding kan je deelnemen aan een begeleide wandeltocht van 6 km of een begeleide fietstocht van 12 km. Nadien genieten we van een gratis drankje aangeboden door de gemeente. Gratis deelname.
Organisatie: Natuurpunt De Buizerd, Trage Wegen, de Brigandtrotters
Contact: Dani Nolf (051/30 84 21 of dani.nolf@telenet.be)

KORTRIJK

Wanneer: zondag 20 oktober, vrije start tussen 8.00 u. en 15.00 u.
Waar: De Kindervriend, ingang bij Tombroekstraat 6, Rollegem
Wat: Drie verschillende parcours leiden je langs de mooiste plekjes in Rollegem, Aalbeke en Bellegem. Wandelen langs soms vergeten weggetjes die zeker zullen verrassen! Geen echte wandelbenen? Het kortste parcours is slechts 5 km lang en is toegankelijk voor rolstoelen en kinderwagens. Wie een wat langere wandeling verkiest kan de lussen van 7 en 12 kilometer volgen. Omdat de tochten in de vorm van een klaverblad vertrekken en aankomen op dezelfde plek kan je ze ook met elkaar combineren tot een stevige tocht van meer dan 20 km. Om 14.00 u. kan wie meer informatie wil over de natuur langs trage wegen en de bijzonderheden in het landschap aansluiten bij de wandeling in groep onder begeleiding van een ervaren gids van Natuurpunt (12 km). Deelnameprijs: gezinskaart: 8 euro, +15 jaar: 3,5 euro, -15 jaar: 1,5 euro, -7 jaar: gratis.
Organisatie: Natuurpunt Kortrijk, I.I.I.I.I. Kortrijk
Contact: Colette Embo (colette.embo@skynet.be)

LENDELEDE

Wanneer: zondag 20 oktober om 14:00 u.
Waar: Kerk Lendeledede, Dorpsplein, Lendeledede
Wat: We wandelen langs enkele trage wegen die zeker zullen verrassen. Tijdens de wandeling van circa 8 km geven we hier en daar een kleine toelichting. Gratis deelname.
Organisatie: Natuurpunt De Vlasbek
Contact: Dirk Verhaeghe (0476/86 59 09 of di.verhaeghe@telenet.be)

ZWEVEGEM

Wanneer: zondag 20 oktober om 13:45 u.
Waar: St. Pietersbrugje, Kraaibosstraat, Moen
Wat: We wandelen langs wegen met weinig verkeer, waarvan meer dan de helft trage wegen en gedeeltelijk door onze natuurgebieden. We verzamelen vanaf 13.45 u. en starten gezamenlijk in groep om 14.00 u. aan het St. Pietersbrugje voor een tocht van ongeveer 9 km. Bij onze terugkomst, rond 17.00 u. wordt door de MINA-raad van Zwevegem een drankje aangeboden. Gratis deelname.
Organisatie: Natuurpunt Zwevegem
Contact: Luc De Cuyper (056/75 70 80 of luc-decuyper@skynet.be)

LANGS DE LIJSTERNESTWEG EN VERDER (8 KM)

EEN VERKWIKKENDE WANDELING, LANGS LEUKE, MAAR OOK DEELS GECONTESTEERDE PADEN IN HET LAND VAN STREUVELS!

Verharding: stapsteentjes, kerkwegels met kiezel, landwegen, enkele asfaltwegen.

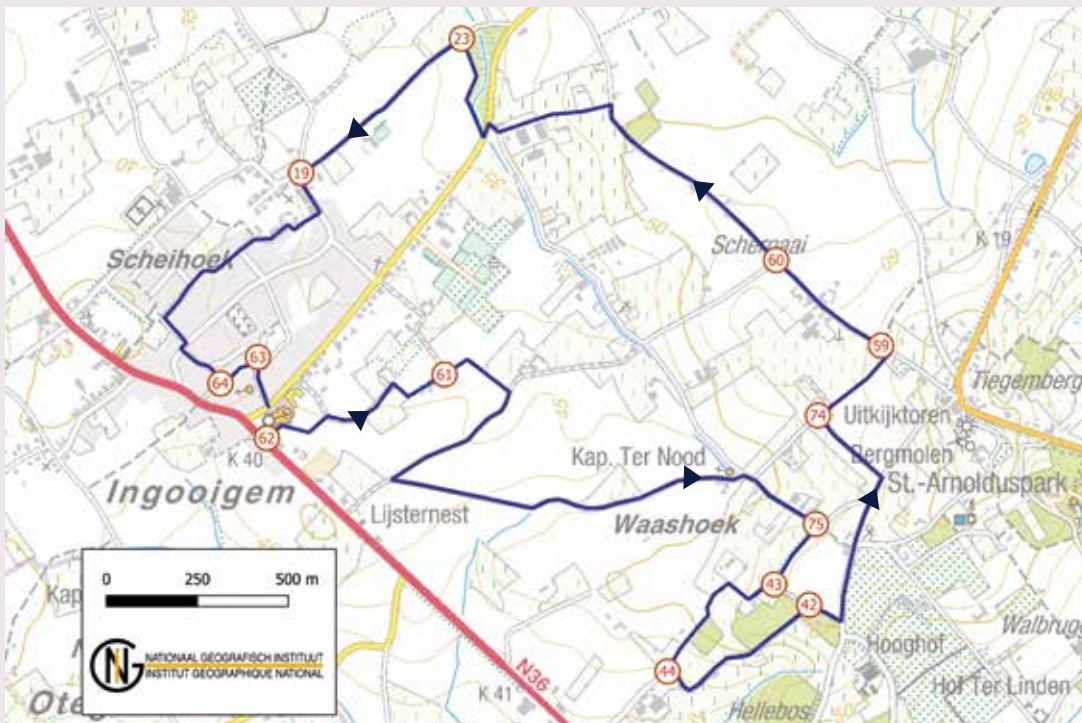
Start: Sint-Antoniuskerk, Stijn Streuvelsstraat 2, Ingooigem

We maken gedeeltelijk gebruik van de knooppunten (blauw) in het wandelnetwerk 'Land van Streuvels'

Afstand: 8 km

POL OSTYN

De Lijsternestweg is een heel interessante trage verbinding tussen het centrum van Ingooigem en het Lijsternest. Aan het begin en einde van een stuk van 420 m staat een bord 'Private weg - Verboden toegang'. Nu is de Lijsternestweg een feitelijke buurtweg die al minstens 30 jaar openbaar gebruikt wordt. Hij is duidelijk zichtbaar op een luchtfoto van 1979. Hoewel de weg private eigendom is, kan men dus wel spreken van een onbetwistbare 'publiekrechtelijke erfdiensbaarheid van doorgang'. De weg is vandaag ook een missing link in het provinciaal wandelnetwerk 'Land van Streuvels' tussen KP 73 en 60/61. We maken tijdens deze wandeling in een prachtig decor dankbaar gebruik van het 'privé' stuk Lijsternestweg en zo houden we deze trage weg mee in stand.

Ook Stijn Streuvels was heel enthousiast over de streek waar hij in 1905 zijn Lijsternest bouwde:

Zicht op de Bergmolen of Stampersmolen in Tieghem
© Bernard Decock

“Het uitzicht wordt breder ; wanneer wij ons omkeeren beheerschen wij reeds de streek onder ons: de landen liggen wijd uit, elke partij als een eigen stuk kleur; kleine wegels en grachten met graszoomen loopen er tusschen als de nerven van een reusachtig blad. Ginder maakt de weg eene zwerige bocht die ons een stond 't uitzicht afsnijdt maar nu wij den keer gemaakt hebben, verandert plots het heele uitzicht: 't gelijkt een landschap uit een middeleeuwsch schilderstuk, zoo sierlijk, zoo net en afgewisseld en toch houdt het geheel zulk een schoon eenheid van lijn en beweging, alsof het door eene kunstige hand ware aangelegd.”

Stijn Streuvels 'Tieghem, het Vlaamsche Lustoord' 1909

↑↑ Het bordje aan de voetweg richting Lijsternest met de niet volledig correcte beschrijving
↑ Het Lijsternest met het gekende raam
© Pol Ostyn

We starten aan de kerk van Sint-Antonius abt, aan knooppunt 62. Aan de zuidzijde gemarkeerd twee arduinen grafmonumenten in een plantsoen afgezoomd met leilinden: een monument ter ere van Hugo Verriest en een voor Stijn Streuvels. Op 15 augustus 2019 werd de vijftigste verjaardag van zijn overlijden herdacht. We beginnen de wandeling in de verste hoek van de parking en volgen de pijltjes naar knooppunt 61. In de verte zien we meteen de prachtige glooiende skyline van Tiegem. Eenmaal voorbij 61 komen we aan een T-splitsing. We gaan niet links naar 60 maar slaan ondanks het bordje 'Verboden toegang – Private weg' toch rechtsaf langs de landweg, richting Lijsternest. Het bordje klopt niet volledig. Deze voetweg ligt inderdaad in een private bedding maar heeft wel een openbaar karakter. Je mag dus op deze voetweg wandelen. Vlakbij het Lijsternest slaan we scherp naar links af langs de Waashoek, in de richting van knooppunt 74. We herkennen het iconische brede raam waar destijds Stijn Streuvels dagelijks schreef. 'Nulla dies sine linea', geen dag ging voorbij zonder te schrijven, was zijn spreuk. Het vroegere woonhuis van Streuvels is open van 1 april tot 30 september van 11.00 u. tot 12.30 u. en van 13.00 u. tot 17.00 u., telkens van woensdag t/m zondag. Van oktober tot maart is het een residentie voor literaire auteurs, die dan op hun beurt aan het grote raam wachten op de muze... Bij een groepje bomen links, halfweg de grindweg met de naam Waashoek (waas = nat, drassig gebied, denk aan Waasland) was er vroeger een rootput, plaatselijk de 'Rootplank' genoemd. Aan het einde van de Waashoek komen we aan de kapel O.L.Vrouw ter Nood (1951). Aan de Ingooigemse zijde

staat het beeld van de H. Antonius, aan de andere kant dat van Sint Arnoldus, patroonheilige van Tiegem. Het kapelletje werd opgericht uit dank omdat de nabijgelegen boerderij gespaard bleef bij een bombardement. Hier steken we niet over richting 74, maar we vervolgen rechts de Tjampensstraat en bij de eerste bocht naar links gaan we bij 75 naar rechts omhoog langs een wegeltje. Weldra kunnen we genieten van een mooi panorama van Ingooigem. We volgen nu 43, 44 tot 42 en maken zo een bocht om het Hellebos. Terecht schreef Streuvels hierover:

“Het Hellebosch ligt er te midden als een donkergroene veeg te blekken op 't lichtre groen der gewassen ; en overal is de helling volzaaid met witte geveltjes die als lachtende wezens met blinkende ruitjes, naar 't Oosten gekeerd staan.”

Aan 42 gaan we langs de Braamstraat rechtsaf richting 41, maar aan het einde van de mooie holle weg nemen we links de Hellestraat. Langs de weg zie je op de zuidhelling de uitgestrekte boomgaard van fruit- en groentenbedrijf Dolage, waar je ook zelfgeperst fruitsap kunt kopen (Bergstraat 9, Tiegem).

Je kunt het bedrijf bereiken door even rechtsaf te gaan, daarna linksaf langs de Hoogstraat en 200 m verder aan knooppunt 41 linksaf via een mooi graspaadje langs de rand van de boomgaard. Daarna sla je in de Bergstraat aan 40 linksaf en je komt bij 76 voorbij aan fruitbedrijf Dolage (gesloten op zondag en maandag). Dan kom je uit op de Meuleberg en even verder meteen weer de Hellestraat rechtsaf. Dit is een omweg van 700 m.

Hier kijk je uit over de Scheldevallei; je hebt immers net de waterscheidingslijn Leie-Schelde overgestoken. We negeren de Bergstraat rechts en slaan net voorbij de Tjampensstraat linksaf aan Overberg (grindweg) richting 74 waar we achteromkijkend van een mooi panorama van Tiegem en zijn witte Bergmolen kunnen genieten. Aan het einde van Overberg bij 75 vervolgen we de wandeling langs stapsteentjes naar 59 en van daar linksaf enkele kilometer langs Schernaai richting 60 en 23. Let op dat je de afslag links naar 23 niet mist. Je geniet er van een ander panorama op de Leievallei. Om aan 23 te komen steek je de Pastoor Verrieststraat over en wandel je heel even rechts van een klein waterzuiveringsstation en passeer je verder een waterbekken, van waar je een mooi zicht hebt op de Landergemmolen en de hoeve Landergem met de ast die bekend is van het kleinen meesterwerk Het leven en de dood in de ast van Streuvels. De ast en omgeving zijn beschermd als dorpsgezicht.

Aan 23 slaan we linksaf naar 19 via de Scheihoekstraat. Bij 19 gaan we niet verder naar 18, maar slaan we linksaf en vinden er rechts tussen de woningen een smal paadje met stapsteentjes. Op het eerste pleintje van de wijk Sint-Antonius-eik linksaf en in de tegenovergestelde hoek

CICHOREI

Cichorei is in de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw een populair en belangrijk vervangproduct voor koffie, vooral in armere gezinnen. Het wordt gemaakt van de wortels van een witlofachtige plant. In de Leiestreek was de cichoreiproduktie economisch erg belangrijk. In het seizoen, vanaf oktober ongeveer, zag je overal rokende asten - ast of eest is een oud woord voor droogoven. Veel asten zijn nu afgebroken of verbouwd, maar die van de familie Delezie is goed bewaard gebleven: het is het hoge gebouw met de blinde muren en de verluchtingskap, wat opzij van de boerderij.

De cichoreiwortels worden beneden gesneden en gewogen en dan met een transportband naar de derde en hoogste verdieping gebracht. Daar spreidt een arbeider ze uit over de astvloer, meestal een soort rooster. Zwaar werk, want beneden in de ast wordt duchtig gestookt.

Als de wortels voldoende gedroogd zijn, laten de arbeiders ze via een luik in het rooster naar de tweede verdieping vallen. De wortels op de tweede verdieping gaan op hun beurt naar de eerste verdieping, de eerste verdieping wordt leeggehaald. Je krijgt zo een continu systeem: bovenaan de natste wortels, op de tweede verdieping de wat drogere, onderaan de droogste.

De gedroogde wortels gaan dan naar chicoreifabrieken, die ze verder bewerken, malen en verpakken.

BEKIJK EN DOWNLOAD
DEZE WANDELING OP

www.routeyou.com

vinden we een weg die leidt naar het volgende pleintje. Daar stond vroeger een eeuwenoude eik met een kapelletje voor Sint-Antonius. Die moest destijds wijken voor de woningen, maar gelukkig is er in de plaats een groen pleintje met eiken en een modern beeld van Antonius met zijn varkentje. Ter hoogte van het beeld van Antonius vinden we tussen de huizen met huisnummers 43 en 28 een straat die ons naar het volgende pleintje zal leiden.

We steken het pleintje over en volgen het smal paadje rechts van nr. 37 tot op het Hoogveld, waar we links afslaan en de bordjes naar 64 volgen.

Hoogveld verwijst naar het veld waar boer Vermeulen in De Vlasschaard zijn vlas zaaide. Nochtans had zoon Louis gepleit om op het laagveld te zaaien. Het vlas mislukte. Bovendien scharrelde Louis met de meid Schellebelle, wat de boer tot razernij bracht zodat hij zijn zoon neersloeg met zijn mispel. Een mooi beeld van Schellebelle komen we tegen op het pleintje in de eerstvolgende bocht van Hoogveld.

We steken de Sint-Antoniusstraat over naar 64. Wie hier grote dorst heeft kan even rechtsaf slaan naar het einde van de Sint-Antoniusstraat waar zich café De Halve Maan bevindt, het stamcafé van Streuvels dat nog helemaal de sfeer van vroeger ademt. Van 64 stappen we naar 63 langs een betonpaadje achter een verkaveling, met rechts nog een oud boerderijtje midden de dorpskern. Aan het einde van het paadje een kleine Britse militaire begraafplaats met gesneuvelden uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog, met graven van 88 Britse en 54 Duitse

gesneuvelden (die zelfs per 2 of per 3 begraven liggen).

Om terug naar 62, het beginpunt, uit te komen steken we de Pastoor Verrieststraat over. Elk jaar op de zondag na 17 januari is er een 'Toontjeprocessie' waarbij giften in de vorm van twee geslachte varkens, enkele levenden kippen, eenden en konijnen 'geofferd' worden ter ere van Sint Antonius, die in ruil de boerderijdieren beschermt tegen alle vormen van onheil. Misschien kan een 'ommegang' rond de kerk een aflaat van zonde bezorgen aan wie net gewandeld heeft langs gecontesteerde wegen...

↑ Het bufferbekken van de
Tjampensbeek met op de achtergrond de Landergemmolen

✓ Hoeve Landergem met de bekende ast
© Pol Ostyn

POL WANNYN

OP STAP MET STREUVELS

EEN TRAGE WEGENWANDELING UIT HET VERLEDEN

Stijn Streuvels met pijp
© Archief van het
gemeentebestuur van Anzegem

Eind vorig jaar vroeg een bevriend koppel ons of we geïnteresseerd waren in een boekje van Stijn Streuvels, 'Tiegheem, het Vlaamsche lustoord'. Mede omdat mijn vrouw van Tieghem afkomstig is hebben we het boekje dankbaar aanvaard. Het boek werd door Streuvels geschreven in 1908. Het jaar erop in 1909 verscheen bij uitgeverij Lannoo een tweede bijgewerkte versie van de auteur. Het telt 175 pagina's. Het overgrote deel gaat over het dorp Tieghem, Sint-Arnoldus en het Kapellebos waar hij vereerd wordt. Het laatste hoofdstuk 'Eene wandeling' trok evenwel mijn bijzondere aandacht.

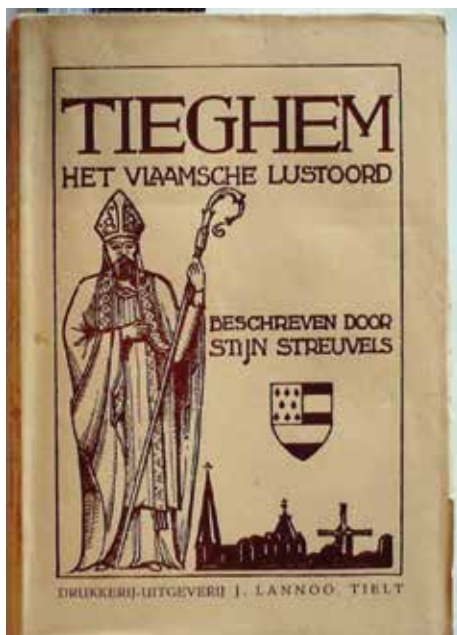
Hierin beschrijft Streuvels, in zijn gekende impressionistische stijl, de verbondenheid van mens en natuur. Tijdens zijn wandelingen langs de toen talloze kleine wegen overschouwt hij de ganse Schelde- en Leievallei. Het deed me denken aan, of beter dromen van een trage wegenwandeling. Vele

afdelingen in onze regio zijn al enkele jaren actief bezig om sentiers en chemins te vrijwaren of te laten heropenen. De toestand van de trage wegen is problematisch maar niet hopeloos. Hopelijk stimuleert het politiek verantwoordelijken om de vele mooie trage wegen in hun gemeente daadwerkelijk te herwaarderen. In tijden van klimaatverandering kunnen we allemaal ons eigen steentje bijdragen door geregeld in de eigen omgeving 'eene wandeling' te maken. We hoeven niet altijd ver te gaan en onze auto te nemen om rustig te genieten van al dat moois in onze regio. Op zondag 20 oktober is het de Dag van de Trage Weg (zie blz. x). Meteen een warme oproep om zoveel mogelijk deel te nemen aan de geplande wandelingen die verschillende afdelingen uit onze regio uitgestippeld hebben. Dit kan enkel het draagvlak verhogen om onze lokale politici aan het werk te zetten. In deze Klimop vind je een mooie wandeling door het land van Streuvels recent uitgestippeld door Pol Ostyn (zie blz. x). Een echte aanrader. Hierna enkele passages

uit het boek van Stijn Streuvels. De tekst wordt weergegeven zoals in het boek vermeld. De oude spelling en leestekens werden behouden.

"Alle wegen leiden naar **Tiegheem!** Het dorp ligt in den Zuidelijken hoek van West-Vlaanderen, tusschen Kortrijk en Oudenaarde ; op 20 minuten afstand der statie van **Anseghem** en op een uurtje gaans van **Avelghem**. De omliggende streek is alevenschoon en eene wandeling te voet loont de moeite in ruime mate. Veel reizigers die uit het Noorden van Vlaanderen, uit Frankrijk of uit het Henegouwsche, voor 't eerst de streek van Zuid-Vlaanderen bezoeken en gewend zijn aan 't vlakke land, kijken benieuwd hoe bij 't naderen, de streek hier stilaan begint te golven; maar wanneer ze te Avelghem aankomen, lijkt het eene verrassing als zij ten Oosten tegen de lucht, 't geen zij meenden eene wolkenband te zijn, ineens de zware donkerblauwe massa zien van den Kluisberg. Zij bevinden zich ineens als ware 't in een vreemd land, in een land waarvan ze 't bestaan niet vermoedden, daar zij dachten dat er alleen heuvels en hoogten waren in de Ardennen en in Zwitserland.

't Is er alevenswel zoo erg niet als in de gekende berglanden; de toppen en de hoogten zijn er minder spits en de afgronden minder steil; het land ligt alleen in eene harmonievolle golving van twee gelijklopende heuvellijnen die de hoogte vormen waartusschen in slierige glooiing, de schilderachtige Scheldevallei gesloten ligt. Velden en akkerlanden alhoewel golvend, liggen open voor 't zicht, de einder blijft overal wijd en ruim en daardoor behoudt de streek eene zekere grootscheit die vol rijke kleurschakeering, aangenaam en verrukkelijk is voor de oogen. Vreemde bezoekers vooral zijn er door getroffen en zijn algemeen van meening dat er nergens eene streek is zoo kleurrijk, zoo sappig, zoo vol afwisseling van leven en beweging. De wandeling moet men doen een vroegen morgen in de lente, als de verten nog in het uchtendwaas

← Ingooigem dorp

✓ De kijktoren van Tieghem

✓ ✓ Het Vossenhol in Tiegem, typisch voorbeeld van het Vlaamse Lustoord

© Archief van het gemeentebestuur van Anzegem

verdoken liggen en de zon er haar gloeiende goud over spreidt. Bij 't uit-treden der dorpsplaats te **Avelghem**, krijgt men een eerste zicht op **de scheldemeerschen**, die uitgestrekte vlakke, effen groen met de machtigen **Kluisberg** die in heel zijne lengte van 't Oosten naar 't Zuiden den einder afsnijdt.

Met eene lichte golving heft zijn voet zich uit de groene meerschen. Over de onderste randen der deling liggen de bebouwde velden als een veelkleu-

rig tapijt opengespreid en daarboven zijn de neggen over heel de lengte bedekt met bosch van donkere dennen dat als een purper fluweelen massa gedurig wisselt en wendt van kleur en tintel. Nu ligt de reus nog als overwaterd door mist, niet uit te kennen uit de wolken, maar aanstonds zal de zon erboven uitkijken en dan krijgt hij roodgloedende of blosroze tinten die vergaan tot perelgrijs met blauwe schakeeringen die als de wind opsteekt, zullen aandikken tot zwaar

peers dat te schreeuwen staat en te dreigen tegen de lucht die wit ziet als verschgeschuurd tin.

De kortste weg naar **Tieghem** loopt alover stukken en velden, langs smalle binnenwegels, recht het Noorden in; maar al wie tijd heeft en belust is op heerlijke zichten, houdt den breeden steenweg die met zijn twee reken schoon olmgroen omzoomd, langs de scheldemeerschen voortloopt en een vrijen blik laat over heel de diepte der vallei.

In de verte voor ons, ten Oosten, gedoken tegen de donkeren wand van den berg ontwaren wij het kerkje van **Ruyen** met de huizen van 't dorp die er uitzien als een nestje in vredige veiligheid rond den toren geschaard. Hooger op blekt de witte toren van **Quaremont**; verder, weer beneden, steekt de scherpe naald van de toren van **Berchem**. Links tegen de ijle lucht teekent het fijne witte kerkje van **Waermaerde**, rilde en slank als een rijve staat het in zijn juiste afmetingen en sierlijke vormen, heel een al schoonheid is 't zijn eenvoud. Nog meer links heeft men **Kerckhove** en **Caster**. En heel op de linkerhand, over de vlakke streek der uitgestrekte vallei vol weelderig en kleurig gewas met hier en daar de groene stippeling van boomtrappen, elshagen en kopwilgen met de nette kleurvlekken, 't wit en 't rood der gevels en daken der huizen die verzaaid staan; daar bachten, tegen den einder gaat de landstreek weer aan 't klimmen, 't is de negge der andere heuvelreeks die 't leiedal begrenst.

Bachten ons, in den Westhoek merken wij **Moen**, **Heestert**, **Ooteghem**, hooger op, **Ingoyghem's** fijne, slanke torentje en ten Noorden waar de heuvellijn ineens als een sprong in de hoogte doet, staan net geteekend, de twee molens op **Tieghenberg**. De donkere vlek die in sliert naar beneden loopt, is **Tieghem's Hol-denbroeck** dat nu gekend is onder den naam van **'t Kapellebosch** en half gedoken, uitkijkend bachten een tweeden heuvelkop, steekt de bovenste naaldepunt van Tieghem's kerktoren?

VERPAKKINGSVRIJ WINKELEN IN KORTRIJK

ZONDER MEER

BIO ECO FAIR SHOP

Rijselsestraat 51

8500 Kortrijk

www.zonder-meer.be

Open van dinsdag tot en met zaterdag van 9.30 tot 18.

Thuislevering
mogelijk

VOOR ELK WAT WILS...
CHAQU'UN SON CHEMIN...

www.ngi.be

Jouw
Advertentie
HIER?

Contacteer
info@natuurkoepel.be

Sights Of Nature
Natuurpunt Optiekshop
Vlamingveld 89
8490 Jabbeke
050 31 50 01
www.deputter.be

OFFICIEEL PARTNER

KITE OPTICS

SWAROVSKI
OPTIK

Bynnex

KSP 80 HD
DE TOP IN ZIJN KLASSE

Koop uw instrument met ledenkorting bij Sights Of Nature, officieel partner en steun zo Natuurpunt

VERREKIJKERS | TELESCOPEN | MICROSCOPEN | ACCESSOIRES

KITE OPTICS
www.kite-optics.be

Dezelfde breede steenweg leidt ons door de velden die nog altijd vlak uitloopen, maar aanstonds zal de weg beginnen klimmen. Het uitzicht wordt breder ; wanneer wij ons omkeeren beheerschen wij reeds de streek onder ons: de landen liggen wijd uit, elke partij als een eigen stuk kleur; kleine wegels en grachten met graszoomen loopen er tusschen als de nerven van een reusachtig blad. Ginder maakt de weg eene zwierige bocht die ons een stond 't uitzicht afsnijdt maar nu wij den keer gemaakt hebben, verandert plots het heele uitzicht: 't lijkt een landschap uit een middeleeuwsch schilderstuk, zoo sierlijk, zoo net en afgewisseld en toch houdt het geheel zulk een schoon eenheid van lijn en beweging, alsof het door eene kunstige hand ware aangelegd.

De steenweg ligt op de hoogtelijn tusschen twee neerglooiende valleien en de dubbele reek olmen loopt als eene dreef van weerskanten de witte streep die steil opklimmend als een wand, recht naar boven leidt. Op 't eindpunt, juist in 't midden tusschen de nauwe opening der boomenreeks, daar steekt de kerktoeren op! Schijnt het niet aangelegd en geschikt als op het godvruchtig prentje van eenen gothieker? Maar rechts van den weg slieren de lijnen nederwaarts en tusschen elk paar boomstammen als door een open portiek, geniet men het heerlijke vergezicht over heel de streek waarvan de Kluisberg de achterwand vormt. Links ligt de

delling der groene velden in zachter golving en heviger groen getint. **Het Helleboosch** ligt er te midden als een donkergroene veeg te blekken op 't lichter groen der gewassen ; en overal is de helling volzaaid met witte geveltjes die als lachtende wezens met blinkende ruitjes, naar 't Oosten gekeerd staan ; op 't hoogtepunt prijken de twee molens als twee reuzen en malen, malen neerstig met zware zeilslagen als ware 't het blauwe ruim van de ijdele lucht"

"Tusschen de twee molens, op dezelfde hoogtelijn heeft de schilder **Valérius de Saedelee** onlangs zijn huis en zijne werkplaats gekozen. Stout is de keus van den schilder want hier wacht hem een onderwerp, zoo menigvuldig van lijn, zoo wisselend van kleur dat het sterkste durvers schrik inboezemt! Zie, hier boven wacht ons eene laatste en opperste verrassing. Wij bevinden ons op het **scheidingspunt van Leie en Scheldevallei** ; de Bergmolens beheerscht hier een rondzicht dat al de vier gewesten even ver uitstrekt. De namiddagzon is in haar volle macht en hare glanzende vergulden de kleurige oppervlakte van het land. Ongelooflijk prachtig ligt het diorama vóór onze oogen! Te Westen de grondlijn tot aan den einder in zachte deiningen. In één blik omademen wij heel de Leievallei. De dorpen liggen er verzaaid over de vlakke als nietigheidjes en tegen 't goud van den helderen hemel staan **de torens van Kortrijk**,

Doornijk, Thielt, Isegehem, Thorhout ... zoo net dat men heel goed den vorm en de teekening ervan kan erkennen. Als een glas is de lucht zoo schrijnend en zuiver langs heel dien zonnekant. Wenden wij ons naar een andere windstreek – 't Oosten en 't Zuiden – daar ligt een dun waas van blauw als een floers van rust en stilte over een droomland. De golving is er heviger en de lijne scherper. De groote steenweg van Audenaarde naar Avelghem en Kortrijk ; van Kortrijk naar Tieghem, Caster, Audenaarde, met hun dubbele reek grote boomen, 't gelijken dikke strepen donkergroen die in hun bochtigen loop als grenslijnen schijnen op eene landkaart." Hetgeen hiervoor beschreven staat dagteekent van 1908. In dien tusschentijd is veel gebeurd en veel veranderd. Niets op de wereld blijft bestaan, alles is ongestadig, ondergaat voortdurend verandering, wordt omgevormd en gewijzigd. De wereld, zeggen de menschen van het oude geslacht, is van aanschijn veranderd, - daarmede bedoelen zij dat **niet alleen de toestanden, maar de menschen zelf veranderd zijn**. Dit ook is toepasselijk op de toestanden in Tieghem.

De algemeene lijn van de delling en heuvels is dezelfde gebleven, evenals het bosch, de wegen, de kapel en de algemeene schikking er rondom over de streek ; de bron stroelt nog altijd even neerstig in het waterputje en vult den vijver ; de vogels fluiten nog hen zelfde deuntje, maar de dichtelijke zwanen en de goudvisschen - ze zijn er niet meer."

↖ Ast

↓ Villa Ter Bergen in Tieghem, bewoond door kunstschilder Valerius De Saedelee
© Archief van het gemeentebestuur van Anzegem

CHRISTINE HANSENS

PADDENSTOELEN IN HET PATRIJZENBOS

In 1998 kocht de gemeente Lendeledede gronden in de nabijheid van een oude hoeve. De bedoeling was van er een bos aan te leggen. Zo werden er kort hierna heel wat loofbomen geplant. Dit waren vooral gewone es, winter- en zomereik, berk, beuk, haagbeuk, meidoorn en zwarte els. Zo ontstond het Patrijzenbos in Lendeledede (afb. 1) dat ook voorzien is van een geboortedreef.

Niettegenstaande dit 5,5 ha. groot domein één van de jongste bossen is uit onze regio, loont het zeker de moeite van er eens op verkenning te gaan en paddenstoelen te zoeken. Zo vonden er aan een grachtkant en tussen de struiken verschillende groepen van de **zwerminktzwam** (*Coprinus disseminatus* - afb. 2). Ook de bleke **franjehoeden** (*Psathyrella candolleana* - afb. 3) met prachtige,

nog ongeschonden witte franjes op de hoedrand, waren er her en der te zien tussen de grasjes langs de wegrand. Veel bladeren van de berenklauw die er veelvuldig voorkomt, waren bezet met meeldauw. Ook de jonge eikjes zagen wit van **eikenmeeldauw** (*Microsphaera alphitoides* - afb. 4). Wat verder vonden we "roestjes"; onder andere **zuringroest** (*Uromyces rumicis*) en roest op de blaadjes van de meidoorn. Meeldauwen zijn evenals roestjes soortspecifiek. Eikenmeeldauw groeit enkel op eik, zuringroest enkel op zuring. Patrijzen waren er deze keer niet te horen noch te zien, toch konden we er volop genieten van de roep van groene specht, merel, gaai, tjif-tjaf, zwartkop en ekster. De houtduif, pimpelmees en staartmees lieten wat verder ook van zich horen. Sommige houtresten tussen de

struiken, waren al bezet met **papierzwammetjes** (*Meruliopsis corium* - afb. 5) of met zwarte stroken met fijn gepunctueerd maar overigens glad oppervlak van het **korstvormig schorsschijfje** (*Diatrype stigma* - afb. 6).

Wat verder vonden we een prachtige groep van de **kale aardappelbovist** (*Scleroderma bovista* - afb. 7). Binnenin zijn de jonge exemplaren licht crème, maar met het rijpen van de sporen wordt dit vlug donkergrijs. Er bestaan verschillende soorten aardappelbovisten die allen giftig zijn. Dus niettegenstaande ze ietwat op "bovengrondse aardappelen" lijken zijn ze helemaal niet eetbaar. Eén van de houtresten was bedekt met prachtig, roestig vilt van de **grote viltinktzwam** (*Coprinus domesticus* - afb. 8). Deze vrij algemene soort groeit graag op dood loofhout.

De goed te herkennen **bloedweizwammetjes** (*Lycogale epidendrum* - afb. 9) waren er ook al te vinden op dood hout van beuk. Enkele afgevallen eikentakjes waren al volop bezet met **eikenschorschijfjes** (*Diatrype bullata* - afb. 10). Deze vormen er grote groepen van wat hoekige tot rondachtige schijfjes, vandaar ook hun naam.

Verder konden we de gewone elfenbankjes volop bewonderen. Toch werden we er verrast bij het zien van enkele groepjes prachtige **hazenpootjes** (*Coprinus lagopus* - afb. 11). Jong en oud stonden ze er op de houtsnippers.

Ook **roestbruine kogelzwammetjes** (*Hypoxylon fragiforme* - afb. 12) waren er in vol ornaat aanwezig op hun lievelingssubstraat de beuk. Op de voet van een berk bewonderden we nog een ganse groep **houtknotszwammetjes** (*Xylaria polymorpha* - afb. 13). Dit zijn slechts enkele van de vele soorten die er nu al te vinden waren. Voor wie in het Kortrijkse gaat wandelen is het Patrijzenbos te Lendeledede echt een aanrader. Je kunt er in volle rust van de bomen die reeds in volle ontwikkeling zijn en het jonge groen genieten!

WOENSDAG 2 OKTOBER // PADDENSTOELENWEEDE IN HET ORVEYTBOS

Paddenstoelenwandeling met Eddy Vroman

AFSPRAAK: Om 13.30 u. aan de Sint-Pietersbrug in Moen

WOENSDAG 16 OKTOBER // HERFSTPADDENSTOELEN IN DE VIERLINGEN

Paddenstoelenwandeling met Rudy Claeys

AFSPRAAK: Om 13.30 u. aan de parking van het domein (bij de cafetaria), Palingbeekstraat, Zillebeke

WOENSDAG 6 NOVEMBER // ZOEKEN NAAR PADDENSTOELEN IN HET ARBORETUM IN KOEKELARE

Paddenstoelenwandeling met Jimmy Desmet

AFSPRAAK: Om 13.30 u. aan de parking van het domein, Bovekerkestraat, Koekelare

WOENSDAG 20 NOVEMBER EN 18 DECEMBER // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN

We werken met de microscoop en ontdekken wat niet meer zichtbaar is met het blote oog, maar wel onontbeerlijk is voor determinatie. De preparaten

worden op scherm geprojecteerd, zodat iedereen alle details kan zien. Ook paddenstoelen uit eigen tuin of omgeving mogen meegebracht worden voor determinatie. Algemene leiding: Christine Hanssens.

AFSPRAAK: Om 13.30 u. aan NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

WOENSDAG 4 DECEMBER // PADDENSTOELENTOCHT IN HET GOLFTERREIN IN HOLLEBEKE

Paddenstoelenwandeling met Krist Calmeyn

AFSPRAAK: Om 13.30 u. aan de parking van het domein, Eekhofstraat 14, Hollebeke

WOENSDAG 8 JANUARI // PADDENSTOELEN ZOEKEN IN HET NATUURRESERVAAT DE KLEIPUTTEN IN KORTRIJK

Een korte wandeling met daarna onze jaarlijkse nieuwjaarsdrink met een natje en een droogje.

AFSPRAAK: Om 13.30 u. aan NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

Info over deze activiteiten bij Christine Hanssens
(056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

PIET MISSIAEN

BISSEGEM KRIJGT MEER NATUUR

In deze groenarme deelgemeente van Kortrijk zette men de eerste stappen in de goede richting eind vorige eeuw. In 2000 werd de Vlienderkouter (twee hectare) openbaar groen. De Neerbeek, die hierdoor kronkelt, stroomt verder richting Leie aan de overkant van de Meensesteenweg in de Neerbeekvallei (anderhalve hectare). Dit natuurgebied werd in 2006 voor het publiek opengesteld en opgenomen in de Neerbeekwandelroute (intussen geïntegreerd in de Tweebeken-wandelroute Bissegem/Marke). Aangezien er nog steeds rioolbuizen uitkomen in de Neerbeek zijn geurhinder en eutrofiëring het gevolg. Brandnetels in overvloed dus. Jozef Verplaetse, die hier al jaren vrijwillig beheerwerken doet, noemt dit gebied "de mooiste publieke ruigte van West-Vlaanderen".

Vanaf de monding van de Neerbeek in de Leie stappen we op het jaagpad stroomafwaarts, waar we net voor de grens met Kortrijk een natte weide vinden, die Rotersmeers (2,16 ha.) werd gedoopt. De aankoop gebeurde in 2016 door Natuurpunt Kortrijk, die in datzelfde jaar zijn pijlen ook op het noorden van Bissegem richtte en eigenaar werd van 4,5 ha. van het Stads-groen Ghellinck. Geboortebossen, een natte zone en een bloemenweide zorgen hier voor variatie. Gids Frieda Flo stippelde voor de plantenwerkgroep een traject uit dat deze vier natuurgebieden verbindt. Midden juni konden we er genieten van een waaier aan bloemen, waaruit we volgende selectie maakten:

1. GROTE BRANDNETEL (URTICA DOICA) - BRANDNETELFAMILIE

Foto's: © Bioweb

Zijn dominante aanwezigheid in de Neerbeekvallei geeft hem de eer om als eerste besproken te worden. Zijn voorkomen op stikstofrijke grond is de oorzaak van zijn lengte tot twee meter. Via een kruipende wortelstok vormt hij talrijke stengels en verslaat alle concurrenten in de strijd om het licht. Hij is ook geen katje om zonder handschoenen aan te pakken,

want het zuur in de brandharen krijg je best niet op je huid. De meesten verguizen dus de grote brandnetel, die aparte mannelijke en vrouwelijke planten voortbrengt (tweehuizigheid).

Hij heeft echter ook zijn kwaliteiten. Wanneer de maand april aanbreekt, breek je de toppen van de nieuwe scheuten af en maak je er de lekkerste en gezondste soep mee die er bestaat. Vergeten we ook niet dat hij de enige waardplant is voor enkele van onze mooiste dagvlinders: kleine vos, dagpauwoog, landkaartje en atalanta. Grote brandnetel verdient dus een plaats in iedere tuin.

2. GEWONE BERENKLAUW (HERACLEUM SPHONDYLUM) SCHERMBLOEMENFAMILIE

Eveneens op voedselrijke plaatsen vinden we deze schermbloemige, die tot anderhalve meter hoog groeit. Korttongige insecten zijn dol op de witte bloemen, waarvan de kroonbladeren een verschillende lengte hebben. Voor de verklaring van de Nederlandse naam bekijken we de vorm van de bladeren. Opvallend is ook de stijve beharing op de gegroefde stengel.

3. HERIK (SINAPIS ARVENSIS) - KRUISBLOEMENFAMILIE

Het algemene voorkomen van herik is te danken aan de enorme productie van zaden, waarvan de kiemkracht tientallen jaren blijft. Om hem van andere geelbloeiende kruisbloemigen te onderscheiden, observeren we eerst de bloem. De vier kelkbladeren staan horizontaal onder de vier kroonbladeren. De vorm en stand van de vruchten is ook van belang. De cilindervormige hauwen zijn afstaand en bezet met een lange snavel. Deze tot 80 cm hoge plant houdt van een voedselrijke, kleiige bodem.

4. ZACHTE DRAVIK (BROMUS HORDEACEUS) - GRASSENFAMILIE

De zachte beharing op dit middelgrote, tot één meter hoge gras, verklaart het eerste deel van zijn naam. Het heeft een voorkeur voor bemest grasland. Draviksoorten hebben een pluimvormige bloeiwijze, d.w.z. dat de aartjes niet op de centra-

le as, maar op de zijtakken hiervan zijn ingeplant. Deze aartjes zijn minstens 1 cm lang. Bij Zachte dravik zijn de kafnaalden op de kroonkafjes 4 tot 11 mm lang. Het tongetje – de overgang tussen bladschijf en bladschede – is korter dan 1 mm en gewimperd.

Deze eenjarige is een van onze eerstbloeiende grassen en dankt daaraan zijn succes: wanneer de eerste snede eraan komt, heeft hij zijn zaden reeds verspreid.

5. KANTIGE BASTERDWEDERIK

(*EPILOBIUM TETRAGONUM*)
TEUNISBLOEMFAMILIE

Typisch voor deze familie zijn de vruchten, die in de lengte openscheuren. De vrijkomende zaden, die van lang vruchtpluis voorzien zijn, kunnen zich via de wind op grote afstand verspreiden.

Hoe herkennen we deze soort? Wanneer we aan de harde, tot een meter lange stengel voelen, valt de vierkantige vorm op. Hij is zo goed als kaal. De stempel in de roze bloem heeft de vorm van een knots. Zoek hem op voedselrijke, moerassige plaatsen.

6. DAGKOEKOEKSBOEM

(*SILENE DIOICA*) - ANJERFAMILIE

De helderroze bloemen van deze behaarde anjersoort trekken hommels en vlinders aan. Bij avondkoekeksbloem zijn de kroonbladeren wit; bij nachtkoekeksbloem lichtroze. Een andere bijzonderheid van de bloem is dat ze eenslachtig is. Logisch, want de plant is tweehuizig. De kelkbladeren zijn vergroeid tot een klevrige buis. Dagkoekeksbloem bereikt een hoogte tot 0,90 m op een voedselrijke bodem.

7. BLAUW WALSTRO

(*SHERARDIA ARVENSIS*) - STERBLADIGENFAMILIE

De kleine, bleekpaarse bloemen van blauw walstro vallen beter op doordat ze in groepen van 4 tot 10 aan het uiteinde van de liggende of opstijgende stengels staan. Een plant heeft hetzij alleen vrouwelijke, hetzij alleen tweeslachtige bloemen. Dit is dus een uitzonderlijke vorm van tweehuizigheid. De kroonbladeren zijn vergroeid tot een lange kroonbuis met vier slippen. Vliegen worden door deze sierlijke vorm aangetrokken, maar sommige bloemen gaan niet open en bestuiven zichzelf. Zowel de bladranden als de vierkantige stengel voelen ruw aan. Op akkers voelt hij zich het best. Zo kan hij als eenjarige de concurrentie uit de weg gaan.

8. SMALLE WIKKE

(*VICIA SATIVA* SUBSP. *NIGRA*)
VLINDERBLOEMENFAMILIE

Wikkesoorten herkent men aan de veervormig samengestelde bladeren en de hechtranken aan de bladuiteinden, waarmee ze zich al klimmend langs andere planten een weg naar het licht banen.

Bij smalle wikke staan de roodpaarse bloemen met 1 of 2 in de bladoksels. De blaadjes zijn smal. De peulen worden bij rijpheid zwart, vandaar "subsp. nigra" in de wetenschappelijke naam. In graanvelden heb je de grootste kans om hem aan te treffen.

ERWIN DECOENE
WWW.GEOPUNT.BE

ONS LANDSCHAP IN BEELD

AANLEG VAN EEN WADI IN DE TUIN

'Landschap in beeld' kijkt gewoonlijk naar zaken op grote schaal: een weids landschap, grote kaartsecties, satellietfoto's; overstromingen,... De rol van de 'mens' kwam daarbij uitgebreid en nogal abstract aan bod. De 'mens' was in onze artikels een anonieme figuur. We veranderen van perspectief. We richten onze zoekers op wat we zelf doen in ons eigen stukje landschap in beeld.

Even de context. Mia en ik verbouwen ons rijhuis uit 1936. Ons doel: meer licht, beter zicht op de tuin, makkelijker tuinieren, efficiënter en ecologischer wonen,

minder (en anders) verharde oppervlakte, en – belangrijk – 'echt' zoveel mogelijk vermijden dat neerslag nog in het riool terecht komt. We zijn volop bezig met de werken en er is nog niets helemaal af. Deze Landschap in beeld is dus werk in uitvoering. We willen verhinderen dat regenwater al te snel in het riool terecht komt. We kunnen helaas maar 2 m³ neerslag opslaan in een kunststof zak in de kelder. De kelderopslag krijgt water van het hoofddak en is via een overloop aangesloten op een 'wadi', een soort infiltratiesysteem. Zo meteen meer over

die wadi.

De binnentuin en het verkleinde terras zijn voorzien van een aparte infiltratie in de vorm van een serie handgeboorde gaten en een sleuf gevuld met grof rond grind. Ons groendakje is rechtstreeks aangesloten op de wadi.

Onze tuin is niet toegankelijk voor graafmachines. Alles is dus handwerk en we hebben flink wat klei in onze grond. Waarom al die moeite?

We willen in de eerste plaats onze waterbehoefte in de tuin verkleinen. De overloop uit de kelder loopt gravitair (zonder pomp) af naar de wadi. Pas als het water in de wadi een hoog peil bereikt, treedt de overloop naar het riool in werking. Water dat we anders kwijt waren aan het riool komt nu hoofdzakelijk in onze ondergrond terecht. Daarnaast willen we ruimte scheppen voor vochtminnende planten. Het is mooi meegenomen dat we ook buiten onze tuin nuttige effecten mogen verwachten o.a. efficiëntere waterzuivering en het matigen van zowel overstro-

Wat is nu een 'wadi' [1]? In deze context is het een depressie – zeg maar een put – waar je water naar toe leidt om het daar op te slaan en in de grond te laten dringen. De wadi wordt normaal gezien zacht glooiend afgewerkt en kan beplant worden.

Waar water van nature traag in de bodem dringt – bijv. in kleigrond – bouwt men de bodem van de wadi op uit poreus materiaal zoals grind. De naam verwijst naar de Arabische naam voor een vaak droogstaand rivierdal en is ook een acroniem van Water Afvoer Drainage Infiltratie.

mingen als droogte.

Foto 1 toont het centrale punt van de wadi tijdens de aanleg in januari 2019. Op deze locatie bereiken de aanvoer en overloop de wadi. De werkzone is 1,2 op 1,2 meter groot. Vanwege de lichte regen graaf ik af in trappen. Zo vloeit

Foto's: © Erwin Decoene

4.

5.

(1) Voor de zelfstarters. Zie [https://nl.wikipedia.org/wiki/Wadi_\(infiltratievoorziening\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Wadi_(infiltratievoorziening)). In Amerikaanse literatuur spreekt men van een 'swale' maar de definitie van een 'wadi' en een 'swale' is niet volledig gelijk. Ook voor de zelfstarters zie de fotoreportage op de Facebook pagina van de Werkgroep Geologie & Landschap.

(2) Het doorwoelen van een bodem of sediment door levende wezens noemt men bioturbatie.

de neerslag naar het diepste punt en kan ik verder werken. Januari is gewoonlijk niet de beste periode voor graafwerk. Normaal bevindt het grondwater in deze tuin zich dan op ca 1 m diepte. Midden januari 2019 stond het grondwater op 1,85 m diepte. Droogte dus. De bovenste bruine grondlaag is de 'vergraven grond' van op de bodemkaart. Daaronder heb je zavelkleurige grond met zwarte, verticale strepen. Dit zijn restanten van wormgangen, plantwortels enz... Langs deze gaten van biologische oorsprong [2] dringt neerslag in de grond. Door het hoge kleigehalte en de diepe grondwaterstand is graven onder steil talud tijdelijk mogelijk. Foto 2 toont een deel van de aanleg van een aansluitend, ondergronds grindbed op 1,2 m diepte en een serie boorgaten tot 3,2 m diepte. Zo wordt het infiltratieoppervlak verder vergroot. Boven het grindbed is de oorspronkelijke grond – min een deel van de klei – terug aangebracht gemengd met houthaksel en humus. Het is de bedoeling dat het organisch materiaal het bodemleven stimuleert om de bodem volop te doorwoelen. Foto 3 toont een deel van ons terras tijdens de heraanleg. We hadden geen gebrek aan tegels.

Er zijn bewust tegels weggelaten om spontane begroeiing tussen de tegels mogelijk te maken. Voor de verbouwing werd een deel van ons terras, Terras 1.0, al overgelaten aan spontaan opschietende planten in de voegen van de tegels. Terras 1.0 was daardoor aantrekkelijk voor allerlei insecten, vogels en zoogdierjes. Ieder jaar een verrassing: wat komt waar op? We willen dit kenmerk versterken bij de heraanleg. Het patroon – mede geïnspireerd door een Japanse tempeltuinen – is getekend door Saar Tilleman van Van Gelder – Tilleman architecten. In de ruimte tussen de vaste tegels experimenteren we volop met vullingen van allerlei grondmengsels om te zien wat werkt. De glazen kommen zijn gerecupereerde wasmachinevensters (Galloo Menen) die we hier en daar inwerken in het doorlatend, cement van de terrasfundering. Terras 1.0 was ook al voorzien van waterelementen vnl. plastic diepvrieslades. We kweken hierin allerlei watergebonden kruiden in maar de waterbakken trekken ook libellen, juffers en padden aan. Foto 4 toont een infiltratiesleuf aan de rand van het terras. Op Terras 1.0 liep het water via een gootje naar de riolering. Nu wordt het volledig geïnfiltreerd. Het

grove ronde grind in foto's 2 & 5 ligt hier al onder een laag fijner, hoekig en slecht afgerond grind. De ervaring heeft ons inmiddels geleerd dat het laagje hoekig grind verhindert dat het onderliggend grof grind snel verstopt raakt door inspoelende grond. De eindafwerking zal bestaan uit mignonette grind. Foto 5 toont een infiltratieboring. Met de grondboor wordt handmatig tot 2 m diep geboord tot in de top van de watervoerende, slappe zandlaag onder de klei. Daarna vullen we het boorgat zo snel mogelijk. Het vullen van een dergelijk gat vergt ongeveer 30 tot 35 kg grof grind. Aan de bovenkant wordt het boorgat trechtervormig afgewerkt.

Wat is ons resultaat? Sinds de eerste aanleg van het centrale deel van de wadi heeft de overloop naar het riool nog nooit gewerkt ondanks enkele forse regenbuien. In de wadi is de grond vochtig vanaf 1,2 m diepte ondanks de voortdurende droogte. Ironisch, want tot voor kort werd infiltratie in Wevelgem eigenlijk als niet praktisch beschouwd. Het kan dus wel degelijk. Zeker in droge zomers is het een manier om het water van de occasionele bui maximaal te benutten.

drukta.

partner in print

ProPolis

Propolis + planten + essentiële oliën

**VOOR EEN WINTER
ZONDER ZORGEN**

ladrôme
LABORATOIRE

Basisingrediënt Propolis extract: 100% BIO moedertinctuur van propolis - Microbiologische zuiverheid gegarandeerd

info@mannavita.be - www.mannavita.be - www.propolis-winter.com

VERVAEKE FIBRE nv
flax for the industry since 1892

Kortrijksestraat 68

B-8520 Kuurne

Tel. 056 71 20 55

E-mail: flax@pandora.be

1892-2012

120 Years of Continuity through Quality

Doe iets
voor vogels, vlinders, bijen,
bloemen, bomen, oceanen,...

Doe iets voor de **AARDE**
Doe iets voor **JEZELF**
En doe het vooral **SAMEN**

Klimop
altijd een goeie wegwijzer.

uit sympathie, Peter Callewaert

VERCRUYSSSE

YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

Houthandel, platen, fineer, isolatie

Boomzagerij

Akoestische materialen

FSC CU-COC-803341-AP

Zevenkaven 29, 8560 Gullegem

T 056 41 20 64 F 056 40 42 21

dan.vercruysse@houtvercruysse.be

www.houtvercruysse.be

JOUW
Advertentie
HIER?

Contacteer
info@natuurkoepel.be

we hebben het voor u

Natuurpunt
Wevelgem

OOK WEVELGEM KAN JE VERRASSEN MET LEUKE NATUUR

Om natuur te beleven moet je niet altijd ver weg gaan en met een beetje "groene" inspiratie kan je ook in de buurt van het centrum van Wevelgem mooie natuurwaarnemingen doen. Hierbij enkele suggesties:

Na heel veel jaren van stagnerende aantallen huiszwaluwen is het aantal nesten dit jaar plots verdubbeld. Grote aantallen huiszwaluwen waren terug te vinden in de Kloosterstraat en ook in de drukke Menenstraat. Van eind juni was het een drukte van jewelste met in totaal 45 bezette nesten, waarvan heel wat twee broedsels zullen gemaakt hebben. Vooral de Kloosterstraat bood tegen de avond een fantastisch luchtspektakel met af en aan vliegen van de zwaluwen naar hun jongen. Bovendien werd dit nog aangevuld met de luchtacrobatie en bijhorend gekrijs van een kolonie gierzwaluwen. Je kon je warempel in het zuiden van Frankrijk wanen. Deze natuurbeleving gemist deze zomer? Geen probleem, ze komen volgend jaar zeker terug!

Het natuurdomeintje aan het kerkhof tussen de Nieuwstraat en de Moorselestraat is heel mooi aan het evolueren. De groendienst van

Wevelgem zorgt ervoor dat dit een pareltje is. Vooral de rietkraag aan de waterplas is mooi uitgegroeid en telde dit jaar niet minder dan 3 koppels broedende kleine karekiet. Je kon ze van in het voorjaar tot ver in de zomer horen zingen in het riet met 's avonds op de koop toe een concert van kikkergekwak. We weten met zekerheid dat er 2 koppels sperwers gebroed hebben, één in een centrumtuin en het andere koppel in een bosje in de Normandiëstraat. Deze kleine roofvogel is heel regelmatig te zien, op jacht naar duiven en kleine vogeltjes in tuinen, hij valt op door zijn snelle spectaculaire vlucht. De waterplas van de Zwaanhoek was in het begin van de zomer wit van de mooie bloeiende waterviolier.

Het kerkplein van de Wijnberg was een aantal weken bijzonder mooi met de ingezaaide akkerbloemen, wat dan weer heel interessant was voor de wilde bijen. Heel wat mensen maakten daar trouwens mooie familiefoto's met korenbloemen op de achtergrond.

En voor de wilde bijen heeft Wevelgem nog een aantal mooie plekjes in petto. Enkele verwilderde overhoekjes langs de spoorweg

met wilde planten zoals witte honingklaver, knoop- en havikskruid zijn een thuis voor boeiende soortjes met namen als kleine roetbij, slakkenhuis- en luzernebehangersbijen. We willen in overleg gaan met de gemeente om deze natuurpareltjes zoveel mogelijk te ontzien bij toekomstige bouwprojecten.

KRISTINA NAEYAERT

↓ Ingezaaide akkerbloemen aan de Wijnbergkerk

↓ In het natuurdomeintje aan het kerkhof broedden niet minder dan 3 kleine karekieten

© Kristina Naeyaert

UITNODIGING!

Wie geboeid is door de natuur maar er nog niet veel van weet, kan volgend jaar kennis maken met "de natuur van bie oes" door een natuurverkenner cursus te volgen. In vijf theorielessen en vijf kleine excursies in onze eigen gemeente openen we een nieuwe wereld. Interesse? Neem contact op met ons info@natuurpuntwevelgem.be of geef een seintje naar Kristina Naeyaert 0479/51 43 17.

23 & 24
NOV

natuurpunt

Dag van de Natuur

We beseffen het amper, maar elke dag levert de natuur ons tal van gratis diensten die van levensbelang zijn; verse lucht, zonlicht, voedsel, drinkwater, stilte en schoonheid. In ruil daarvoor ontvangt ze meestal ons afval en soms onze misnoegdheid, omdat de zon niet op het juiste moment schijnt of wanneer we het te koud of te warm hebben. Maar elk najaar krijgen we op de Dag van de Natuur de kans om iets terug te geven aan de natuur: enkele uren vrijwillige inzet voor natuurbeheer in een van de vele (natuur)gebieden.

AVELGEM

Wanneer: zaterdag 16 november (week vroeger dan officiële Dag van de Natuur), tijdstip wordt nog bepaald

Waar: Bouvriestraat, Bossuit

Wat: Allen welkom met een spade en aangepaste kledij in de Bouvriestraat in Bossuit voor de aanplant van hoogstambomen en een haag. Nadien wordt een drankje aangeboden door de gemeente.

Organisatie: Natuurpunt Avelgem en de gemeente Avelgem
Contact: Bart De Clercq (dcbart@hotmail.com)

HARELBEKE

Wanneer: zaterdag 23 november van 9.00 u. tot 12.00 u.

Waar: Parking Oost van de Gavers, Meersstraat 25, Harelbeke

Wat: We werken in de Villaplasjes. Samen met een enthousiaste groep proberen we maandelijks de Villaplasjes te onderhouden, de nodige beheerwerken uit te voeren, enz... Wie iets later komt, mag steeds rechtstreeks naar het gebied komen.

Organisatie: Natuurpunt Gaverstreke
Contact: Bart Lemey (0474/51 67 55 of bart.lemey@gmail.com)

INGELMUNSTER

Wanneer: zaterdag 23 november van 9.00 u. tot 12.00 u.

Waar: 't Spoorwegdomein, Stationsplein 8, Ingelmunster

Wat: In 't Spoorwegdomein staan vooral maaien en hooien op het programma. Ook wat hakhout beheer zal uitgevoerd worden. Stevig schoeisel en werkhandschoenen zijn aanbevolen.

Organisatie: Natuurpunt De Buizerd
Contact: Hendrik Debeuf (0475/36 59 55 of hendrik.debeuf@debuizerd.be)

INGELMUNSTER

Wanneer: zondag 24 november van 9.00 u. tot 14.00 u.

Waar: NEC Schuttershuisje, Waterstraat 6, Ingelmunster
Wat: Beheerwerken in Mandelhoek. Vooral knotten, maaien en hooien en allerhande kleine werkjes. Over de middag kunnen de deelnemers aanschuiven voor de befaamde worsten. BBQ mits vooraf inschrijving en dit bij hendrik.debeuf@debuizerd.be

Organisatie: Natuurpunt De Buizerd
Contact: Hendrik Debeuf (0475/36 59 55 of hendrik.debeuf@debuizerd.be) Kuurne

KUURNE

Wanneer: zaterdag 23 november van 9.00 u. tot 12.30 u.

Waar: Gentssteenweg 149, Kortrijk

Wat: Op de Dag van de Natuur zijn er beheerwerken in het Oude Leiereservaat, beheerd door Natuurpunt De Vlasbek. Iedereen is welkom, vele handen maken licht werk. Natuurpunt De Vlasbek zorgt voor werkmateriaal en catering tijdens de werken.

Organisatie: Natuurpunt De Vlasbek
Contact: Dirk Verhaeghe (0476/86 59 09 of di.verhaeghe@telenet.be)

KORTRIJK

Wanneer: zaterdag 23 november van 9.00 u. tot 16.00 u.

Waar: Verzmalen aan parking Deltagroep, Warande, Heule
Wat: We steken de handen uit de mouwen in de Heulebeekwarande in Heule. Dit najaar maaien we een deel van de ruigte en tijdens de Dag van de Natuur gaan het het maaisel stapelen op hooioppers. We brengen ook een bezoek aan de by-pass die Heule voor wateroverlast beschermt en we geven ook een woordje uitleg over het geplande inrichting van de Heulebeekvallei. Zorg voor werkhandschoenen, stevig schoeisel en/of laarzen en aangepaste kledij. We voorzien een pauze met broodjes en een warme drank.

Organisatie: Natuurpunt Kortrijk
Contact: Trees Deprest (natuurpuntkortrijk@telenet.be)

WEVELGEM

Wanneer: zaterdag 23 november van 9.00 u. tot 17.00 u.

Waar: NEC De Rand, Provinciedomein Bergelen, Rijksweg Gullegem

Wat: Graag nodigen we iedereen uit om op de dag van natuur een halve of ganse dag te komen helpen in de natuur aan Bergelen. Vooral maaien, maaisel wegnemen, takken knippen en ondertussen de natuur observeren. Zeker ook te doen met kindjes! Wij zorgen voor drank en werk materiaal. Meebrengen: werkhandschoenen, laarzen, takkenschaar indien je dit hebt...

Organisatie: Natuurpunt Wevelgem

Contact: Patrick Gheysens (056/41 17 22 of gheysens.foulon@skynet.be)

ZWEVEGEM

Wanneer: zaterdag 23 november van 9.00 u. tot 12.00 u.

Waar: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint- Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Moen

Wat: Maaien, wilgen knotten, bomen planten: tijdens de Dag van de Natuur steekt iedereen de handen uit de mouwen. Zin om lekker moe te worden in de frisse buitenlucht en tegelijk de natuur vooruit te helpen?

We verdelen ons in 2 groepen:

- Met de kinderen en anderen die willen, rapen we zwerf vuil in de natuur. Breng hiervoor laarzen, handschoenen en een fluohesje mee. Wij zorgen voor de grijpers en vuilzakken.
- Voor de volwassenen die voor het zwaardere werk kiezen: breng laarzen, spade en handschoenen mee. Wij zorgen voor de jaarlijkse pompoensoep, koekjes en andere drank tijdens een welverdiende pauze! Graag een seintje.

Organisatie: Natuurpunt Zwevegem

Contact: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

NATUURPUNT
GAVERSTREKE
ORGANISEERT

Natuurfeest

6 OKTOBER 2019

- WANDELING -
IN DE VENNING

- APERITIEFMOMENT -
VOOR DE GEZELLIGHEID

EEN GEZELLIGE DAG IN BOLWERK
WAAR LEDEN EN POTENTIEEL NIEUWE
LEDEN ELKAAR ONTMOETEN

- HAMBURGERS DELUXE BUFFET -
OOK VOOR VEGETARIËRS

- FRIS&CO IJSJES -
VAN HANNES D'HEEDENE

- MUZIKALE NOOT DOOR HET ONDERSPIT -
JAN (APELLE EN MARIEKE VAN RAES)

ACTIVITEIT
IN DE
KIJKER

OP ZOEK NAAR EEN OPLEIDING DIE AAN JE BLIJFT PLAKKEN?

Bij Inverde vind je straffe opleidingen
in bos-, groen- en natuurbeheer.

Vind de training van je leven op inverde.be en word

#TRAINEDBYINVERDE

inverde

FEESTELIJK VERK^{OP}WEEKEND

meer dan 100 (elektrische)
(bak)fietsen en speed pedelecs

Mobielex, kwalitatief huiskmerk
ex-verhuur fietsen

9 en 10 NOV
zolang de voorraad strekt

www.mobiel.be/feestverkoop

 mobiel

MOBIEL, AL TWINTIG JAAR
EEN FIETSLENGTE VOORSPRONG

HENDRIK DEBEUF

SCHUTTERSUISJE KLAAR VOOR GEBRUIK

In oktober 2015 kocht het gemeentebestuur het Schuttershuisje. Dit gebouwtje in de Waterstraat dateert van 1842 en was tot midden de jaren '80 het lokaal van Schuttersgilde St. Sebastiaan. Het gebouwtje en de omliggende Mandelmeers kwamen in privéhanden terecht en het gebouw werd vaak gebruikt voor allerlei privéfeestjes tot de eigenaar in 2015 alles te koop stelde. Met zowel eigen financiële middelen en veel sponsoring kocht Natuurpunt De Buizerd de authentieke Mandelmeers van 1,3 ha in 2016. Door de unieke ligging van "Het Schuttershuisje" (aan de rand van de Mandel en de Mandelmeersen) was de gemeente Ingelmunster bereid om dit gebouwtje aan te kopen en volledig te renoveren.

Dankzij de frisse ideeën van architecten groep V2 mag het eindresultaat zeker gezien worden. Het beheer van het gebouw zal Natuurpunt De Buizerd voor haar rekening nemen. Het Schuttershuisje zal uitgebaat worden als natuur educatief centrum waarbij jong en oud ten volle de aanwezige natuur errond kan beleven, ervaren en waarderen. Zo zullen er in het multifunctioneel gebouw vormen doorgaan rond natuur en milieu, tijdelijke tentoonstellingen plaatsvinden en het zal dienen als, start- en eindplaats voor heel wat natuurwandelingen. De jeugd is natuurlijk een belangrijke groep die we maar al te graag willen verwelkomen om op een interactieve manier de natuur mee te beleven. Er werd heel wat educatief materiaal aangekocht dat zal kunnen gebruikt

worden voor natuurontdekking. Zo komen nu al elk jaar zo'n 300 leerlingen de Mandelhoek bezoeken ism Stad-Land-Schap 't West-Vlaamse hart. En op basis van de samenwer-

kingsovereenkomst met het gemeentebestuur kunnen ook activiteiten door andere verenigingen die met natuur en milieu te maken hebben in het gebouw doorgaan.

ZATERDAG 12 EN ZONDAG 13 OKTOBER OPENINGSWEEKEND SCHUTTERSUISJE

PROGRAMMA

ZATERDAG 12 OKTOBER VAN 14.00 U. TOT 17.00 U.

- vrij wandelen in de Mandelmeers en de Mandelhoek
- bezoek Schuttershuisje en infostandjes van diverse verenigingen

ZONDAG 13 OKTOBER VAN 9.30 U. TOT 17.00 U.

- van 9.30 u. tot 11.30 u. geleide wandeling in Mandelhoek
- 10.00 u. tot 17.00 u. vrij wandelen in de Mandelmeers en Mandelhoek
- 14.00 u. tot 17.00 u. Natuur educatieve randanimatie verzorgd door 't West – Vlaamse hart
- Bezoek Schuttershuisje en infostandjes van diverse verenigingen

Tijdens dit openingsweekend is er een gelegenheidsbar voorzien en iedere bezoeker kan deelnemen aan een quiz.

Afspraak: Waterstraat 6 Ingelmunster

TOM PRINZIE
NATUURPUNT
DE VLASBEK

EEN AMBITIEUS WARMTEPLAN VOOR CENTRUM KUURNE?

Op internationale klimaattoppen worden belangrijke beslissingen genomen die voor de man in straat soms weinig zeggen. Discussies rond energievoorziening en CO₂ uitstoot lijken soms heel ver van ons bed gevoerd te worden maar ze kunnen wel degelijk impact vol zijn. Veel mensen vrezen dat deze beslissingen zullen leiden naar veranderingen en naar aantasting van hun welvaart, ook politici maken zich hier ongerust over.

Toch zullen niet alle te nemen maatregelen extra geld vragen, maar moeten er gewoon creatieve oplossingen gezocht worden om onze energievoorziening anders te organiseren terwijl ze ook leiden naar minder CO₂ uitstoot. Bij intercommunale Leiedal berekende men dat er in de regio Zuid-West-Vlaanderen 1,7 miljard euro per jaar wordt uitgegeven aan olie en gasproducten voor vervoer en verwarming. Dit geld gaat allemaal naar Rusland, Qatar, Nederland, enz... Als we dit geld nu deels eens zelf kunnen investeren in eigen energie- en warmteproductie dan maken we ons minder afhankelijk van het buitenland en kunnen we zelfs winsten halen.

Natuur- en milieuverenigingen kunnen meehelpen om belangrijke top-down beslissingen te vertalen in concrete bottom-up toepassingen. Dus ook met onze eigen Natuurpunt De Vlasbek afdeling willen we ons steentje bijdragen om samen met de gemeente een lokale visie te ontwikkelen rond hernieuwbare energie. Want wie kent nu beter zijn gemeente dan de inwoners zelf?

Kuurne is op het domein van lokale energie projecten de laatste 10 jaar vaak pionier geweest: zo is er reeds een kleinschalig warmtenet en wordt een stimulerend beleid gevoerd rond zonnepanelen op zowel openbare gebouwen als bij particulieren via diverse coöperatieën zoals Beauvent en Vlaskracht. Er bestaan ook stimuli voor renovatie in de (sociale) huurmarkt... Los van de lokale overheid zijn er bedrijven en particulieren die ook zelf investeren in o.a. biomassa en is er zelfs een volwaardig "off-grid huis" dat enkel werkt op biomassa in het centrum van Kuurne.

Mooie startende initiatieven zoals het warmtenet moet verder kunnen uitgebouwd worden. Het is het belangrijkste energieproject waar de laatste jaren het meeste geld is naar toegegaan via de Netbeheerder Fluvius (voorheen Eandis).

In 2017 werd gestart met de aanleg van een warmtenet van IMOG tot aan de Kuurnse Leiehoek. De verbranding van ons afval geeft energie en die kan je maar beter gebruiken in plaats van verloren te laten gaan is de redenering. De eerste woningen "zonder schouw", in de Weidenstraat konden reeds vorig jaar overschakelen op het warmtenet (Afbeeldingen 1 & 2).

➤ De aangesloten woningen uit de Weidenstraat

→ Installatie van het warmtenet
© Tom Prinzie

VERDERE UITBOUW VAN HET WARMTENET KUURNE MOGELIJK

Maar de huidige aanwending van de warmte van de verbrandingsoven in Harelbeke is nog altijd minimaal. Het energieoverschot van de verbrandingsoven van Harelbeke (IMOG) is nog altijd heel groot en dat geeft mogelijkheden voor uitbreiding. Op dit moment verlaat ongeveer 75% van de totale warmte-energie de verbrandingsoven via de schouw. Als het warmtenet performanter wordt uitgebouwd, kan de hoeveelheid ongebruikte warmte teruggebracht worden tot slechts 10%.

Gezien de grote woondichtheid van de gemeente (1347 inwoners/km²) die zich dan grotendeels in het centrum van de gemeente bevinden (tussen de Leie en de Brugsesteenweg) in combinatie met een zeer groot aantal collectieve gebouwen waaronder 2 volwaardige rusthuizen, 8 scholen,... is de verdere uitbouw van het bestaande warmtenet een goed idee want er is veel potentieel verbruik op een heel korte afstand. Om de verdere ontwikkeling van het warmtenet mogelijk te maken, en dus een alternatief te bieden op het gasnet dat ooit zal (moeten) afgebouwd of stopgezet worden, hebben we met onze energiespecialisten van Natuurpunt De Vlasbek 2 voorstellen gedaan naar het gemeentebestuur van Kuurne:

1. VRAAG VOOR HET MAKEN VAN EEN STEDENBOUWKUNDIGE VERORDENING: CENTRALE STOOKPLAATSEN BIJ APPARTEMENTEN

Via de gemeentelijke milieuraad hebben we volgend voorstel ingediend: opleggen van een stedenbouwkundige verordening waarbij bij de bouw van een appartementcomplex steeds een voorziening getroffen wordt

waardoor ze zonder grote aanpassingen aangesloten kunnen worden op het warmtenet. Concreet wordt er op straatniveau of de kelder één centrale lokale warmteopwekker geplaatst, die dan later zonder te kappen of te breken kan vervangen worden door een koppeling aan het warmtenet. Zo'n verordening is er reeds in vele steden en gemeenten waar ook een warmtenet wordt uitgerold (Oostende, Roeselare,...).

2. HAALBAAR WARMTENET CENTRUM KUURNE

Daarnaast hebben we ook een voorstel gedaan om ook het centrum van de gemeente te voorzien van een warmtenet (Afbeelding 3), ook dit voorstel wordt gesteund door de milieuraad. Hieronder ziet u een plannetje met ons voorstel hoe met een minimum aan middelen zoveel mogelijk collectieve gebouwen en particuliere woningen die langs het traject liggen de mogelijkheid krijgen om aan te sluiten.

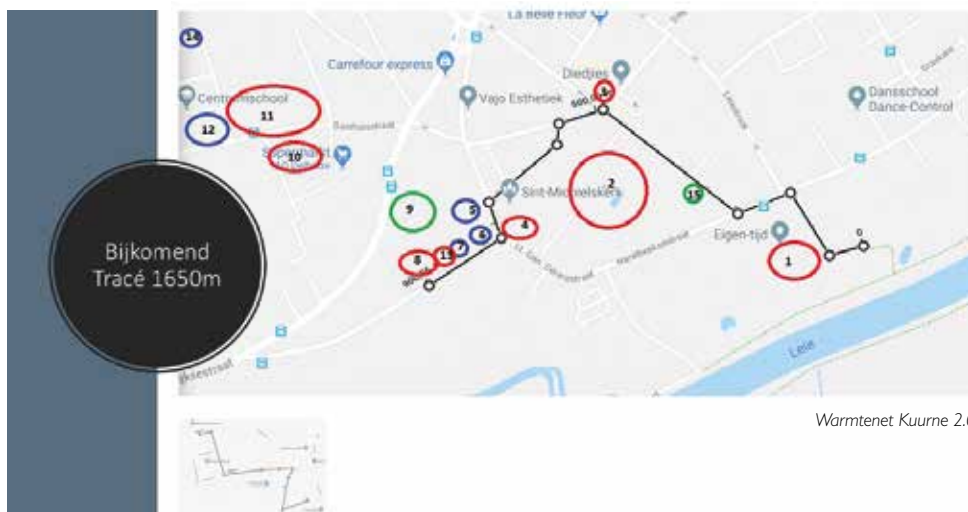
We hopen dat de gemeente onze voorstellen meeneemt in hun strategisch meerjarenplan en zo actief meewerkt aan de noodzakelijke energietransitie in Kuurne.

Gezien we veel vragen krijgen rond energie en hoe ver Kuurne en Lendeledede nu reeds staan met hun visie, organiseren we samen met de milieuraad van Kuurne en Lendeledede een **klimaatavond in Buurthuis 't Senter op donderdag 28 november om 20.00 u.**

Matthias Bienstman komt er ook zijn boek "Op eigen kracht" toelichten. Achteraf is er een panelgesprek met lokale actoren (hebben reeds toegezegd: Ludwig Vanwonderghem van Stroomop, Benny Geldhof van bouwbedrijf Groep Huyzentruyt).

Indien je je wenst in te schrijven of nu reeds een vraag hebt voor het panel, mail gerust naar Dirk Verhaeghe (di.verhaeghe@telenet.be).

Warmtenet Kuurne 2.0

De Zonnegloed - Sanctuary

Wie geen deel van het probleem wil zijn, moet werken aan een oplossing

Sinds haar oprichting in 2011 is sanctuary De Zonnegloed gestaag blijven groeien. Wat begon met het idee om een kinderboerderij te starten, is uitgegroeid tot een opvangplaats voor honderden wilde dieren die wegens omstandigheden niet terug naar de natuur kunnen. We hebben de voorbije jaren vele kapen genomen en ontelbaar veel hindernissen overwonnen. Ons team groeide uit tot de professionele organisatie die we nu zijn. Maar vandaag staan we weer voor een tweesprong. Komen er binnenkort grote katachtigen naar De Zonnegloed? Als het van ons afhangt is het antwoord klaar en duidelijk: ja.

Het circus... leuk voor sommigen, de hel voor anderen

Sommige mensen zullen het zich zeker nog herinneren... Het circus was in de stad, de tent werd opgeslagen, de show kon beginnen. We vergaapten ons aan beren, olifanten, leeuwen en tijgers. Ze dansten, sprongen door brandende hoepels, openden gewillig hun mond voor de dompteur. Hoe ze deze kunstjes hadden geleerd, daar stelden weinig mensen zich vragen bij. Het zag er goed uit en dat was genoeg.

Nu, anno 2019, weten we beter. Ons ethisch besef is groter en tegen dierenmishandeling zegt bijna iedereen volmondig neen. De koning van de dieren hoort thuis in uitgestrekte bossen en graslanden en niet in een kooi van 2 op 3 meter. Tot daar is het simpel.

De harde realiteit is... opvang of de dood

Maar als mensen het gebruik van circusedieren terecht veroordelen, betekent dat dat al deze dieren niets meer opbrengen en bijgevolg 'op de markt' belanden.

Circussen focussen op andere dingen of stoppen er gewoon mee. hun afgedankte dieren geldt de strenge werkelijkheid: opvang of euthanasie.

En voor al

Omdat wij bij de Zonnegloed niet de gewoonte hebben om toe te kijken en onrecht zijn gang te laten gaan, zijn wij alvast begonnen met de bouw van een verblijf voor grote katachtigen. Dat zijn bijvoorbeeld leeuwen, tijgers en poema's. Wanneer de bouw klaar is, hopen wij enkele dieren een nieuwe, definitieve en warme thuis te kunnen geven. Een thuis waar ze nooit meer bang hoeven te zijn en waar er eigenlijk niets meer van hen wordt verwacht dan dat ze nog een klein beetje dier mogen/kunnen zijn.

En dat is niet evident hebben wij geleerd. Dieren zijn vaak zo getraumatiseerd dat het soms wel jaren duurt voor ze weer een beetje vertrouwen krijgen. Maar met geduld en veel tijd, lukt het ons bijna elke keer. We zijn blij met elke stap in de goede richting.

U kunt ook iets doen. Help mee het verleden opruimen

De nieuwe uitdaging waar we voor staan is er dus eentje van formaat. Wij kunnen veel op onze schouders nemen, maar jammer genoeg niet alles. Voor de financiële middelen zijn wij voor een groot deel afhankelijk van mensen die ons project een warm hart toedragen. Gelukkig zijn er dat steeds meer. Of zoals Mahatma Gandhi het zo treffend zei: "The greatness of a nation and its moral progress can be judged by the way its animals are treated."

Natuurpunt en Sanctuary De Zonnegloed

De Zonnegloed hecht veel belang aan de bescherming van de lokale dieren en planten. Daarom steunen Natuurpunt en De Zonnegloed elkaar. Alle leden van Natuurpunt kunnen op vertoon van hun geldige lidkaart en identiteitskaart bij De Zonnegloed aan kortingstarief binnen. Dit voor max. 2 volwassenen en 3 kinderen. (Niet cumuleerbaar met andere kortingen.) Er staat een uitgebreide infostand bij de Food- & giftshop over de werking van Natuurpunt.

www.dezonnegloed.be

Natuurpunt
Krekel Anzegem

DE VLINDERTUIN VIERT FEEST

VBS DE RANKE WINT WEDSTRIJD 'VLINDERKLAS VAN ANZEGEM'

De vlindertuin in Vichte begon als een droom. De droom van leerkracht en natuurliefhebber, Carlos Vandeghinste. Hij wist het bestuur van Natuurpunt Krekel-Anzegem te overtuigen van de meerwaarde van een vlindertuin en Patriek Vaneekhout, vertegenwoordiger van Natuurpunt in de Minaraad, wist op zijn beurt de gemeente te enthousiasmeren.

Toen de gemeente in 2008 het weiland naast het Beukenhofpark kon verwerven, kon de realisatie van de droom beginnen. Het project werd uitgebreid met een geboortebos en zo sprong ook de Gezinsbond van Vichte op de kar. Op de Dag van de Natuur 2009 plantten zo'n 100 vrijwilligers zo'n 1000 plantjes en de vlindertuin was een feit; nog een beetje kaal toen maar nu 10 jaar later is het een prachtige oase!

De verscheidenheid aan planten maakt dat je er een grote diversiteit kunt observeren. Tal van vlinders (koninginnenpage, Icarusblauwtje, landkaartje,...), bijen, kevers en andere insecten vinden er hun thuis.

Samen met de diensten van de gemeente zorgen drie vrijwilligers, Jan Van Leeuwen, Ghi De Poortere en Pol Ostyn, ervoor dat diversiteit

bewaakt wordt en dat de vlindertuin van Vichte het groene rustpunt en pareltje van de gemeente blijft. Zij organiseerden op zondag

stralende zon, enkele honderden belangstellenden en vooral veel vlinders naar buiten! Uit waar-dering voor het project verraste

POL OSTYN

23 juni 2019 dan ook het feest naar aanleiding van het 10-jarige bestaan van de vlindertuin met een kunstwedstrijd 'Vlinderklas van Anzegem', een gezellige koffietafel, infostanden van Natuurpunt en Tuinhier Deerlijk, gidsbeurten in de vlindertuin en langs de wildere bloemenperken van het geboortebos. Dit alles lokte, onder een

Bert Ostyn van Absynthe Minded het publiek met een akoestisch solo-optreden. Daarna bracht J.-P. Opbrouck covers van Franse chansons.

Op de speelweide waren ook de ingezonden kunstwerken te zien van 27 klassen uit Anzegemse scholen: de banken in de vlindertuin Christogewijs ingepakt in vlinderkleuren, vlinderschilderijtjes allerhande, een vlindermobile, klapperen, zonnebloemen, een haiku, vlinders in mos,... Winnaar van de wedstrijd werden uiteindelijk de tweede kleuterklas en het derde leerjaar B van de VBS De Ranke met een proficiatkader een heel speciaal 'vlinder-spot-huisje' voor kleuters.

Tot slot verzekerden Yannick Ducatteuw en Jeremie Vaneekhout namens het nieuwe gemeentebestuur, dat het ecologische park Beukenhof, dat 10 jaar geleden uitgebreid werd met de vlindertuin binnenkort nog verder zou uitgebreid worden met middelen van het boscompensatiefonds. We kijken er naar uit!

↑ Er waren veel mooie kunstwerken van kinderen

✓ Het publiek ontdekt de Vlindertuin

© Nik Dooms

JOUW
Advertentie
HIER?

Contacteer
inFo@natuurkoepel.be

natuurkijkers.be VIERT 5 JAAR

28 SEPTEMBER 2019 VANAF 10U

Swarovski Optik komt met de MEX ! Profiteer van uitzonderlijke event promo's !

programma

10-18u .. doorlopende infostanden
10-16u .. workshop digiscopie
15u geleide wandeling met Anna Schneider
18u30 plechtigheid met hapje en drankje

locatie

Lakehouse Den Donk
Oudenaarde
lees alle info op
www.natuurkijkers.be

Kom langs en ontdek die dag ook het Belgisch kampioenschap Wake Boarding

*Uw
oud gerief
verdient
'n nieuw
lief*

SCHENK JE KLEIN GERIEF
AAN DE KRINGLOOPWINKEL
BEDANKT!

de **kringloop**
winkel

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

• Wij verwerken uw appels of ander fruit tot
een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
• Verkoop van sappen op basis van appel
• Bedrijfsbezoeken

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

Belfius
Bank & Verzekeringen

CVBA Belfius Kortrijk-Menen-Ieper

Tel: 056/43 89 80 Fax: 056/43 89 99
Email: isabel.vergote@mandat.belfius.be

JOUW
Advertentie
HIER?

Contacteer
inFo@
natuurkoepel.
be

TARTE TATIN VAN PEER MET ROZEMARIJN

VELT-RECEPT MET SEIZOENSFRUIT

Velt gaat niet alleen over ecologisch leven in de tuin, maar ook over ecologisch leven in de keuken. Welke gerechtjes doen je leven op het ritme van de seizoenen? Wat met producten van bij ons? En hoe maak je een lekkere vegetarische maaltijd klaar? In de komende edities van Klimop geeft Velt ons aan de hand van lekkere recepten een hoop keukeninspiratie.

Dit recept komt uit het boek 'Kook het seizoen' van Leentje Speybroeck. Het boek te koop is via de lokale Velt-afdelingen of via www.velt.nu/winkel.

TARTE TATIN VAN PEER MET ROZEMARIJN

Deze herfstige taart is mijn favoriet voor najaarsfeestjes. Ze smaakt verrukkelijk met een bolletje vanille-ijs of speculaasjes erbij. Door perenstroop te gebruiken in plaats van suiker krijgt de taart een zoetzure karamelsmaak. De rozemarijn zorgt dan weer voor een subtiele mediterrane toets.

voor 1 taart/8 porties

- 150 g boter
- een takje rozemarijn, versnipperd
- 8 peren
- 150 ml perenstroop
- 1 tl kaneelpoeder
- 1 rol kant-en-klaar bladerdeeg

← Tarte Tatin van peer
met rozemarijn
© Wout Hendrickx

Vet een ronde taartvorm in met 50 g van de boter. Strooi de versnipperde rozemarijn erover. Verwarm de oven voor op 200° Celsius.

Schil en halveer de peren en verwijder het klokhuis. Schik de peren op hun buik in de taartvorm in de vorm van een bloem. Leg één halve peer in het midden om het gat te vullen.

Schep in het putje van elke peerhelft een lepel stroop en verdeel de resterende boter in klontjes lukraak over de peren. Strooi het kaneelpoeder erover. Leg het bladerdeeg over de peren en de taartvorm heen. Stop dan voorzichtig

de randen van het deeg in de vorm (als een dekentje). Prik een paar keer met een vork in het deeg. Plaats 30 minuten in de oven, of tot het deeg goudbruin kleurt.

Haal de taart uit de oven en laat ze tien minuten rusten. Snijd vervolgens voorzichtig met een mesje de randen los. Leg een bord omgekeerd op de taart en draai ze dan snel om. Gebruik ovenwanten en let goed op, want er kan wat heet sap uit de taart sijpelen. Serveer de taart lauwwarm met een bolletje roomijs of slagroom.

Tip: vervang de rozemarijn eens door tijm of oregano.

Dit najaar weer heel wat te beleven

Provinciaal Recreatie- en Natuurcentrum De Gavers en Transfo Zwevegem

www.west-vlaanderen.be/domeinen/gavers

Cinema Under The Trees: openluchtfilm 'Demain', zaterdag 5 oktober 20.00 uur, Transfo Zwevegem

Cyril Dion en Mélanie Laurent vertrokken samen met een vierkoppig team naar tien verschillende landen, op zoek naar de oorzaken en de mogelijke oplossingen voor de ecologische, economische en sociale crisis. Ze ontmoetten pioniers die landbouw, energie, economie, democratie en opvoeding heruitvinden. Hoe kan de wereld van morgen er uit zien? Gratis activiteit.

Stijn.vandamme@west-vlaanderen.be

Natuurzondagen De Gavers 6 oktober en 3 november van 9 tot 11 uur

Elke eerste zondag van de maand dompelen we je onder in een andere thema van onze wondere natuurwereld. De gids wacht je op aan het bezoekerscentrum voor een boeiende tocht..
Gratis activiteit.

Tentoonstelling Doedel'eau De Gavers

Ontdek alles over het leven op en onder het gavermeer. Een boeiende onderdompeling voor jong en oud, dagelijks te bezichtigen in het bezoekerscentrum van 13.30 tot 17.30 uur (herfstvakantie tot 16u30, vrijdag op afspraak). Gratis activiteit.

Stadlandschap Leie en Schelde

www.stadlandschapleieschelde.be/nl/stadlandschap

Leren knotten bij de 'Knotploeg Knot(s)gek!' houdt je warm

Volg een gratis opleiding 'knotten' en hou je warm tijdens de wintermaanden! Als knotter kan je je uitleven in de natuur en gratis hout inslaan voor vele winters. **Interesse om deel te nemen aan een knot-opleidingsdag in het najaar/winter?**
Johan.vandenbergh@west-vlaanderen.be

Lezing 'Sound of Sea', Jan Seys van het VLIZ, donderdag 24 oktober om 19.00 uur in De Gavers

De zeeën en oceanen bepalen het beeld van onze blauwe planeet. Ze sturen het klimaat en leveren veel meer dan vis en schelpen op. Marien bioloog Jan Seys neemt je mee langs fascinerende verhalen over lichtgevende zeeën, eetbare kwallen en verdronken mammoeten. Gratis activiteit.

Putteke Winter, vrijdag 29 november vanaf 17.30 tot 22.00 uur in De Gavers

Laat je verwonderen tijdens een betoverende lichtwandeling van 3,5 km doorheen het Provinciedomein De Gavers met verschillende lichtinstallaties, optredens en muziek. Bij het vallen van de duisternis wordt De Gavers compleet getransformeerd in een feeëriek domein met heel bijzondere en creatieve installaties. Gratis activiteit.

**Meer info: Gavers@west-vlaanderen.be,
056 23 40 10**

Plan(t) mee!

Kleine landschapselementen (KLE's) zijn waardevolle eilandjes die samen één groot netwerk vormen en de biodiversiteit doen toenemen. **Zie je knotbomen, hagen, houtkanten, poelen, enz... zitten op je terrein of wens je graag advies?**
foeke.vanweverberg@west-vlaanderen.be

Natuurhelden! workshops 'watersafari' in De Gavers en Bergelen

Voor kinderen tussen 7 en 10 jaar tijdens de herfstvakantie. Op dinsdagnamiddag 29 oktober (Gavers) en woensdagnamiddag 30 oktober (Bergelen) kunnen de kinderen onder begeleiding zich uitleven met het vangen van waterdiertjes en het ontdekken van de prachtigste watervogels in het Provinciedomein De Gavers in Harelbeke en Bergelen in Gullegem.
Inschrijven: www.stadlandschapleieschelde.be/nl/stadlandschap

NK Natuurkoepel vzw
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buizerd vzw
NPDV Natuurpunt De Vlasbek vzw
NPDL Natuurpunt De Leiemersers
NGPS Natuurpunt Gaverstreke
NPB Natuurpunt Kortrijk
NPKA Natuurpunt Kregel Anzegem
NPW Natuurpunt Waregem
NPWE Natuurpunt Wevelgem
NPZ Natuurpunt Zwevegem

VELTH VELT Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK VELT Team Eetbaar Kortrijk
VELTW VELT Wevelgem-Menen
VELTZ VELT Zwevegem-Kortrijk

HYLA Amfibieën- en reptielenwerkgroep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
SWG Steenuilenwerkgroep
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep
WGTW Werkgroep Trage Wegen
BWG Bijenwerkgroep
SOL Sol Suffit
WNF Werkgroep Natuurfotografie

WOENSDAG 2 OKTOBER

PADDENSTOELENWEEDE IN HET ORVEYTBOS - MYC

INFO: Zie blz. 37

DONDERDAG 3 OKTOBER

VOORDRACHT ALLERGIEËN – OORZAKEN EN GEVOLGEN - VELTZ

WAAR: De Groene Kouter, Kouterstraat 80, Zwevegem
WANNEER: 20.00 u - 22.00 u.
WAT: Dr. Ir. De Maerteleire geeft uitleg over allergieën bij kinderen en volwassenen, en hun oorzaken door o.a. stoffen uit onze voeding – inkom 5€ (8 euro voor niet Velters)
INFO: Martin Raepsaet (martin.raepsaet@gmail.com)

VRIJDAG 4 OKTOBER

LEDENBIJEENKOMST VWG - VWG

WAAR: Bezoekerscentrum De Gavers, Eikenstraat 131, Harelbeke
WANNEER: 20.00 u - 23.00 u.
WAT: Diemer Vercayie (Natuurstudie) komt uitleg geven over de nieuwe waarnemingsite. Dirk Libbrecht brengt een laagdrempelige presentatie hoe we het weer en weerkaarten kunnen lezen. Daarna volgt de mysteryquiz.
INFO: Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@telenet.be)

BEHEERWERKEN DOMEIN LEIEKANT LAUWE - NPDL

WAAR: Domein de Leiekant, Menenstraat 150, Lauwe
WANNEER: 14.00 u - 16.30 u.
WAT: Beheerwerken domein Leiekant Lauwe
INFO: Steven Nuytten, (0477/44 67 72)

ZATERDAG 5 OKTOBER

BEHEERWERKEN: BRAEBOS MAAIBEHEER-BOOMGAARD - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint- Pietersbrugske) Kraaibosstraat Zwevegem
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
WAT: Beheerwerken: Braebos maaibeheer-boomgaard
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

ZONDAG 6 OKTOBER

NATUURFEEST NATUURPUNT GAVERSTREKE - NGPS

INFO: Zie blz. 45

GEZINSACTIVITEIT MET KRIEBELBEESTJES EN PADDENSTOELEN - NPZ

INFO: Zie blz. 22

TREKVOGELS IN BERGELEN - NPWE

WAAR: NEC De Rand, Muizelstraat, Gullegem
WANNEER: 15.00 u - 17.00 u.
WAT: Trekvogels in Bergelen, met begeleiding Ignas Robbe
INFO: Silke Carlier (silkecarlier14@gmail.com)

VRIJDAG 11 OKTOBER

BEHEERWERKEN GROENGEBIED NOORDKAAI MENEN - NPDL

WAAR: Groengebied Noordkai, (ter hoogte van de monding van de Geluwebeek in de Leie)
WANNEER: 14.00 u. - 16.30 u.
WAT: Beheerwerken Groengebied Menen
INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31)

ZATERDAG 12 OKTOBER

BEHEERWERKEN: BRAEBOS MAAIBEHEER-LINDEZONE - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint- Pietersbrugske) Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
WAT: Beheerwerken: Braebos maaibeheer-Lindezone
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

BEHEERWERKEN IN DE VILLAPLASJES (GAVERS) - NPGS

WAAR: Parking Oost van de Gavers, Meersstraat 25, Harelbeke
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
WAT: Samen met een enthousiaste groep proberen we maandelijks de Villaplasjes te onderhouden, de nodige beheerwerken uit te voeren, enz... Wie iets later komt, mag steeds rechtstreeks naar het gebied komen.
INFO: Bart Lemey (0474/51 67 55 of bart.lemey@gmail.com)

NACHT VAN DE DUISTERNIS - NPDL

WAAR: Parking einde Noodstraat te Menen, Noordstraat, Menen
WANNEER: 19.00 u. - 23.00 u.
WAT: Proef de donkerste nacht van het jaar! Belevingstocht in het diefhondbos Menen.
INFO: Pierre Vanooteghem (pierre.vanooteghem@natuurpuntdeleiemersers.be)

"NATUUR TE KIJK NAMIDDAG" MANDELHOEK - NPDB

WAAR: NEC Schuttershuisje, Waterstraat 6, Ingelmunster
WANNEER: 14.00 u. - 17.00 u.
WAT: Deze activiteit gaat door in en rond het pas gerenoveerde NEC Schuttershuisje. Iedereen is welkom om zowel de infostanden (imkersgilde "De Kasteelbie", "Oxfam", Natuurpunt, Trage wegen vzw, Tuinhier) te bezoeken en of vrij te wandelen in het reservaat Mandelhoek. Voor de vrije wandeling is stevig schoeisel aanbevolen. Nakeuvelen kan in het "Schuttershuisje".
INFO: Hendrik Debeuf (0475/36 59 55 of hendrik.debeuf@debuizerd.be)

BEHEERWERKEN OKTOBER - NPA

WAAR: Natuurpunt Avelgem, Meersstraat, 45 Avelgem
WANNEER: 8.30 u. tot 11.30 u.
WAT: Kom de natuur een handje toesteken op onze maandelijkse beheerwerken. Afsluiten doen we met een streekbiertje.
INFO: Frans De Leersnijder (056 645 447 of fradelvan@skynet.be)

ZONDAG 13 OKTOBER

VOGELTREKTELLING KOOIGEM - NPA

WAAR: NEC, Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 8.30 u. - 11.00 u.
WAT: Dit jaar organiseert Natuurpunt Avelgem een begeleide uitstap naar de vogeltrekpost langs de Geitenberg in Kooigem. In oktober piekt de vogeltrek, en dan is de Geitenberg dé place to be voor het spotten van al wat onze regio overvliegt. We verzamelen aan het NEC in Avelgem, waar gids Dirk Libbrecht ons wat meer uitleg zal geven over de vogeltrek. Hierna vertrekken we allen samen (eventueel carpoolen) richting Kooigem, waar ook gids Yann Feryn ons opwacht. Vergeet je verrekijker niet!
INFO: Pol Wannyn (0497/45 52 99 of polwannyn@skynet.be)

VOGELTREKTELLING - NPVD

WAAR: Trekpost, Waterstraat 10, Bavikhove
WANNEER: 8.00 u. - 17.00 u.
WAT: Zoals ieder jaar gaan we vogels tellen die op trek zijn aan onze trekpost aan de Waterstraat in Bavikhove.
INFO: Dirk Verhaeghe (0476/86 59 09 of di.verhaeghe@telenet.be)

GELEIDE WANDELING MET NATUURGIDS - NPDB

WAAR: Natuurreservaat Mandelhoek, Waterstraat 4, Ingelmunster
WANNEER: 9.30 u. - 11.30 u.
WAT: De laatste geleide wandeling van ons 40ste werkjaar. Stevig schoeisel is aanbevolen.
INFO: Hendrik Debeuf (0475/36 59 55 of hendrik.debeuf@debuizerd.be)

FLIRTEN IN 'T GROEN

Flirten en verleiden. Iedereen doet het of... probeert het. Wie wil weten waar Casanova de mosterd haalde, kijkt best eens naar de dierenwereld. In onze tuinen en natuurgebieden vinden we immers voorbeelden van de meest uiteenlopende verleidingsstrategieën, die vaak verrassend herkenbaar zijn. Voldoende inspiratie dus voor een heerlijk avondvullend programma waarin natuureducatie flirt met comedy. Durf in de spiegel kijken en laat je verleiden..

In deze natuureducatieve comedy-voorstelling gaat Joeri Cortens op zoek naar de gelijkenissen tussen mensen en dieren.

Afspraak: maandag 18 november om 20.00 u. in OC d'lefte, Hoogstraat 122, Deerlijk
Inkom: 3 euro voor leden, 5 euro voor niet-leden
Inschrijven: <http://bit.ly/flirtenintgroen>
Info: Patrick De Clercq (0475/85 56 66 of info@fotografiepatrick.be)

NATUUR TE KIJK DAG MANDELHOEK - NPDB

WAAR: NEC "Schuttershuisje", Waterstraat 6, Ingelmunster
WANNEER: 10.00 u. - 17.00 u.
WAT: Voor de tweede dag op rij gaat deze activiteit in en rond het pas gerenoveerde NEC Schuttershuisje (zie zaterdag 12 oktober). Vanaf 14h00 is er randanimatie met de explothek van 't West-Vlaamse hart met allerhande doe activiteiten voor zowel kinderen en volwassenen. Iedere bezoeker kan deelnemen aan een gratis quizje waarbij er natuurlijk enkele prijzen aan verbonden zijn.
INFO: Hendrik Debeuf (0475/36 59 55 of hendrik.debeuf@debuizerd.be)

GELEIDE WANDELING MET NATUURGIDS - NPDB

WAAR: NEC "Schuttershuisje", Waterstraat 6, Ingelmunster
WANNEER: 9.30 u. - 11.30 u.
WAT: De laatste geleide wandeling van ons 40ste werkjaar. Stevig schoeisel is aanbevolen.
INFO: Hendrik Debeuf (0475/36 59 55 of hendrik.debeuf@debuizerd.be)

WEEK VAN HET BOS - NPK

WAAR: Preshoekbos, Preisbergstraat, Kortrijk
WANNEER: 14.30 u. - 17.00 u.
WAT: Is het grootste bos van onze streek echt al een bos? Ontdek dit samen met onze gidsen Frieda en Trees, een activiteit voor de ganse familie!
INFO: Trees Deprest (natuurpunt-kortrijk@telenet.be)

PADDESTOELEN IN HET BOS - NPK

WAAR: Bellegembos, infobord Argendaelwanding, Doornikserijksweg, Bellegem
WANNEER: 9.30 u. tot 12.00 u.
WAT: Samen met onze paddestoelenspecialist Jimmy gaan we op zoek naar deze fantastische creaturen in het verrassende Bellegembos.
INFO: Trees Deprest (natuurpunt-kortrijk@telenet.be)

WOENSDAG 16 OKTOBER

HERFSTPADDESTOELEN IN DE VIERLINGEN TE ZILLEBEKE - MYC

INFO: Zie blz. 37

VRIJDAG 18 OKTOBER

BEHEERWERKEN BRAMIER LAUWE - NPDL

WAAR: Ingang van het domein (langs de spoorweg) Vroegere koer Novobloc, Spoorwegstraat, Lauwe
WANNEER: 14.00 u. - 16.30 u.
WAT: Beheerwerken Bramier Lauwe
INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef.bousse@gmail.com)

ZATERDAG 19 OKTOBER

NACHT VAN DE DUISTERNIS - NPKA & NPA

WAAR: 't Groene Poortje, Groeningestraat 11, 8572 Kaster
WANNEER: 19.00 u. - 22.00 u.
WAT: Deze keer wandelen en kijken we naar de sterren in Kaster, ism de Astronomische vriendenkring,

'T GROENE POORTJE EN NATUURPUNT AVELGEM.

INFO: Griet Couvreur (griet.couvreur@gmail.com)

BEHEERWERKEN: BRAEBOS KNOTWILGEN EN POEL PERCEEL - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegum (Sint- Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegum
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
WAT: Beheerwerken: Braebos knotwilgen en poel perceel
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

BEHEERDAG OKTOBER - NPK

WAAR: Parking lange Munte, Bad Godesberglaan 22, Kortrijk
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
WAT: We verwijderen wilgenschuten uit het bufferbekken. Zorg voor laarzen en handschoenen.
INFO: Trees Deprest (natuurpuntkortrijk@telenet.be)

ZONDAG 20 OKTOBER

DAG VAN DE TRAGE WEG - ZUID-WEST-VLAANDEREN

INFO: Zie blz. 28

WANDELING IN DE BALIEKOUTER - NPW

WAAR: Parking aan het kapelletje, Omme-gangstraat, Wakken
WANNEER: 14.00 u. - 17.00 u.
WAT: Wandeling doorheen dit in 1993 door de provincie West-Vlaanderen deels verworven gebied. Een deel werd bebost, de rest van het landschap bleef behouden: vochtige weilanden langs de Mandel. Intussen is het gebied meer dan 50 ha groot en grotendeels opengesteld voor het publiek. De naam verwijst naar een zanderige heuvel of kouter die eigendom was van de kasteelheer van Wakken. Zorg voor stevige stap schoenen.
INFO: Patrick Vandenbussche (0472/88 12 62 of patrick.vandenbussche2@pandora.be)

ZATERDAG 26 OKTOBER

NACHT VAN DE DUISTERNIS - NPZ

INFO: Zie blz. 22

BEHEERWERKEN NATUURPUNT ZWEVEGEM: MAAIBEHEER EN SCHEREN HAAG DAALBEEKBOSJE - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske), Kraibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.

WAT: Beheerwerken: maaibeheer en scheren haag Daalbeekbosje

INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

PLANTENSCHENKBEURS I.S.M. VELT KUURNE- HARELBEKE - NPDV & VELTH

WAAR: 't Slot in Groene Long, Oudstrijderslaan 23, Kuurne

WANNEER: 14.30 u. - 16.00 u.

WAT: Op de jaarlijkse plantenbeurs schenken we aan elkaar plantjes. Iedereen welkom, mensen die plantjes teveel hebben maar ook die geen plantjes bij hebben. We ruilen niet alleen plantjes met elkaar, maar ook tips om onze tuin groener te maken.

INFO: Dirk Verhaeghe (0476/86 59 09 of di.verhaeghe@telenet.be)

VRIJDAG 1 NOVEMBER

BEHEERWERKEN DOMEIN LEIEKANT LAUWE - NPDL

WAAR: Domein de Leiekant Lauwe, Ingang langs de Menenstraat, Lauwe

WANNEER: 14.00 u. - 16.30 u.

WAT: Beheerwerken in Domein de Leiekant in Lauwe

INFO: Steven Nuytten (steven.nuytten@telenet.be)

ZONDAG 3 NOVEMBER

PADDENSTOELEN ZOEKEN IN BERGELLEN - NPWE

WAAR: NEC De Rand, Muizelstraat, Gullegem

WANNEER: 14.30 u. - 16.30 u.

WAT: Paddenstoelen zoeken in Bergellen met Christine Hanssens

INFO: Silke Carlier (silkecarlier14@gmail.com)

WOENSDAG 6 NOVEMBER

ZOEKEN NAAR PADDENSTOELEN IN HET ARBORETUM TE KOEKELARE - MYC

INFO: Zie blz. 37

VRIJDAG 8 NOVEMBER

BEHEERWERKEN GROENGEBIED NOORD-KAAI MENEN - NPDL

WAAR: Groengebied Noordkaai, ingang van het domein langs de Noordkaai, Noordkaai, Menen

WANNEER: 14.00 u. - 16.30 u.

WAT: Beheerwerken Groengebied Menen

INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef.bousse@gmail.com)

ZATERDAG 9 NOVEMBER

BEHEERWERKEN NOVEMBER - NPA

WAAR: Natuurpunt Avelgem, Meersstraat, 45 Avelgem

WANNEER: 8.30 u. tot 11.30 u.

WAT: Kom de natuur een handje toesteken op onze maandelijkse beheerwerken. Afsluiten doen we met een streekbiertje.

INFO: Frans De Leersnijder (056 645 447 of fradelvan@skynet.be)

VRIJDAG 15 NOVEMBER

BEHEERWERKEN BRAMIER LAUWE - NPDL

WAAR: Afspraak aan de ingang van het domein (langs de spoorweg) Vroegere koer Novobloc, Spoorwegstraat, Lauwe

WANNEER: 14.00 u. - 16.30 u.

WAT: Beheerwerken Bramier Lauwe

INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef.bousse@gmail.com)

ZONDAG 17 NOVEMBER

GELEIDE NATUURWANDELING "VALLEI VAN DE OUDE KALE" - NPDV

WAAR: Parking Vlaskouter, Vlaskouter, Kuurne

WANNEER: 13.30 u. - 17.00 u.

WAT: Vanuit Vinderhoutse maken we een begeleide wandeling in het natuurgebied Oude Kale. De Vallei van de Oude Kale is één van de best bewaarde natuurgebieden van het meetjesland. De Oude Kale kronkelt doorheen een prachtig gebied.

INFO: Dirk Verhaeghe (0476/86 59 09 of di.verhaeghe@telenet.be)

MAANDAG 18 NOVEMBER

COMEDYVOORSTELLING: FLIRTEN IN 'T GROEN (DEERLIJK) - NPGS

INFO: Zie blz. 56

WOENSDAG 20 NOVEMBER

MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

INFO: Zie blz. 37

ZATERDAG 23 NOVEMBER

DAG VAN DE NATUUR - ZUID-WEST-VLAANDEREN

INFO: Zie blz. 45

ZONDAG 24 NOVEMBER

DAG VAN DE NATUUR - ZUID-WEST-VLAANDEREN

INFO: Zie blz. 45

DONDERDAG 28 NOVEMBER

HET KLIMAAT: VAN GLOBAAL TOT LOKAAL - NPDV

WAAR: Buurthuis 't Senter, St Katrienplein 14, Kuurne

WANNEER: 20.00 u. - 22.30 u.

WAT: Klimaatavond: er zijn vele vragen rond energievoorziening op lokaal vlak. Zo bestaan er al diverse lokale projecten, hoe kunnen deze verder worden uitgebouwd? Denken we maar aan het warmtenet in Kuurne. Op de klimaatavond komt Mathias Bienstman zijn boek "Op eigen kracht" toelichten.

Achteraf is een gesprek met de acteur en diverse lokale groepen o.a. Ludvig Vanwonderghem van

Stroomop; Benny Geldhof van bouwbedrijf Groep Huyzentruyt en lokale beleidsverantwoordelijken. Mail vragen voor het panel gerust door naar di.verhaeghe@telenet.be

INFO: Dirk Verhaeghe (0476/86 59 09 of di.verhaeghe@telenet.be)

WOENSDAG 4 DECEMBER

PADDENSTOELENTOCHT IN HET GOLFTEREIN TE HOLLEBEKE - MYC

INFO: Zie blz. 37

VRIJDAG 6 DECEMBER

BEHEERWERKEN DOMEIN LEIEKANT LAUWE - NPDL

WAAR: Domein de Leiekant Lauwe, Ingang langs de Menenstraat, Lauwe

WANNEER: 14.00 u. - 16.30 u.

WAT: Beheerwerken in Domein de Leiekant in Lauwe

INFO: Steven Nuytten (steven.nuytten@telenet.be)

ZONDAG 8 DECEMBER

THEMAWANDELING WINTERSFEER AAN DE BERGELLEN - NPWE

WAAR: NEC De Rand, Muizelstraat, Wevelgem

WANNEER: 9.30 u. - 12.00 u.

WAT: Themawandeling wintersfeer aan de Bergellen met Martien D'Hondt

INFO: Silke Carlier (silkecarlier14@gmail.com)

HISTORISCHE WANDELING IN MESEN - NPZ

WAAR: Afspraak aan de Kerk van Zwevegem, Kortrijkstraat, Zwevegem

WANNEER: 13.00 u. - 17.00 u.

WAT: Onder leiding van Lieven Byls, expert historicus, verkennen we Mese en omstreken. We kijken met een andere bril naar het landschap en de omgeving in het kader van de Eerste Wereldoorlog. Het belooft een boeiende namiddag te worden! Gratis voor leden, niet-leden betalen 5 euro.

INFO: Els Pauwels (069/58 13 52 of Els53.Pauwels@gmail.com)

DINSdag 10 DECEMBER

TOEN DE DIEREN NOG SPRAKEN... EN WAT DE MENSEN DAARVAN MAKEN. - NPK

WAAR: OC Marke, Hellestraat 6, Marke

WANNEER: 20.00 u. - 22.00 u.

WAT: Joeri Cortens van Natuurpunt brengt een natuur-educatieve comedy voorstelling over de communicatie tussen mensen, dieren en planten, in geuren en kleuren... en wat er zoal kan mislopen.

INFO: Trees Deprest (natuurpuntkortrijk@telenet.be)

VRIJDAG 13 DECEMBER

BEHEERWERKEN GROENGEBIED NOORD-KAAI MENEN - NPDL

WAAR: Groengebied Noordkaai, ingang van het domein langs de Noordkaai, Noordkaai, Menen

WANNEER: 14.00 u. - 16.00 u.

WAT: Beheerwerken Groengebied Menen

INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef.bousse@gmail.com)

ZATERDAG 14 DECEMBER

VOORDRACHT OLIVIER DOCHY: IN HET KIELZOG VAN DE NOORDSE STERN: DE ATLANTISCHE OCEAAN VAN ZUID NAAR NOORD - NPGS

WAAR: Dorpshuis De Rijstpekker, Kasteelstraat 13, Hulste

WANNEER: 20.00 u. - 22.00 u.

WAT: Aan de uitersten is het koud. Sneeuw en ijs dicteren er het leven van pinguïns en ijsberen. Er tussenin liggen woeste zeeën vol albatrossen, een hele collectie stormvogels en walvissen, maar er is ook een groot stuk tropische oceaan waar dolfijnen in grote groepen leven en fregatvogels naar vliegende vissen happen. Op de weinige en erg afgelegen eilanden wonen maar een handjevol mensen en miljoenen zeevogels. Een soort vliegt elk jaar de hele oceaan op en af: de Noordse stern. Natuurkenner Olivier Dochy uit Zonnebeke had het geluk om in opeenvolgende zeereizen deze hele Atlantische Oceaan af te varen, in het kielzog van de sterns. Hij komt ons vertellen over de intense waarnemingen en belevenissen die met geen enkele andere reis te vergelijken zijn. Terzelfdertijd leer je wat bij over het leven in die diepe zeeën, de zeestromingen, het weer en wat de klimaatverandering voor al dat zeeleven nog in petto heeft. Blue Planet III, uit eerste hand... Goed nieuws: zeeziektepillen zijn niet nodig

INFO: Yann Feryn (0495/21 57 72 of yann@ferynjan.be)

BEHEERWERKEN NATUURPUNT ZWEVEGEM: KOOIGEM HAKHOUTBEHEER, BRAAMBESTRIJDING - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.

WAT: Beheerwerken: Kooigem hakhoutbeheer, braambestrijding

INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

ZATERDAG 14 DECEMBER

BEHEERWERKEN DECEMBER - NPA

WAAR: Natuurpunt Avelgem, Meersstraat, 45 Avelgem

WANNEER: 8.30 u. tot 11.30 u.

WAT: Kom de natuur een handje toesteken op onze maandelijkse beheerwerken. Afsluiten doen we met een streekbiertje.

INFO: Frans De Leersnijder (056 645 447 of fradelvan@skynet.be)

ZONDAG 15 DECEMBER

GEZELLIGE WINTERWANDELING - NPK

WAAR: Don Boscola, Marke

WANNEER: 9.30 u. tot 12.00 u.

WAT: Gezellige winterwandeling om het jaar af te sluiten. Hoe overleven planten, dieren en mensen het barre seizoen? Onderweg in het Stads-groen Marionetten trakteren we je op een hartverwarmend verhaal en andere verrassingen.

INFO: Trees Deprest (natuurpuntkortrijk@telenet.be)

WOENSDAG 18 DECEMBER

MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

INFO: Zie blz. 37

VRIJDAG 20 DECEMBER

BEHEERWERKEN BRAMIER LAUWE - NPDL

WAAR: Afspraak aan de ingang van het domein (langs de spoorweg) Vroegere koer Novobloc, Spoorwegstraat, Lauwe

WANNEER: 14.00 u. tot 16.30 u.

WAT: Beheerwerken Bramier lauwe

INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef.bousse@gmail.com)

ZATERDAG 21 DECEMBER

BEHEERDAG DECEMBER - NPK

WAAR: Einde van de Leieweg, Marke

WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.

WAT: We knotten wilgen in 't Schrijverke. Zorg voor laarzen en handschoenen.

INFO: Trees Deprest (natuurpuntkortrijk@telenet.be)

ZONDAG 22 DECEMBER

OP STAP IN ZEEUWS VLAANDEREN - VWG

WAAR: Carpool vanaf parking Syntra West, Doorniksesteenweg 220, Kortrijk

WANNEER: 8.00 u. - 22.00 u.

WAT: Meer info volgt van zodra beschikbaar.

INFO: Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@telenet.be)

WOENSDAG 8 JANUARI

PADDENSTOELEN ZOEKEN IN HET NATUURRESERVAAT DE KLEIPUTTEN IN KORTRIJK - MYC

INFO: Zie blz. 37

ZONDAG 12 JANUARI

NIEUWJAARSWANDELING EN LEDENVERGADERING - NPA

WAAR: NEC, Meersstraat 45, Avelgem

WANNEER: 9.30 u. - 13.00 u.

WAT: Naar jaarlijkse traditie organiseert Natuurpunt Avelgem de tweede zondag van het nieuwe jaar zijn nieuwjaarswandeling. Om 9.30 u. vertrekken we allen samen voor een wandeling door de Avelgemse Scheldemeersen onder begeleiding van een gids. De wandeling bedraagt een kleine 7 kilometer. Na de wandeling omstreeks 11.30 u. wordt ons bestuur voorgesteld, en klinken we op het nieuwe jaar. Tijdens deze gezellige drink kan u met al uw vragen terecht bij de aanwezige bestuursleden.

INFO: Pol Wannyn (0497/45 52 99 of polwannyn@skynet.be)

eurabo®
natuurlijk!

Bezoek onze webshop op **eurabo.be**

Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie

Steico flex FSC®
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

- **gratis advies** aan zelfbouwers!
- **isolatie opleidingen:** eurabo.be/opleidingen

10%
ISOLATIEKORTING

10% korting voor leden van natuurpunt

Het keurmerk voor verantwoord bosbeheer

Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

ROK 52 - Pont West 112
B-9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedauwkaai 87
B-9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

Natuurkoepel vzw is de overkoepelende organisatie van natuur- en milieuverenigingen in Zuid-West-Vlaanderen. Natuurkoepel overkoepelt 16 vrijwilligersorganisaties in Zuid-West-Vlaanderen. Vrijwilligers uit deze aangesloten lidverenigingen vormen daarnaast 11 thematische regiowerkgroepen. Natuurkoepel vzw wil van Zuid-West-Vlaanderen een groene en duurzame leefomgeving maken.

LIDVERENIGINGEN

NATUURPUNT AVELGEM

Pol Wannyn, Nieuwstraat 10/D,
Avelgem 0497/45 52 99 - polwannyn@skynet.be

NATUURPUNT DE BUIZERD

Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195, Ingelmunster
0474/55 76 70 - hendrik.debeuf@telenet.be

NATUURPUNT DE LEIEMEERSEN

Jozef Bousse, Moeskroenstraat 368, Menen
0476/47 78 31 - voorzitter@natuurpuntdeleie-
meersen.be

NATUURPUNT DE VLASBEK VZW

Jan Vanaverbeke, Kouterstraat 38, Kuurne
0494/35 90 94 - jvanaverbeke@naturalsciences.be

NATUURPUNT GAVERSTREKE

Yann Feryn, Desselgemstraat 75, Deerlijk
0495/21 57 72 - yann@ferynjan.be

NATUURPUNT KORTRIJK

Trees De Prest, Moandagveld 5, Kortrijk
0485/95 87 60 - cats@telenet.be

NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM

Griet Couvreur, Blaarloekstraat 29, Anzegem
0484/02 93 70 - griet.couvreur@scarlet.be

NATUURPUNT WAREGEM

Peter Depodt, Aststraat 35, Waregem
0472/33 31 24 - depodt@scarlet.be

NATUURPUNT WEVELGEM

Patrick Gheysens, Tombroekstraat 40, Gullegem
056/41 77 22 - gheysens.foulon@skynet.be

NATUURPUNT ZWEVEGEM

Bavo De Clercq, Kortrijkstraat 56, 8550 Zwevegem
0476 664 678, bavo.de.clercq@telenet.be

VELT HARELBEKE-KURNE-WAREGEM

Robert Schouttens, Wijdhagestraat 128,
Harelbeke
056/71 86 12 - robert.schouttens@telenet.be

VELT KORTRIJK-ZWEVEGEM

Martin Raepsaet, Oude Bellegemstraat 89,
Zwevegem
0477/40 91 17 - martin.raepsaet@gmail.com

VELT WEVELGEM-MENEN

Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34, Rekkem
056/41 23 55 - wsamaey@edpnet.be

JNM KORTRIJK

Julie Detavernier, Hoogstraat 26, Sint-Denijs
0499/43 36 15 - julke268554@hotmail.com

JNM LEIEVALLEI

Klara Bolckmans, Torenpark 3, Petegem-aan-de-Leie
0479/02 74 40 - klara.bolckmans@gmail.com

JNM ROESELARE

Robbe Cool, Pieter Pruijstraat 27, Izegem
0470/48 14 33 - robbecool10@hotmail.com

CONTACTEER ONS

SECRETARIAAT

Warande 9, 8501 Heule
contact Hans Vermeersch, coördinator
e-mail hans@natuurkoepel.be

tel 056/36 28 04

gsm 0487/64 45 85

open Van maandag t.e.m. donderdag van 9u-12u en van 13u-16u.

Vrijdag bereikbaar via gsm.

web www.natuurkoepel.be

klimop.flits Voor up-to-date informatie uit de regio: abonneer je op de digitale nieuwsbrief Klimop.flits. Stuur een mail naar flits@natuurkoepel.be.

facebook www.facebook.com/natuurkoepel

twitter www.twitter.com/natuurkoepel

issuu www.issuu.com/natuurkoepel

rekeningnr. BE45 7755 7540 1189

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL

Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem

contact Kristina Naeyaert, voorzitter

e-mail kristina@natuurkoepel.be

tel 056/40 19 79

gsm 0479/51 43 17

THEMATISCHE REGIOWERKGROEPEN

AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'

Mario Desloovere
Torrestraat 137, Wevelgem
0477/75 58 52 - hyla@natuurkoepel.be

BIJENWERKGROEP

Secretariaat Natuurkoepel vzw
Warande 9, 8501 Heule
056/36 28 04
bijenwerkgroep@natuurkoepel.be

INSECTENWERKGROEP

Roeland Libeer
Kleine Bissegemstraat 6, Wevelgem
0476/69 59 99
roelandlibeer@telenet.be

WERKGROEP NATUURFOTOGRAFIE

Secretariaat Natuurkoepel vzw, Warande 9,
8501 Heule, 056/36 28 04, werkgroepna-
tuurfotografie@natuurkoepel.be

PAADDENSTOELENWERKGROEP

'MYCOLOGIA'
Christine Hanssens
Jan Breydellaan 94, Kortrijk
0477/50 82 02
christine.hanssens@gmail.com

PLANTENWERKGROEP

Piet Missiaen
Wielewaallaan 23, Kortrijk
056/20 51 77 - piet.missiaen@pandora.be

SOLSUFFIT VZW

Kristina Naeyaert
Normandiëstraat 178, Wevelgem
0479/51 43 17 - info@solsuffit.be

STEENUILENWERKGROEP

Ludo Braeckman
Stedemansakker 1, Roeselare
0475/38 78 04
steenuilenwerkgroep@natuurkoepel.be

VOGELWERKGROEP

Wouter Verwee,
Hinnestraat 22 B, 8550 Zwevegem
0474/04 07 86 - vwg@natuurkoepel.be

WERKGROEP GEOLOGIE EN

LANDSCHAP

Erwin Decoele
G. Gezellestraat 15, Wevelgem
0495/24 88 79 - erwin.d@telenet.be

WERKGROEP TRAGE WEGEN

Secretariaat Natuurkoepel vzw
Warande 9, 8501 Heule
056/36 28 04
tragewegen@natuurkoepel.be

ZOOGDIERENWERKGROEP

Secretariaat Natuurkoepel vzw,
Warande 9, 8501 Heule,
056/36 28 04
info@natuurkoepel.be

COLOFON KLIMOP

KLIMOP

Kwartaal tijdschrift van Natuurkoepel vzw
29ste jaargang nr 4, oktober-december 2019

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Emmanuel Desmet, Warande 9, 8501 Heule,
0499/19 89 49 - emmanuel@natuurkoepel.be

REDACTIE

klimop@natuurkoepel.be
Claudine Decock, Virginie De Coene, Thijs Calu,
Els Deprez, Emmanuel Desmet, Mira Feryn, Yann
Feryn, Dirk Libbrecht, Kristina Naeyaert, Jake
Libbrecht, Maarten Tavernier, Hans Vermeersch

ARTIKELN

De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid
voor de inhoud van hun teksten. De redactie heeft
het recht de artikelen in te korten. Overname van
teksten en illustraties mag mits toelating van de
redactie en bronvermelding 'Klimop - Natuur.
koepel vzw'.

DEADLINE

Artikelen voor de volgende klimop moeten uiterlijk op
de redactie zijn op 1 december 2019. Het volgende
nummer verschijnt begin januari 2020.

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE

Hans Vermeersch - hans@natuurkoepel.be

OPLAGE

5750 exemplaren

EINDREDACTIE EN VORMGEVING:

Emmanuel Desmet - emmanuel@natuurkoepel.be
Mira Feryn - mferyn@gmail.com

DRUK

Drukta NV, Walle 109, 8500 Kortrijk
056/23 45 67 - info@drukta.be

DRUKPROCES

Het drukken van Klimop verloopt 100% isopro-
pylalcoholvrij, met biologische inkt en chemievrije
drukvormvervaardiging op FSC gecertificeerd papier.

Klimop enkele digitaal ontvangen? Stuur een mail
naar hans@natuurkoepel.be

LID WORDEN/STEUNEN

NATUUR.KOEPEL VZW

Wie lid is van Natuurpunt is automatisch
lid van Natuurkoepel en ontvangt Klimop.
Andere lidverenigingen voorzien een
combiformule.

NATUURPUNT

Natuurpunt is de vereniging voor natuur
en landschap in Vlaanderen.

LID WORDEN VAN NATUURPUNT

Stort 27 euro op BE17 2300 0442 3321
met vermelding 'nieuw lid'.

Info op www.natuurpunt.be/lidworden

LID WORDEN VAN VELT

Info op www.velt.nu

LID WORDEN VAN JNM

Info op www.jnm.be

VERHUIDS?

Neem contact op met de ledenadmin-
istratie.
Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94,
Kortrijk, 0477/50 82 02
leden@natuurkoepel.be

STEUNEN

Steun aankopen in de regio met een gift
aan het Natuurfonds 'Natuur van bie-
oes' op rekening BE56 2930 2120 7588
van Natuurpunt vzw met vermelding:
Fonds Zuid-West-Vlaanderen - F-04015.
Vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest
toegestuurd.

GROND VERKOPEN?

Heb je een stukje grond liggen dat je
graag zou verkopen aan Natuurpunt?
Neem contact op met Eddy Loosveldt
(0477 95 50 21 of [eddyloosveldt@
gmail.com](mailto:eddyloosveldt@gmail.com)).

MET DE STEUN VAN

Vlaanderen
verbeelding werkt

BOSS
paints

Verbonden door vakmanschap.

Week
van het
BOS

Nieuw voor
kleuters:

De **Fabeltjeskrant**

WEEK van het BOS

13-20 oktober 2019

**RAVOT
JE ROT**

V.U. Marie-Laure Vanwanseele, Havenlaan 88 (bus 75), 1000 Brussel

De Fabeltjeskrant © Rubinstein Media B.V. & De Levita Productions

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

WWW.WEEKVANHETBOS.BE
#WEEKVANHETBOS

in samenwerking met:

